

Document **George W. Bush la București**

FLACĂRA

FLACĂRA

11.110.

Exclusivitate:

Cu ce intrăm în NATO

Trupele de elită
ale Armatei Române

VIP: Amadeus,
Voltaj, Elton John
Tracy Chapman
Mircea Geoană

**In așteptarea lui
Moș Crăciun**

fotoreportaj
din Maramureș

Documentar:

Viața lui Retas,

Cel mai faimos magician român

NADIA
gimnastica
diplomației

Degeaba
ai un
munte. de
banii dacă
ai cu ce

să te urci pe el.

Noua Toyota Land Cruiser, disponibilă în România de la Crăciun!

Te regăsești în tot ce facem

TOYOTA ROMÂNIA srl

IMPORTATOR ȘI DISTRIBUTOR AUTORIZAT

SHOWROOM, șos. Ștefan cel Mare nr. 30, tel.: 211 2789, 211 2790, fax: 211 9204

SERVICE, b-dul Expoziției nr. 2, tel.: 224 0013, 224 0014, fax: 224 0155; e-mail: sales@toyotaromania.ro

București - Toyota Romania, tel.: 211 27 89/90; Toyo Motor Center, tel.: 231 57 01; CT Industries, tel.: 211 50 47; Autosshop, tel.: 410 99 15.

Brașov - Genius Motors, tel.: 0268 327 474; Cluj - ProfiAuto, tel.: 0264 441 214; Focșani - Auto Best, tel.: 0237 214 054; Timișoara - Westmotors, tel.: 0256 198 406.

Până unde merge dragostea ta?

Ai prefera ca nimeni să nu se apropie sau să atingă minisistemul tău stereo. Pentru că la Sony vei găsi nu doar un sunet cu o calitate de excepție ci și un design pe gustul tău. În plus, îți poți programa oricând cântecul preferat, poți face playback, poți înregistra rapid și, nu în ultimul rând, te poți distra de minune la petrecerile pe care le vei da pentru prietenii tăi. Așa că oricât de exagerată ar părea dragostea ta, ea este reală și poate fi înțeleasă doar de cei care a trăit o astfel de experiență. Și noi te înțelegem.

Mai mult, te invităm să participi la promoția "Îndrăgostit de Sony!". Te așteaptă patru premii mari și sute de premii instant. Detalii în magazinele care comercializează produse Sony.

www.sony-europe.com

go create
SONY

În sfârșit!

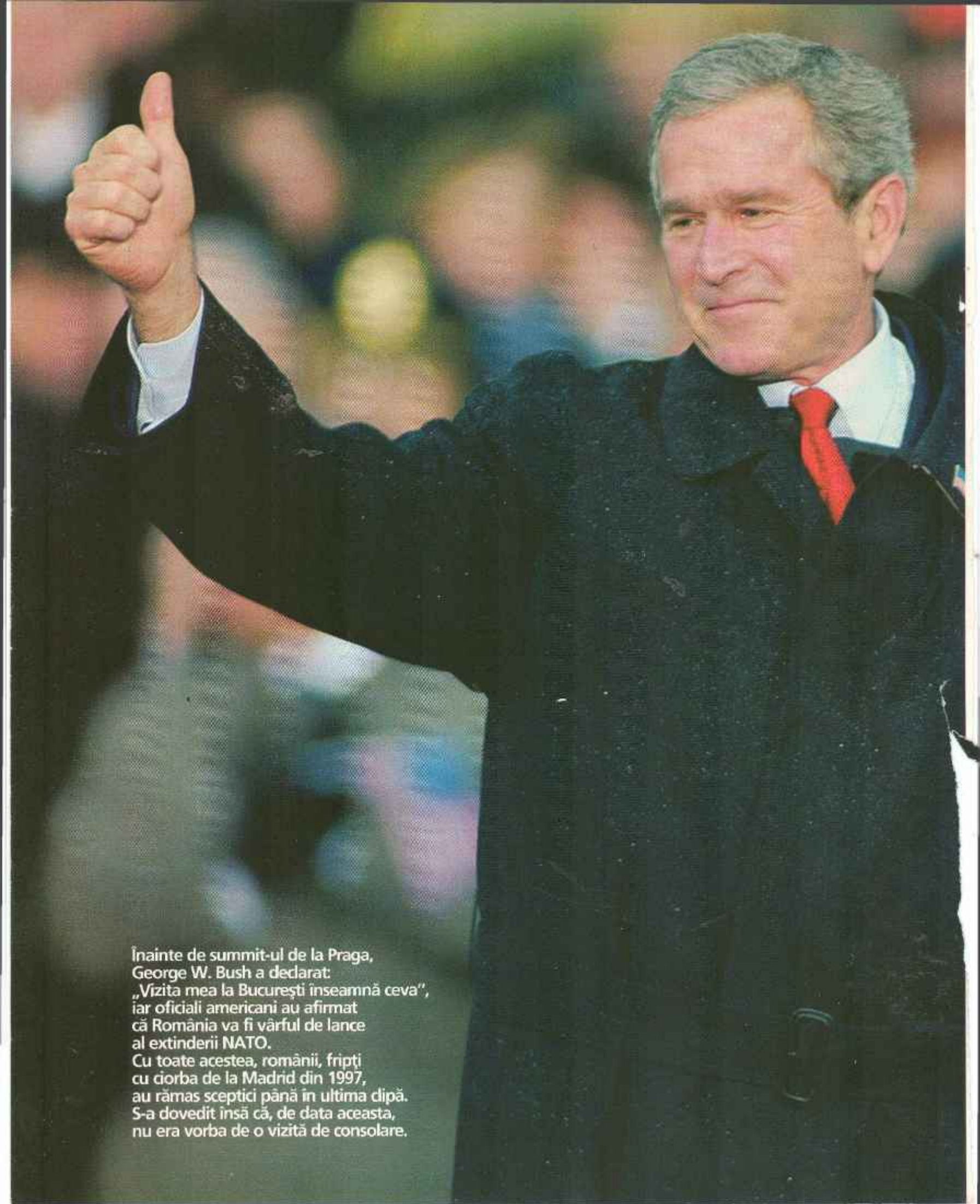

Praga, 21 noiembrie 2002, Ambasada României, două minute după ce secretarul general al NATO, lordul George Robertson, a anunțat oficial faptul că țara noastră este invitată să adere la Alianța Nord-Atlantică, alături de celelalte șase state candidate. După ce România a fost primul stat din Europa de Est semnatar al unui Parteneriat de Pace cu Statele Unite și singurul care a trimis trupe în toate zonele fierbinți (Kosovo, Bosnia-Herțegovina, Afganistan, Eritreea, Congo, Irak-Kuweit etc.), după dezamăgirea numită Madrid 1997 (cu slaba compensație a vizitei de consolare a președintelui Bill Clinton), lunga așteptare a recunoașterii atitudinii sale a luat sfârșit. Oficialii români, în frunte cu președintele Ion Iliescu, premierul Adrian Năstase și ministrul de Externe Mircea Geoană, sărbătoresc, firesc, victoria. În mod neinspirat însă, gestul din imagine, care s-ar fi vrut o replică a ritualurilor unei echipe sportive, a amintit mai degrabă de legănarea mâinilor la „Veșnica Pomenire”.

Text Tudor Călin Zarojanu
Foto Victor Stroe - Jurnalul Național

Înainte de summit-ul de la Praga, George W. Bush a declarat: „Vizita mea la București înseamnă ceva”, iar oficiali americani au afirmat că România va fi vârful de lance al extinderii NATO. Cu toate acestea, românii, fripți cu ciorba de la Madrid din 1997, au rămas sceptici până în ultima clipă. S-a dovedit însă că, de data aceasta, nu era vorba de o vizită de consolare.

GWB

la București

ROMANIA
Bucharest

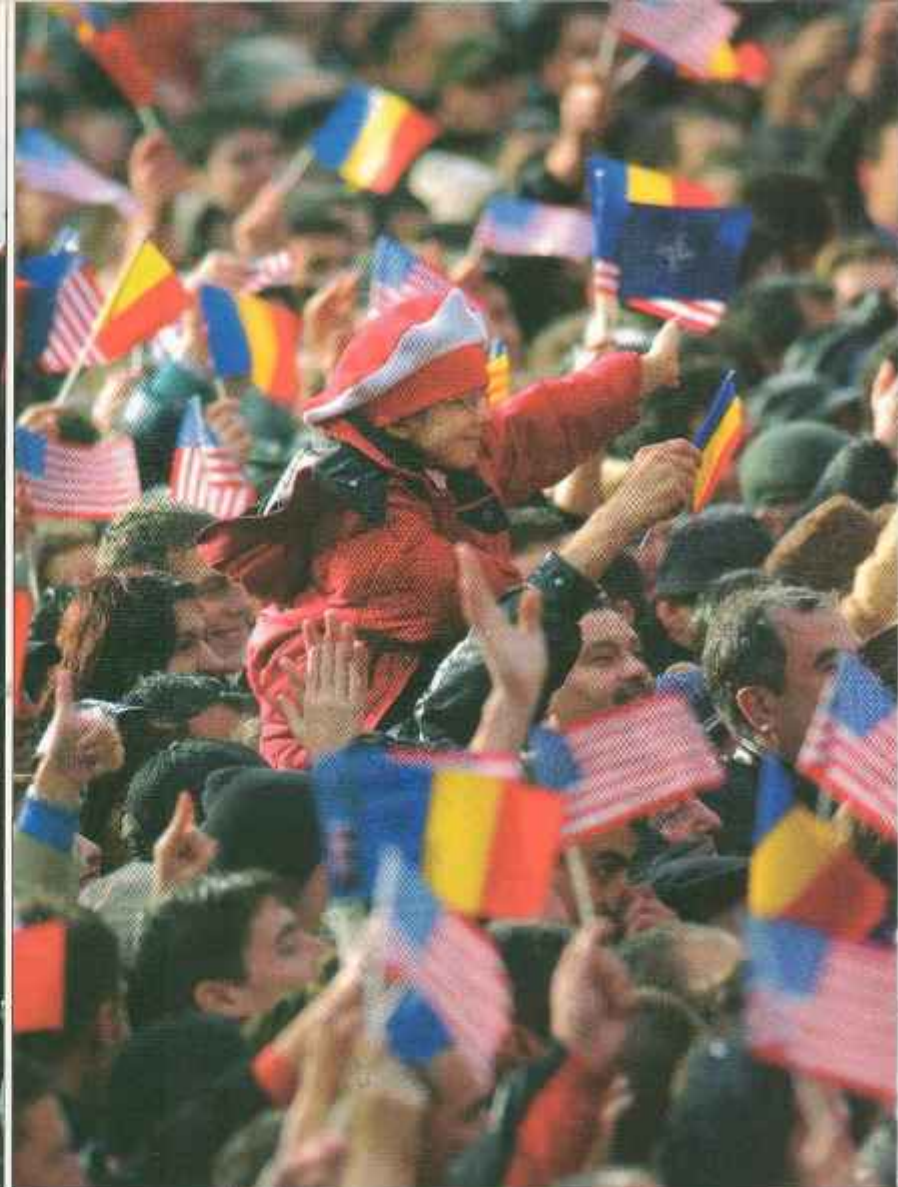
Familia

George W. Bush s-a născut în 1946, în Connecticut. Doi ani mai târziu, familia se stabilea în Texas. În 1992 a câștigat, surprinzător, alegerile pentru postul de guvernator al acestui stat, funcție deținută ulterior pentru încă un mandat. Fratele său este guvernatorul statului Florida. Tatăl lor a fost cel de-al 41-lea președinte al SUA, timp de opt ani. Președintele american și soția sa, Laura, au două fete gemene, care au ajuns la majorat (21 de ani, în SUA) la 25 noiembrie 2002, astfel încât este de înțeles nerăbdarea oaspeților de a se întoarce acasă, știut fiind cultul pe care îl au americanii pentru familie.

Triumful

Pentru președintele Ion Iliescu, vizita lui George W. Bush, dar mai ales mitingul din Piața Revoluției, au reprezentat momentul de vârf al carierei sale politice. Nu numai pentru prestigiu, ci și pentru că a fost singura ocazie în care Ion Iliescu s-a adresat bucureștenilor, într-o piață publică, de la revoluție încoace. Președintele n-a îndrăznit niciodată să organizeze un miting electoral în centrul Capitalei (lucru probabil unic în lume), deși a candidat de patru ori (1990, 1992, 1996, 2000). Singura excepție (relativă) a fost un miting FSN din 1990, organizat însă pe platoul din fața Academiei Militare, deci departe de Piața Universității...

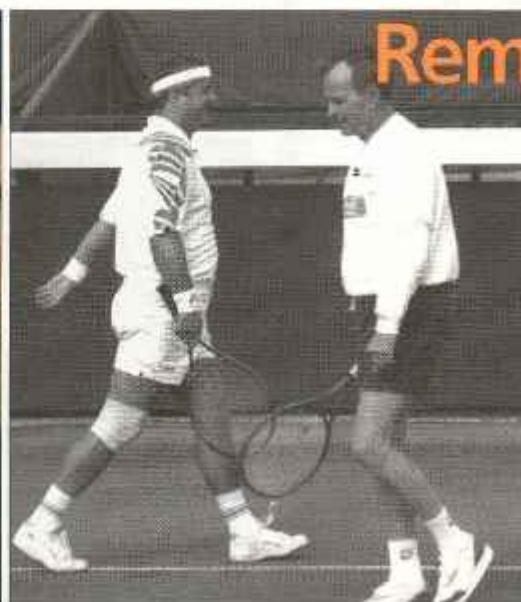
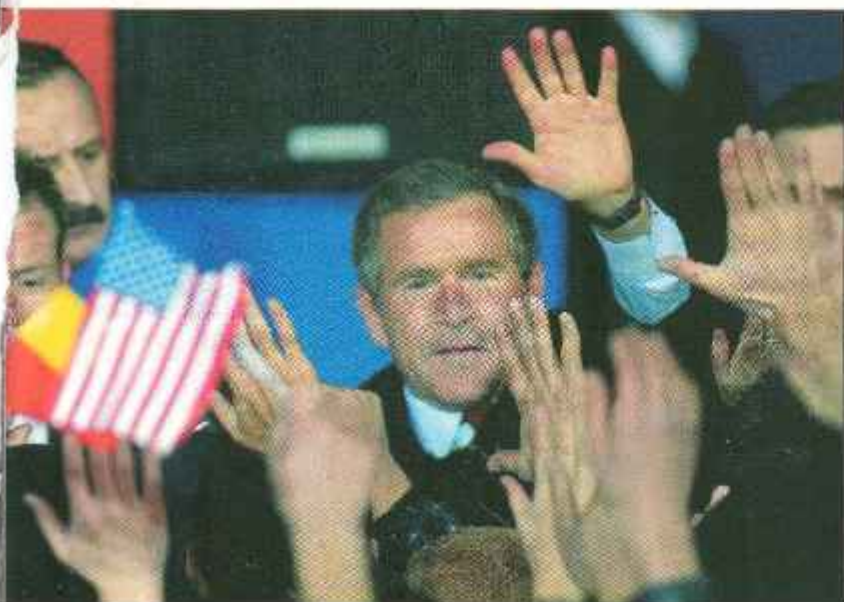

Istoria

Primul președinte american care a călcat în București a fost Richard Nixon, în 1969. În 1997 a fost rândul lui Bill Clinton. Astfel, toți cei trei președinți români de până acum s-au putut mândri cu prezența câte unui locatar al Casei Albe. Interesant este că Nixon și-a încheiat mandatul prin demisie, în urma unui mare scandal (*Watergate*), în vreme ce Clinton și l-a continuat cu greu, după un alt mare scandal (sexual, de data aceasta). Să sperăm că Bush jr. nu va avea probleme.

Publicul

Vizita primului șef de stat din lume a fost afectată de o vreme căinoasă. Cu toate acestea, peste o sută de mii de oameni au umplut Piața Revoluției, unii de la 9 dimineața. Există și informații conform cărora funcționarilor din administrația publică li s-a sugerat că, în caz de absență, ar putea pierde prima de Crăciun. În momentul în care vorbea Ion Iliescu, deasupra Capitalei a putut fi admirat un curcubeu, drept care președintele Bush avea să spună „Ne-a zâmbit Dumnezeu”.

Remember

În 1995, Bush-tatăl, la acea oră ex-președinte, a făcut o scurtă vizită particulară la București, ocazie cu care a jucat tenis alături de Adrian Năstase, Nicolae Văcăroiu și Florin Georgescu.

text T.C. Zorojanu
foto AP, EPA-Rompres

FLACĂRA®

Fondată în 1911 de Constantin Barbu
 DIRECTOR: ALEXANDRU ARION
 REDACTOR-ŞEF: REMUS ANDREI ION
 SECRETAR GENERAL DE REDACŢIE - Pînă la Sîmion
 SENIOR EDITORI - Ilieana Petru, Tudor Clăuş Zărnianu
 EDITORI - Oana Cosma,
 Gică Iova, Adrian Munteanu
 SPORT - Pompiliu Laurenţiu Dumitrescu
 SENIOR EDITOR FOTO - Coravuş Tibor
 FOTOREPORTERI - Paul Agapiu, Robert Hancianu, Florin Ionită
 TEHNOREDACTOR - Laura Tibor
 CULEGERE COMPUTERIZATĂ - Angela Ciocăzanu
 COLABORATORI PERMANENŢI
 Emil Huzararu, Răzvan Ionescu,
 Nicolae Mănoilescu, Ştefan Niculescu
 H. H. Popovici, Dan Pavel, Florin Păhoşcu,
 Bogdan Stălan, Alex. Stănescu
 CORRESPONDENŢI ÎN STRĂINĂTATE
 Gabriela Anghel-Oprea (Austria),
 Alexandru Gheorghiţă (SUA)

Gratică, infrazonaj
 şi prelucrare imagine
 ART DIRECTOR - Iulian Bogdan

PUBLICATIILE
FLACĂRA

Societate cu caracteristică de interes public
 Căminul Republicii, Cluj-Napoca, Strada
 140/168B, 1991, în
 judeţul Cluj - Cluj-Napoca, 1362276

S.C. PUBLICATIILE FLACĂRA S.A. este membru al
 Asociaţiei Române de Audit al Tranzacţiilor - ARAT

Consiliul de Administraţie
 PREŞEDINTE - DIRECTOR GENERAL: George Arion
 VICEPREŞEDINTE: Alina Rădulescu
 MEMBRI: Manuela Rădulescu Arion, Alexandru Arion, Dorin Stălan
 DIRECTOR EXECUTIV: Beatrix Anca Arion
 DIRECTOR DISTRIBUŢIE: Gabriel Bumbă
 CONTABIL ŞEF: Elena Anghel
 DIRECTOR PUBLICITATE ŞI MARKETING: Emil Dumitru
 SECRETARIAT: Teodora Teodorescu Tel: 224.36.88; 224.37.44
 Fax: 224.37.13 E-mail: redactia@flacara21.ro
 Adresa: Bucureşti, sectorul 1, Raja-Power nr. 1, cod 71341
 C.P. 33, C.P. 12
 Conturi: 2511.1789.1/RO 8CR sector 1, Bucureşti
 Contul de salar: 2511.1789.3/LSD 8CR sector 1, Bucureşti
 2511.1489.2/TM 8CR, sector 1, Bucureşti

Fundaţia „Premiile Flacăra - România”
 Preşedinte: George Arion
 Director executiv: Manuela Rădulescu Arion

Director al publicaţiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂSĂRIN

REBUS®

Redactor şef: MIHAI ZIGUBEA

Revista Rebus are Certificat de Audit albert de BRAT

REBUSACHE®

Redactor şef: DANIEL POPA

Redactor artist: Aurel Ştefan Alexandrescu
 Tehnoredactare computerizată: Dora Vărlă
 Corectură: Ioan Gheorghe

Publicitate şi marketing: Florin Toma
 Telefon: fax 222.67.38; 224.36.88

Distribuţie (222.66.28; 224.37.44): Eliza Băgădă
 Mariela Celcan, Comisariat Episcop, Valeriu Roda
 Căilele din ţară şi din străinătate se pot abona
 prin S.C. Publicaţiile Flacăra S.A.

Criticii se pot abona şi prin S.C. MT PRESS IMPEX S.R.L., Bucureşti
 Tel./Fax: 01/627.66.65; 01/325.38.56

**Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus,
 Rebus, Almanah Rebus, Rebusache
 sunt mărci înregistrate
 ale S.C. Publicaţiile Flacăra S.A.**

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conţinutul
 articolelor aparţine autorului. De asemenea, în cazul unor agenţi
 de presă şi personalităţi citate, responsabilitatea juridică le
 aparţine.

ISSN: 1220-773x
 Tipar: MEGAPRESS - BUCUREŞTI

INTERVIU

„Momentul acesta ne
 proiectează destinul” 32

VIP

Amadeus, între simfonii şi pop-dance 58

FOTOREPORTAJ

Aşteptându-l pe Moş Crăciun

SENZAŢIONAL

Viaţa lui Retas, cel mai
 faimos magician român 106

REPORTAJ

Un animăluţ
 pe adresa
 dumneavoastră

68

REPORTAJ

Familia cu 450 de copii	64
Femeile Ninja	101

V.I.P.

Tracy Chapman	14
Elton John inegalabilul	54
Atenție, înalt Voltaj	56

OPINII

Ce mai cred românii despre 1 Decembrie	38
Doru Costea, Nicolae Manolescu, Dan Pavel, H.-R. Patapievici, Bazil Ștefan	88

LITERATURĂ

Cărțile lunii prezentate de Alex Ștefănescu	90
--	----

ARTĂ

Cu schimbul la șevalel Licitația 300	91
---	----

FILM

Binecuvântată fi!, închisoare; Dragonul roșu	92
---	----

SPORT

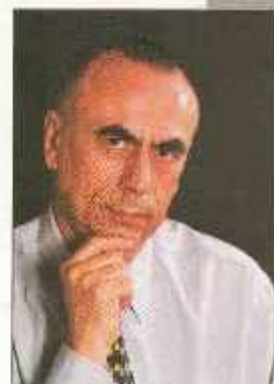
Misiune dificilă pentru „general”	104
-----------------------------------	-----

Coperta 1:
Nadia Comăneci
fotografie realizată
cu sprijinul Teatrului
Național București

Altceva

Vă mai aduceți aminte de romanul lui Orwell, 1984? Cartea descrie în mod halucinant cum se legau alianțe între diverse state, pentru ca, după un timp, ele să se destrame. Prietenii de ieri deveneau dușmani, adversarii înfierăți până nu demult cu vehemență se transformau în aliați...

Prea târziu?

Ne-a fost dat și nouă să trăim un astfel de moment: România, fostă membră a Pactului de la Varșovia, a fost invitată în NATO. O bucurie venită însă prea târziu pentru cei care au suferit în temnițe din pricina convingerii lor că locul nostru e în familia popoarelor civilizate ale Europei occidentale sau și-au dat viața organizând în munți o rezistență împotriva ocupantului străin. Prea târziu pentru tinerii care prin jertfă de sânge ne-au eliberat în Decembrie '89 din teroarea dictaturii. Prea târziu pentru toți cei care, în treisprezece ani de la Revoluție au fost descurajați sistematic de mineriade, de învrăjbirea între etnii și confesională, de sărăcirea continuă, de corupția care s-a întins ca o pecingine, de lipsa de justiție. Prea târziu pentru Regele Mihai care n-a acceptat nici o clipă vânzarea noastră la taie. Chiar dacă în timpul vizitei lui Bush la București pe cerul Capitalei a apărut un curcubeu, ca un semn al speranței, la el au privit și năpăstuiții zilei de azi și cei care au administrat țara ca pe moșia proprie. Unii dintre ei s-au aflat chiar în apropierea președintelui american căpătând, astfel, o legitimitate a tot ceea ce au făcut, simțindu-se, de acum încolo, și mai ocrotiți, și mai confortabil instalați în scaunele lor din care să-și sporească avuțiile.

Și totuși, e prea devreme ca să spunem că e prea târziu. Dacă milioane de români au suferit și continuă să sufere, poate că, în viitor, alte milioane de români vor cunoaște împlinirea ca oameni demni, liberi, prosperi, într-o țară în sfârșit respectată. Să le dorim acestora ca nu cumva, printr-o nefericită conjunctură, să aibă parte de o nouă așezare a alianțelor, ca în romanul lui Orwell.

George Brice

Festivalul Brazilor de Crăciun

strânge bani pentru ca șoricuții de bibliotecă să aibă ce băga la ghiozdan.

Salvați Copiii

Cu fondurile strânse se vor cumpăra cărți pentru 50 de biblioteci școlare din toată țara.
București, Hotel Marriott, 5 decembrie 2002. Informații, contribuții la 021 212 61 76 sau 021 314 40 50.

Festivalul Brazilor de Crăciun. Lumea bună face lumea mai bună!

Sponsori:

BUCHAREST
Marriott
GRAND HOTEL

BANCA ROMÂNĂ
PENTRU DEZVOALTARE
GRUPE SOCIETĂȚI GENERALE

BDF

Beiersdorf

Beiersdorf Romania

PETROM
Esența mișcării

Parteneri
media:

prima
unica

TVmania

CAPITAL

SAPTE SERE

TVsatelit

**LIBER
TATEA**

FLACĂRA

LUMEA
aziilor

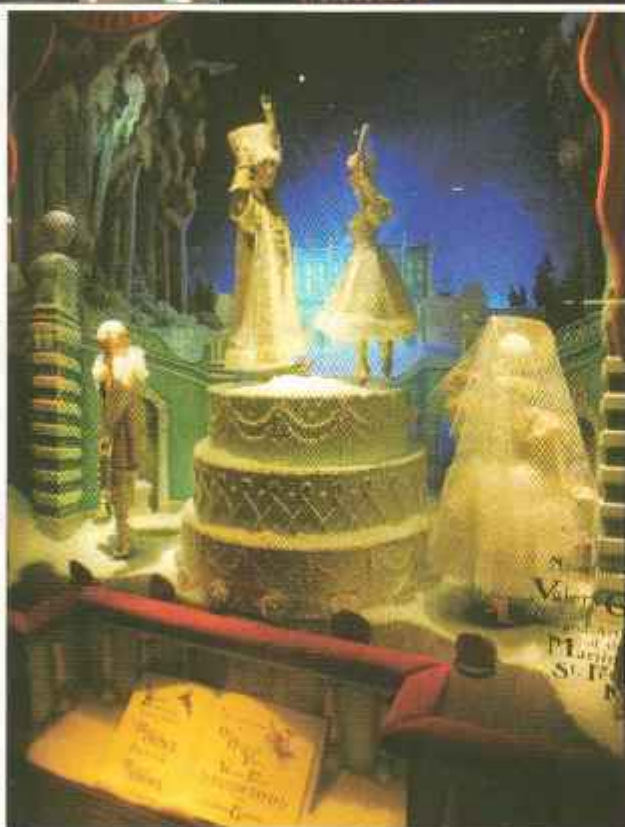
Și ei fac **naveta**

Naveta spațială *Endeavour* a decolat de la Port Canaveral, în 23 noiembrie, după mai multe săptămâni de amânări – situație devenită banală în istoria lansărilor americane. De data aceasta, a fost vorba, între altele, de scurgeri ale rezervoarelor de oxigen... Misiunea actuală a lui *Endeavour* este să transporte noi componente ale stației spațiale internaționale.

Un oraș la cota **300**

Cele trei secole de existență ale orașului Sankt Petersburg (care a purtat, în perioada comunistă, numele de Leningrad) au fost marcate nu numai în Rusia, ci și peste ocean. În imagine, o scenă din *Frumoasa din pădurea adormită*, expusă în vitrina magazinului *Saks Fifth Avenue* din New York. Manifestări aniversare vor avea loc, până la sfârșitul anului, în mai multe orașe din Statele Unite.

Marcel Avram se întoarce

Dispărut multă vreme din atenția publică, Marcel Avram a redevenit brusc subiect de presă după ce l-a dat în judecată pe fostul lui protejat, megastarul Michael Jackson, cea mai importantă vedetă pe care a impresariat-o românul. Motivul acțiunii: o serie de concerte pe care cântărețul le-ar fi anulat, aducând prejudicii impresarului. Procesul are loc în Santa Maria, California, și este de așteptat să dureze...

Pe aripile **vântului**

Thomas Manis, 12 ani, privește ce-a mai rămas din casa unui prieten din Grove, Tennessee: o mașină de jucărie. Aproape 20 de oameni au fost uciși numai în acest stat, alături de alte câteva zeci în Alabama, Ohio, Mississippi și Pennsylvania, ca urmare a unor furtuni dezlănțuite, și numeroase locuințe au fost rase de pe fața Pământului.

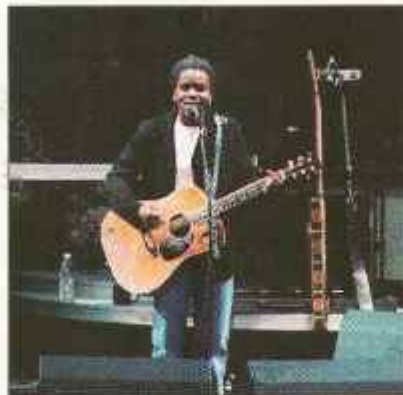

Zbor **frânt**

Un aparat *Fokker 27* s-a prăbușit în Golful Manila, nouă dintre cei 34 de pasageri pierzându-și viața. Din primele cercetări, aparatul a căzut după ce decolase cu dificultate, având probleme de motor. Operațiunile de salvare a supraviețuitorilor și de recuperare a epavei avionului au durat trei zile.

Tracy Chapman din nou

După 14 ani de carieră și 12 milioane de discuri vândute, Tracy Chapman, o figură aparte în muzica pop, revine cu un album elaborat, numit *Let it rain*. În timp ce clasamentul de hit-uri ale momentului evidențiază un peisaj muzical zgometos, artista afro-americană propune o instrumentație aparent foarte simplă. Sunetele, însă, sunt prelucrate cu mare grijă, astfel încât albumul să creeze o atmosferă unică, pe care nici un alt artist nu a reușit să o construiască, nici înainte, nici după debutul folkistei din Cleveland. O voce și o chitară care au cucerit milioane de fani sunt din nou puse în evidență, în special în piesa *Let it rain*. Albumul este disponibil în magazinele de muzică din România, distribuit de A&A Records/Warner Music Licensee.

Expoziția de la Washington este un adevărat regal pentru bibliofili

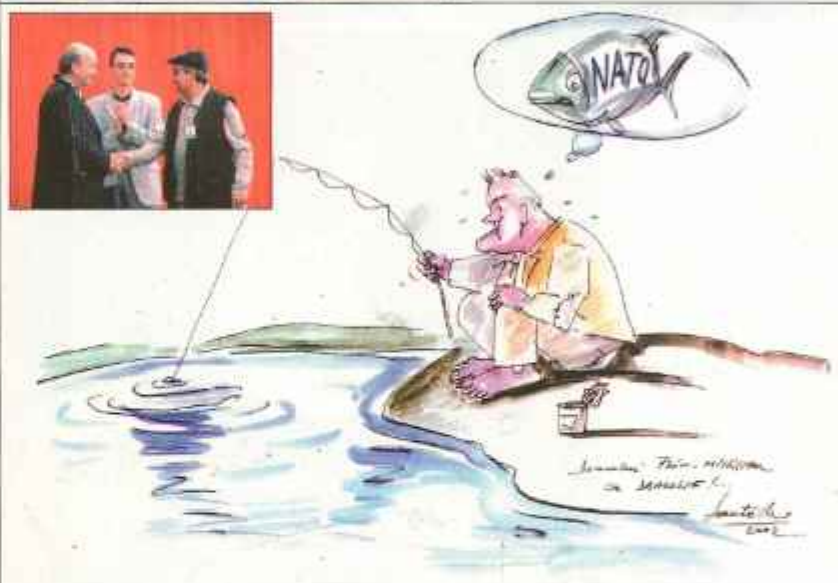
Cine are **carte...**

Pe vremea când era adolescent, viitorul Rege Henric al VIII-lea a mâzgălit pe o carte „Thys Boke Is Myne Prynce Henry”, dovadă că sângele albastru nu rimează obligatoriu cu alfabetizarea. Preluând ironic formula stângace, la jumătatea lunii noiembrie a anului 2002, în librăria *Folger Shakespeare* din Washington s-a deschis expoziția „Thys Boke Is Myne”, în care a fost expus și acest portret al cruului monarh, realizat de G. Treveolyn.

Un alt fel de Dracula

Vlad nemuritorul este un film care încearcă să lege legenda lui Dracula de imaginea reală a lui Vlad Țepeș. Avem în față prima variantă cinematografică românească a unui mit de care, până acum, au profitat alții. În pelicula regizată de Adrian Popovici, Țepeș (jucat de Marius Bodochi) este Dracula și este nemuritor, dar nu și sângeros vampir, așa cum s-a impus până acum clișeul. Din contră, vreme de cinci secole (sic!) el încearcă să-și apere supușii. În scenariu există totuși un vampir, interpretat de Adrian Pintea...

Doi **Năstase** în Franța

Leonte Năstase – „nici premier, nici tenisman și totuși un nume predestinat la renume”.

Sub această deviză a fost prezentat de zările franceze caricaturistul român Leonte Năstase la vernisajul Salonului de desen de presă și umor de la Saint-Just-le-Martel, din Franța.

Ajuns în acest an la cea de-a 21-a ediție, Salonul din mica așezare de doar 1.800 de locuitori, aflată la 15 km de Limoges, este cea mai mare manifestare de gen din Europa la care au participat peste 500 de caricaturiști-editoriaști din 80 de țări cu peste 3.000 de desene (!!).

Prezent de 30 de ani în paginile ziarelor și revistelor din România, prezent la cele mai importante Saloane de umor din Europa, prezent pentru a treia oară la Saint-Just-le-Martel, Năstase a dat în acest an lovitura sa de presă, reușind să cucerească Marele Premiu al publicului.

În timp ce la Paris, primul-ministru român, Adrian Năstase, semna un acord cu omologul său francez, Jean Pierre Raffarin, lângă Limoges, la Saint-Just-le-Martel, Leonte Năstase primea Marele Premiu acordat celui mai bun desenator de presă.

Fiecare dintre cei doi români s-a întors din Franța cu un trofeu: premierul cu o semnătură, caricaturistul cu un premiu, cel mai important al carierei sale.

Și acum în toată țara:
Zapp...Online!

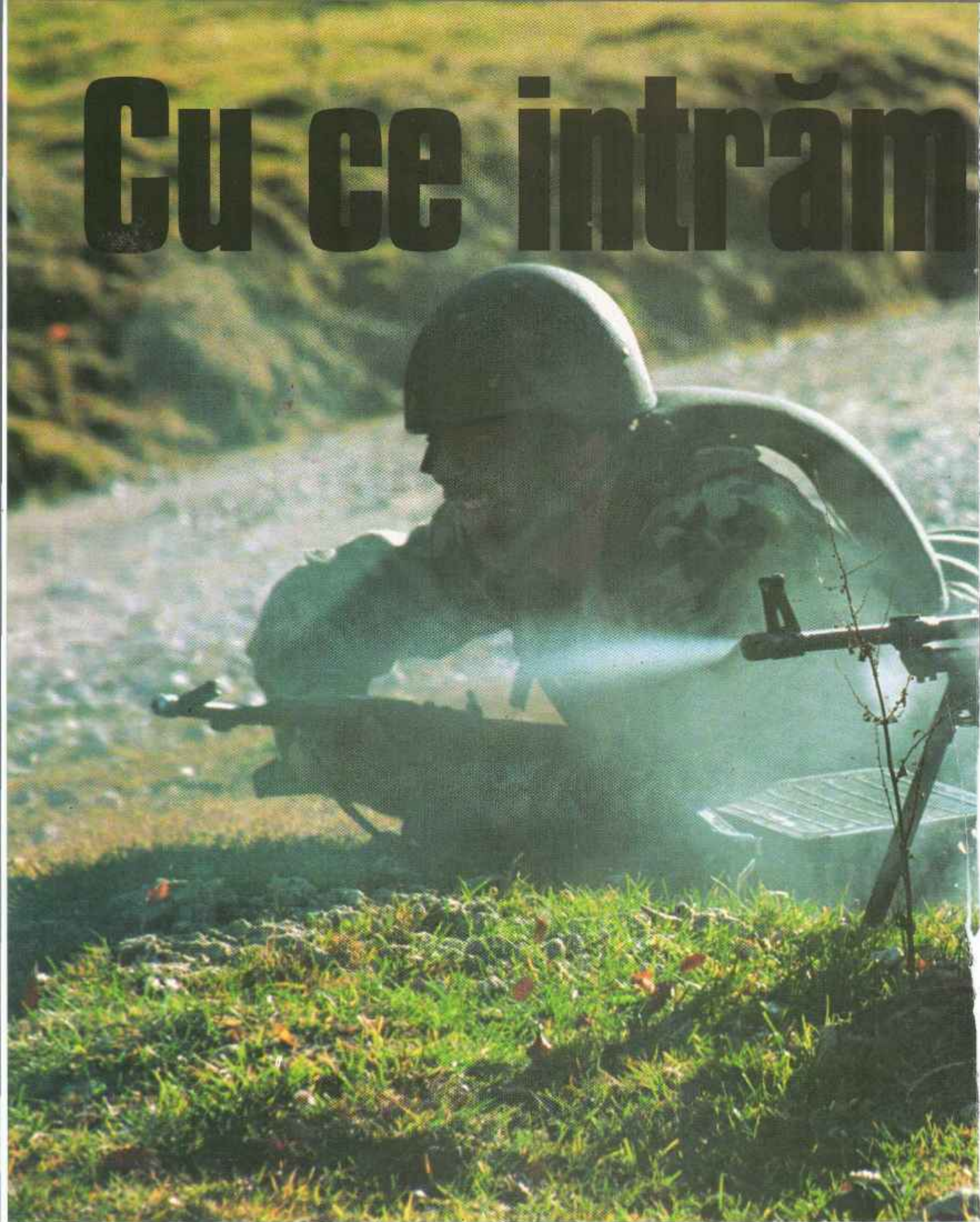
Știi că prin Zapp Online, indiferent de zona în care ești, te poți conecta la Internet formând același număr de telefon? Dar că acum Zapp are acoperire la nivel național? Sau că prin Zapp Online poți naviga cu o viteză de până la 15 ori mai mare? Tariful? Același pentru toate zonele țării: 2 cenți/minut (fără TVA). Dacă vrei să ne pui și tu întrebări, te așteptăm la orice magazin Zapp pentru o demonstrație gratuită Zapp Online.

Pentru a afla adresele magazinelor Zapp, sună la 021 402 4444 sau mergi la www.zapp.ro

Zapp™

THE NEXT GENERATION NETWORK

Cu ce întrăm

În NATO

Trupe de elită ale Armatei Române

exclusivitate

Militarii au fost primii dintre români care au „gustat” din „tortul” NATO. De când a început colaborarea Armatei Române cu Alianța Nord-Atlantică, s-au schimbat de mai multe ori regulamentele militare. Au apărut arme și echipamente asemănătoare cu cele ale aliaților. Se vorbește și la noi despre militari profesioniști. Atât de bine pregătiți încât aproape că au tras țara după ei în NATO. Pe uscat, pe mare sau în aer, ei formează trupele de elită ale Armatei Române.

Vânătorii de munte par a face parte dintr-o armată

De câteva zile, când se vorbește despre trupele române pentru NATO se vorbește și despre vânătorii de munte. Chiar numele spune foarte multe despre ei: militari care pot ajunge acolo unde cei mai mulți dintre noi nu ajung niciodată – în creierii munților. Pe arșiță sau pe viscol. Sunt alpiști, schiori, trăgători de elită, cercetași, vânători, știu toate „meseriile” și toate capriciile muntelui. Și să nu credeți că nu se descurcă foarte bine și pe plaje, pe terenul accidentat din preajma mării sau oceanelor. Este o armă oarecum secretă, misterioasă. Și tradițională pentru armata română. I-am văzut în apropierea Predealului. Mai erau și pe stânci, în Colți Cheii pentru alpinism, cercetași „scotocești” Bucegii, iar câteva plutone se antrenau pentru defilarea de 1 Decembrie la București.

Dau piept cu muntele oricând. Orice ofensivă înseamnă cucerirea unei înălțimi. Sau a unei zone ascunse.

Iar pentru astfel de acțiuni s-au antrenat umăr la umăr cu cele mai faimoase dintre trupele engleze, SAS, și cu americanii de la SEAL. Au fost momente în care au simțit la rece experiența străinilor: s-au trezit cu țeava puștii la tâmplă fără să fi auzit vreo urmă de pași. A fost un exercițiu care i-a ambiționat pe români. Antrenamentele sunt și mai predece. La un singur pas greșit ofițerii strigă „La loc comandă!” și totul se reia, până iese perfect. Au misiuni în care trebuie să se miște ca niște animale de pradă. Pe nesimțite.

Militarii români se camuflează cu vopsele englezești.

„Vorbim de elită în sensul de foarte bine instruiți”

susține generalul de brigadă Florian Pință, comandantul Brigăzii 282 Mecanizate Unirea Principatelor, din Focșani

▼ **Domnule general, ce este o brigadă operaționalizată?**

– Cu să înțelegem asta, trebuie să vorbim despre două componente majore: structurală, respectiv încadrarea cu personal, tehnică și echipamente de luptă, și operațională, de instrucție după standardele NATO. La sfârșitul lunii septembrie, după un control de evaluare efectuat de Statul Major al Forțelor Terestre, Brigada 282 a fost declarată operațională. Asta înseamnă, printre altele, că noi lucrăm 75 la sută după standardele NATO și că avem două termene de acțiune, pe timp de pace: șapte zile pentru a interveni pe teritoriul țării, în probleme de securitate națională, și 30 de zile pentru misiuni internaționale.

– **Există și unități care au acest termen de reacție mai scurt?**

– Da, dar deocamdată nu în Armata Română. Există unități speciale, pregătite să reacționeze în orice moment. Și noi tindem spre asta.

– **Tocmai v-ați întors din Kosovo. Puteți să ne spuneți, din experiența dv., care ar fi, de regulă, argumentele pentru care Armata Română este solicitată în misiuni internaționale? Contează oamenii, dotarea, întâmplarea că suntem mai aproape de o zonă de menținere a păcii sau de conflict?**

– Aici problemele se pun la nivel de acorduri guvernamentale, nimic nu se face pentru că așa vrea Brigada 282. Dar sentimentul meu, dacă vreți asta, este că românii au demonstrat că au capacități de luptători, pentru că NATO nu trimite în misiuni trupe care nu sunt instruite ca luptători combatanți, chiar dacă acțiunile sunt de menținere a păcii, nu de luptă.

– **Considerați că aveți sub comandă niște trupe de elită?**

– Nu, cu n-aș spune că vorbim de trupe de elită la ora actuală. Conceptual, trupe de elită, ca și trupe speciale, înseamnă trupe foarte instruite, după un program extrem de specializat. Trebuie să definim foarte clar termenul elită. Dacă vorbim despre elită în sensul de foarte bine instruiți, da, putem spune că avem trupe de elită. Dacă, însă, vorbim despre o stare de normalitate, și eu spun că brigada, la ora actuală, este într-o stare de normalitate, înseamnă doar că ne instrui după standardele existente la ora actuală în Armata Română, pentru o mare unitate devenită operațională, în septembrie, anul în curs. În concluzie, depinde din ce unghi privești lucrurile.

– **Intrarea într-o structură atât de largă, cum este NATO, poate face din militarul român și un fel de globe-trotter. Practic, el poate ajunge în misiuni în te miri ce colț al lumii...**

– Am fost întrebat, zilele trecute, dacă nu cumva militarii noștri pleacă în asemenea misiuni pentru bani.

– **Este și asta o întrebare.**

– Da, și acesta poate fi un motiv, să știți. La prima vedere, pare atractiv să primești 30 de dolari pe zi. Dar eu cred că mai degrabă este vorba despre provocarea de-a face față unei misiuni internaționale. Pentru foarte mulți dintre militari, chiar și ofițeri, misiunea a fost, în același timp, și prima ieșire în afara granițelor țării.

– **Pentru generalul de brigadă Florian Pință, care va fi următoarea escală?**

– Nu pot răspunde la întrebarea asta, dintr-un motiv foarte simplu. E o determinare în armată care spune că, de pe anumite poziții, nu tu îți hotărăști soarta. Deocamdată comand această brigadă. În rest, orice este posibil.

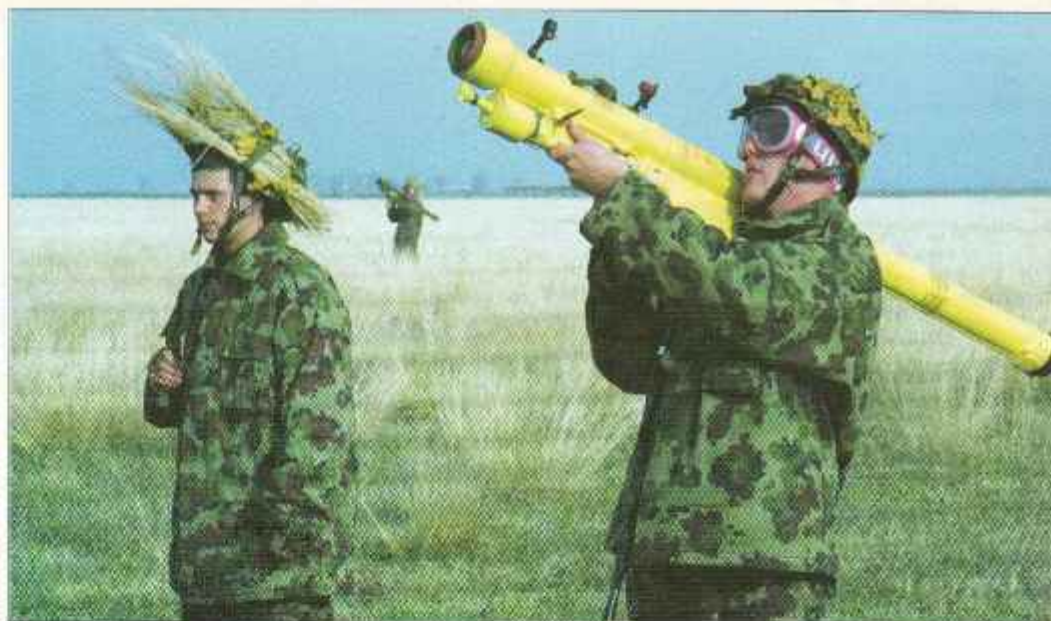
Cercetașii sunt militarii nevăzuți, dar și cei care știu tot despre fiecare petec de teren pe care calcă. Se antrenează ca să treacă peste orice obstacol, să reziste în orice condiții. Știu să facă focul fără să iasă fum, să pună capcane, să culeagă informații despre origine, orice și oriunde, să se hrănească atunci când nu mai au nici un aliment în ranită. Știu rețeta supraviețuirii. Face parte din stilul lor de luptă, alături de mănuierea armelor albe sau de foc, de artele marțiale sau tehnicile militare specifice de observare.

MAC-ii sunt o specie relativ nouă de militari români. Militari angajați pe bază de contract, adică. Profesioniști: cu salariu și program fix. La șapte dimineața îmbracă uniforma și după-amiaza se întorc acasă la familie. Doar când au aplicații nu mai pleacă din unitate. Se antrenează după metode NATO și sunt evaluați după standarde internaționale. Meseria lor este să se instruiască pentru a fi gata de luptă în orice moment. Și știu că vor primi misiuni mai ales peste hotare, în zonele de conflict unde sunt prezente forțe multinaționale pentru menținerea păcii. Cei mai mulți MACi sunt în trupele de uscat, în infanterie, ei sunt „iepurii”, în artilerie, la transmisiuni, cercetași, genști, tancuri, echipe de decontaminare etc. Ei au ajuns baza amatei. La Focșani, unde este sediul unei importante brigăzi mecanizate, 282, MACii vin de prin împrejurimi. Unii dintre ei au câteva luni de instrucție, dar alții se antrenează zi de zi de câțiva ani. Au avut parte și de misiuni peste hotare sau aplicații în comun cu trupe străine. Acolo se vede „meseria”, acolo își justifică salariul. Iar cine nu este bun, cine nu trece de evaluări, pleacă. Cei cu performanțe au și posibilitatea de a merge la școli, să devină subofiteri sau ofițeri de carieră. Lor le place amata!

Text: **Remus Andrei Ion**

Foto: **Octavian Tîbăr**

Programul de modernizare a
MIG-urilor 21 Lancer
aparținând Forțelor Aeriene
Române cuprinde 100 de
avioane cu simplă comandă,
75 versiunea aer-sol și
25 versiunea aer-aer,
și 10 avioane cu dublă
comandă.

Zbor de elită

Baza 86 aeriană Fetești este unitatea de elită a Forțelor Aeriene Române. Drept dovadă, din anul 2000 a început restructurarea ei după criteriile NATO. Cei 30 de piloți, dintre care 12 operaționali, duc greul tuturor misiunilor de zbor încredințate României. Cu o „zestre” alcătuită din 50 de ani de experiență, 20 de avioane MIG 21 LanceR, o mână de oameni trăind pentru zbor și entuziasm cât cuprinde, Baza 86 aeriană Fetești raportează: „Gata pentru NATO!”

Interoperabilitatea este mai importantă decât nivelul de trai

Locotenent comandor Nicolae Bucur are peste 750 de ore de zbor.

După 600 de ore, un pilot este considerat suficient de antrenat ca să ducă misiuni de luptă în orice condiții. Că piloții din țările aliate au două-trei mii de ore de zbor este cu totul altceva. Ei nu au restricții, nu fac economii. Eroul nostru, ca să zicem așa, este în largul lui în timpul exercițiilor cu participare internațională: „Mă simt egal cu un pilot NATO, ca experiență, numai că eu am, deja, probleme cu vârsta.

La 35 de ani, încep să fiu cam bătrân pentru asta. Pe dincolo, piloții combatanți au între 22 și 30 de ani.” Probabil că este firesc să fie așa. Zborul solicită organismul foarte intens, așa că anii înseamnă dureri de stomac și reumatice, ba uneori chiar probleme cu nervii. La antrenament sau în misiune, un pilot nu are voie să greșească. Ceea ce am acceptat cu toții că este omenesc, nu se potrivește pentru zbor. Dacă, totuși, se întâmplă, prețul este viața. Și uneori nici nu trebuie să greșești pentru asta. Ajunge un ghinion: „În '96 am trăit cel mai greu moment din cariera mea. A trebuit să fac față unei defecțiuni la pompa de combustibil care nu era trecută în manualul de pilotaj, nu știam s-o rezolv. Atunci am avut noroc, mi-a ieșit. De aceea cred că aterizarea este cel mai frumos moment. Răsufli ușurat că ai făcut-o și pe asta!”

Problema cu vârsta piloților este împărțită și de generalul de flotilă aeriană Liviu Burhală, comandantul Bazei 86 Fetești:

„Am vrut ca la exercițiile multinaționale să trimitem oameni cu experiență. Așa că ne-am dus cu funcții, în timp ce piloții străini erau mai simpli, cu mai puține grade. Ne priveau cu o doză de respect, dar nu prea înțelegeau ce căutam acolo. Or fi crezând că la noi zboară doar coloneii. Am reținut aspectul, la anul vreau să trimit locotenenți și căpitani.” Domnul general duce și povara austerității în care trăiesc subordonații săi. Știe câte lipsesc pentru o viață decentă, câte ar mai trebui să fie. Numai că, deocamdată, s-a ordonat interoperabilitate: „După aceea ne ocupăm și de nivelul de trai.”

La întrebarea „De ce sunteți cei mai buni?”, comandorul Victor Strimbeanu, comandantul escadrilei, răspunde năucitor de simplu și modest:

„Pentru că aici, în afară de profesie, n-avem altceva de făcut. Stăm în câmp, izolați de restul lumii, într-o colonie fără urme de civilizație. Căram apă din puț și ne încălzim cu lembe. Viață grea. Doar zborul e frumos aici. Dacă n-aș avea doi copii, care mă mai fură cu poveștile și hărjonelile lor, probabil că aș fi tot timpul pe aerodrom.

Mi-au intrat gârăunii în cap din liceu. Eram ambițios și descreierat, vedeam în fața ochilor doar aviație și supersonice. Prima dată am zburat în '80, ca elev, la Boboc, lângă Buzău. A fost colosal. S-au scris cărți întregi despre senzația de-a privi norii de sus, dar eu tot cred că nimeni nu poate descrie asta. O simți și atât. Să-mi regret alegerea? Nici o clipă! Vedeți, noi chiar ne-am pregătit să ne apărăm țara cu prețul vieții. Am plătit tribut chiar și în vremuri de pace. De la înființarea unității, 49 dintre ai noștri au căzut la datorie. Acum văd că sunt alte vremuri. Unii merg dincolo și își riscă viața, alții urmăresc campionatul de fotbal la televizor. Dacă mi-e frică? Acum nu, dar mi-a fost. În urmă cu niște săptămâni mi s-a descoperit o afecțiune la ureche. Mi-au zis să o cam termin cu înălțimile.

S-a nimerit să plec într-o misiune, în Franța. Am prins un plafon, la vreo două mii de metri, noaptea, cu luna plină... Mi s-a părut cel mai greu și cel mai frumos zbor. Pentru că știam că este ultimul. Dar n-a fost așa. M-am operat și acum sunt din nou compatibil cu înălțimile.”

Cu Amiralul, pe mare

Fregata Mărășești. Distrugătorul. Nava amiral a Marinei Militare. Spuneți-i cum vreți. Este cel mai mare vas al Flotei românești. Are patru motoare pentru propulsie cu o putere totală de 32.000 cai putere. Cu plinurile făcute, poate merge până la Lisabona și înapoi, fără nici o aprovizionare. Se ține bine chiar și pe o mare agitată până la opt-nouă grade. A și dovedit-o, în Golful Biscaya. Ferească Dumnezeu să i se încredințeze o misiune de luptă! Atunci ies la iveală rachete, tunuri, bombe și torpile. Se localizează țintele și se alege praful și pulberea. După mici rețușuri, care se vor întinde până în martie anul viitor, distrugătorul Mărășești va intra în evaluarea NATO.

A intrat în NATO cu mult înaintea noastră

**I se spune Lupul cel Alb al
Mării Negre.**

Așa l-au botezat străinii, după zecile de aplicații internaționale la care a participat. Are 32 de ani de marină. Prima dată a fost locotenent pe o navă de salvare. Mai apoi a făcut primul transport de mine adevărate de după al doilea război mondial. A stins incendii catastrofale, a instaurat ordinea chiar și în artileria de coastă, la Midia. Încă se mai află în viață din întâmplare. Cel puțin așa îi spun cunoscuții. Comandantul Dumitru Preda, comandantul fregatei Mărășești, a intrat în NATO cu mult înaintea noastră. Dar mai are o restanță. Fiind mereu pe mări, n-a apucat niciodată să zboare. Echipajul distrugătorului nu i-a lăsat timp pentru asta. 23 de ofițeri, 80 de maștri militari, 100 de militari angajați pe bază de contract și 30 de militari în termen depind de ordinea domniei sale. Sunt pe mare cam 80 de zile pe an. În rest revizii, întreținere, antrenamente, cursuri de specializare. Se mai duc și pe-acasă, din când în când. Că altfel uită cum arată o femeie. La bordul distrugătorului s-a încumetat un singur exemplar feminin, o doctoriță. A rezistat doar patru luni de zile. Dar experiența a fost plăcută, comandantul susține că echipajul se purta mai atent, oarecum mai delicat. Vremea, însă, nu-i trecută. Secundul Costel Tătaru și-a anunțat nevasta că n-are de gând să iasă la pensie până n-o avea și sex frumos în subordine. I-a plăcut un distrugător englezesc al cărui echipaj era format pe jumătate din femei.

Echipa *Flacăra* a participat la verificarea în larg a noului sistem de comunicații, compatibil cu cele NATO, de la bordul fregatei. Verdictul este clar: distrugătorul *Mărășești* poate fi oricând navă-comandant pentru o grupare a țărilor partenere.

Un scafandru face cât o armată

Forțele Speciale ale Marinei. Divizionul nave-scafandri. Niște superprofesioniști cărora nu e bine să le spunem pe nume. Și nici să-i vedem la față. Anonimatul face parte din misiunea lor. Să tot fie spre 150. De mare adâncime și de luptă. Aceștia din urmă se împart, la rândul lor, în scafandri de incursiune, respectiv de cercetare în dispozitivul inamic, și scafandri deminori, specializați în scoaterea minelor. De ce sunt atât de speciali? Pentru că numai ei se încumetă să lucreze în beznă și frigul mării, la adâncimi de peste 100 de metri, la presiuni ucigăse. Și pentru că, într-o misiune de luptă, trebuie să treacă urgent de la parașutism la pilot de curse, de la înot la alpinism, de la trăgător de elită la dezamorsare de bombe. În situații de criză, un scafandru bun face cât o armată.

Echipamentele nu sunt dintre cele mai moderne, dar măcar se încadrează în „garanție”. Dacă Moș Crăciun se află prin preajmă, să noteze că scafandrii militari își doresc un costum individual atmosferic. Pentru siguranță, mobilitate și... performanță.

„Pe meserie, nu avem complexe“

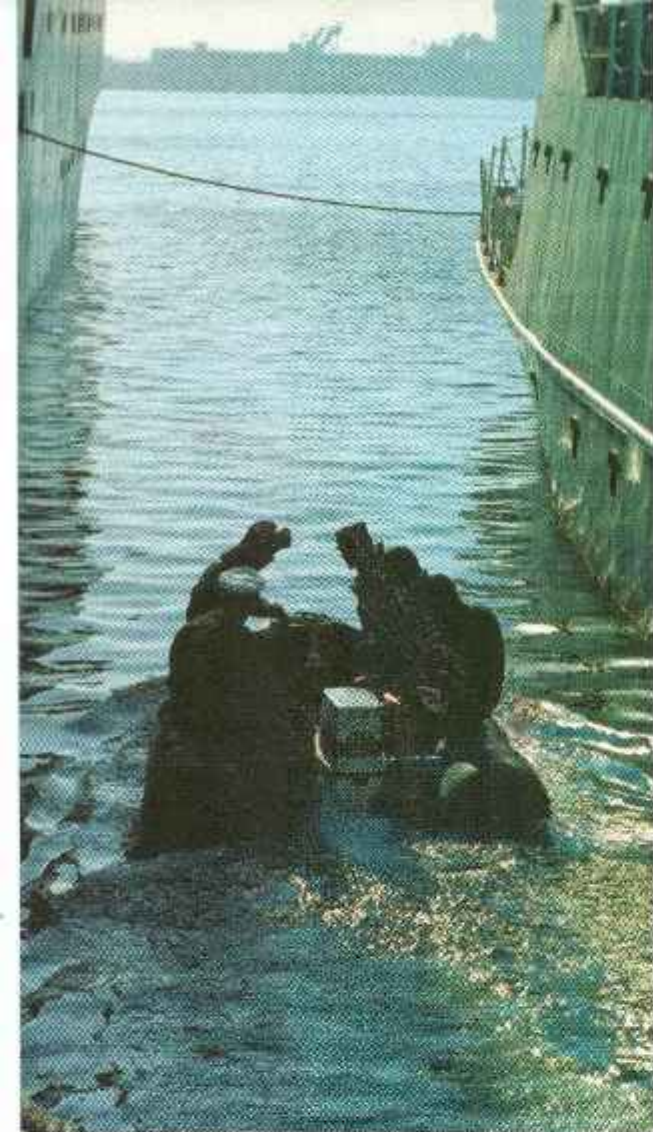
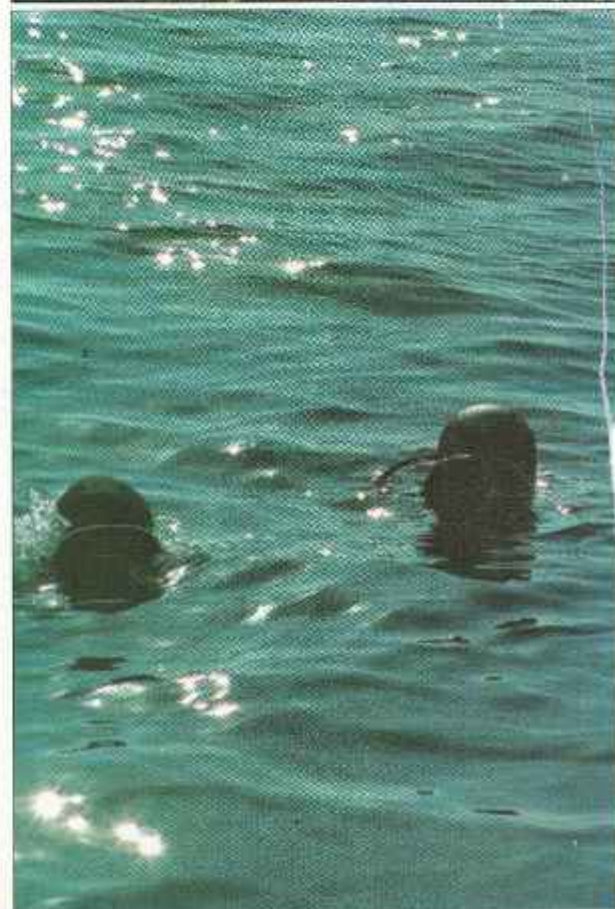
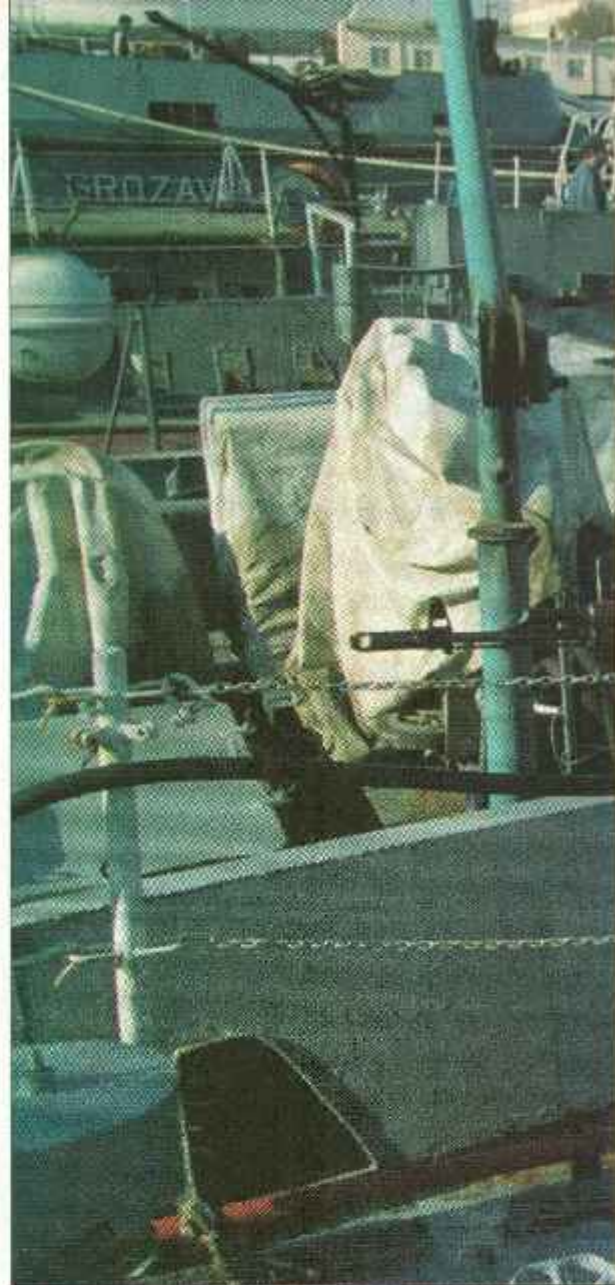
„Asta mi-am dorit și mă consider norocos că în fiecare zi fac ceea ce îmi place. Sigur că e dificil, noi ne-am născut pe uscat, nu în mare. Acolo nu este mediul nostru, ne mișcăm în necunoscut. Asta îngreunează orice activitate, ne solicită până la limita rezistenței umane. Verficările medicale sunt pe măsură. Tensiune, stare emoțională, oboseală, indispoziție de orice fel. Nici vorbă să bei ceva. Sub apă se consumă multe calorii, așa că și alimentația trebuie să fie controlată. Hrana noastră cică este cea mai bună din toată armata. Dar eu zic că numai pe hârtie.“

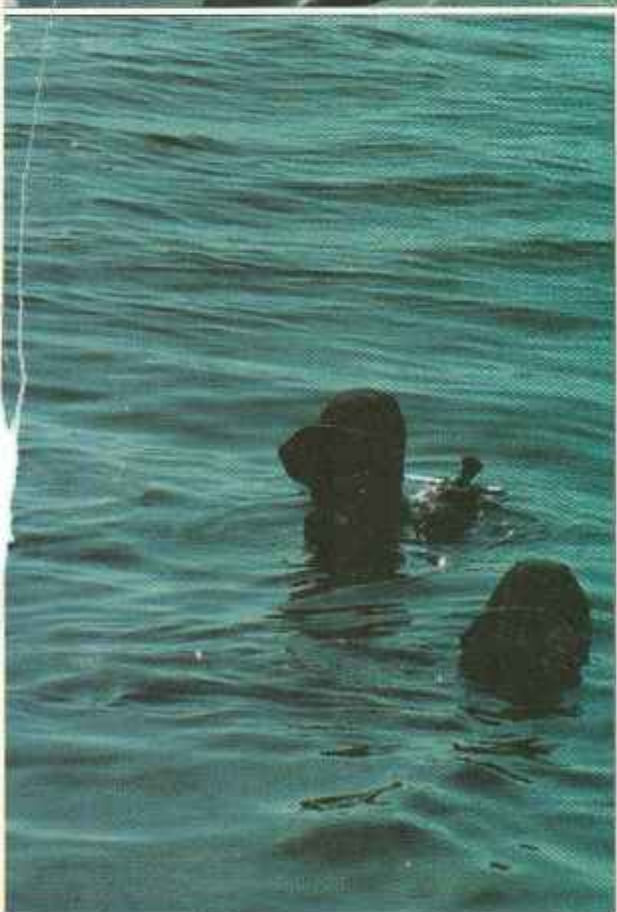
„Viața fiecăruia dintre noi depinde de ceea ce face și celălalt. Dacă nu răspunde la un semnal, se poate întâmpla o catastrofă. Șase dintre ai noștri au murit din greșeli banale. Sub apă nu merge cu vise, că nu te mai trezești din ele. Trebuie și să-ți fie teamă, că altfel te ia valul, cazî în beția adâncurilor. Aplicațiile internaționale la care am participat ne-au dovedit că suntem buni. Pe meserie nu avem complexe față de ceilalți parteneri. Doar pe dotare și pe restaurante. Ei sunt plătiți, nene, nu glumă! Am intrat împreună sub apă, am lucrat la fel. Dar nu putem merge împreună și la cumpărături.“

„Profesia asta roade din noi la fiecare scufundare. În timp apar probleme reumatologice, de coloană, sunt afectate țesuturile și oasele, arterele și venele se rigidizează. Toate țin de apa rece, de șocuri, de presiune. Apoi mai există și stresul cumplit că nu ai voie să greșești. Nici un pic, nicio dată. Probleme psihice? Nu mai apar, doamnă, că le avem de la început. Altfel n-am cotrobăi prin măruntaiele mării, de vreme ce Dumnezeu a avut delicatețea să ne facă vietăți de uscat.“

text **Liliana Petruș**

foto **Paul Agarici**

interviu

Mircea Geoană

„Momentul acesta
ne proiectează
destinul”

„Nu avem altă posibilitate, decât să face

✓ Vă invit, de la început, să spulberăm o prejudecată: aceea legată de limbajul diplomatic. În accepția comună, el înseamnă a gândi una și a spune altceva. Dar, din câte vă știu, putem sta de vorbă cu toată franchețea. Primiți provocarea?

– Îmi place să îndepărtiez prejudecăți. În diplomatie ai puține șanse dacă nu ești franc! Minciuna n-are picioare mai lungi numai pentru că este spusă elegant. Așa că accept.

– Ultimul dialog pe care l-am avut s-a purtat la Washington, unde erați ambasador al României. Astăzi sunteți în fruntea diplomației românești. Ce a însemnat această trecere?

– O provocare – mai mare, cu implicații mult mai complexe decât în prima situație. În egală măsură, a însemnat dovada unei încrederi pe care au investit-o în mine cei care au luat decizia. Plus modificări în planul vieții personale.

externe au fost trasate și adoptate în urmă cu mai mulți ani – și cu mai multe guverne, ca să respectăm adevărul. La momentul 2000 – interesantă această coincidență, nu? să începi un mandat odată cu debutul mileniului...

– ne aflam, tehnic vorbind, în aproape aceeași postură în care eram atunci când ne-am formulat opțiunile de integrare în NATO și UE. Departe de mine intenția de a nega sau minimaliza ce a făcut România în toți acei ani. A fost limpede, însă, că nu era destul. Ajunge să ne uităm în jurul nostru ca să găsim argumente.

– Vorbim despre greaua moștenire...?

– Vorbim despre datele existente la momentul respectiv. Aspectul de principiu de care pomeneam este că orientarea noastră de politică externă a fost afirmată consecvent,

– Ați fost un ambasador tânăr. Acum sunteți un ministru de Externe tânăr. Ce presupune să ai mari responsabilități la această vârstă?

– Tinerețea nu este o virtute în sine, dacă nu este însoțită de recunoașterea faptului că experiența, chiar accelerat dobândită, face parte din arsenalul unui lider. A avea șansa de a servi interesele țării în poziții de responsabilitate la o vârstă tânără potențează și multiplică dorința de a demonstra că lucrurile pot fi făcute și altfel decât ne-am obișnuit, că entuziasmul și dinamismul pot face casă bună cu rigoarea și înțelepciunea, că politica modernă și diplomația modernă se fac cu ambiție și creativitate, dar și cu modestie și spirit de echipă, că nu este suficient să clamezi că Ministerul de Externe este o instituție de elită, modernă și primenită, ci trebuie să demonstrezi zi de zi că așa și este.

Acestea sunt, de fapt, lucruri legate de implicațiile oricărei responsabilități și mai puțin de vârsta persoanei care și le asumă. Cred, însă, în oportunitatea de a investi tinerii cu responsabilități.

– Sunteți, din câte vă cunosc, un om extrem de dinamic. Ce a însemnat venirea dv. la Ministerul Afacerilor Externe ca ministru? S-au produs schimbări spectaculoase? Activitatea a căpătat un ritm mai viu?

– Este în folclorul instituțional – nu numai la MAE, oriunde – că un nou șef schimbă totul. Pentru că nu am prejudecăți, nu mi-a fost greu să acționez fără să fiu influențat de „regula” asta. Am fost, însă, preocupat – și mai sunt! – de necesitatea ca ministerul să devină o instituție modernă, europeană, să poată acționa în consens cu provocările pe care le ridică mediul internațional și, înainte de toate, realizarea obiectivului fundamental: satisfacerea și promovarea intereselor României în condițiile actuale și viitoare. În toată treaba aceasta primul lucru de care trebuie să ții cont este că ai de-a face cu oameni. De aici pleci.

Așa că, la începutul anului, ne-am strâns un grup de colegi într-un week-end și, într-o discuție liberă, am încercat să găsim modalitățile prin care să putem crea profilul european al diplomatului român și să transformăm ministerul într-o instituție care să răspundă mai bine cererilor partenerilor noștri: contribuabilul, celelalte instituții ale sistemului, societatea în ansamblul ei.

Am mai făcut ceva – după câte știu eu, este o premieră în administrația noastră: am lansat un sondaj de opinie, pe care l-am numit „Părerea ta contează!”, pe care l-am adresat tuturor angajaților ministerului – diplomați, personal de susținere, din țară și din străinătate. Rezultatele au fost extrem de utile pentru argumentarea unor măsuri la care

Acum, dacă am rămâne la atât, s-ar putea înțelege că este vorba despre o postură în care ceea ce trăisem înainte – o ascensiune a carierei în Ministerul de Externe de la referent la ambasador – se multiplică la un factor de mărime și cu asta gata. Bineînțeles că nu este doar atât. Intrând în guvernul Năstase și apoi în PSD am făcut pasul în politică. În momentul preluării mandatului, guvernul nostru a examinat atent și unde se afla România în planul politicii externe; nu vreau să reiau ceea ce s-a mai spus și se știe despre acest subiect. Mă opresc doar asupra unui aspect de principiu: obiectivele strategice ale politicii noastre

însă faptele care să susțină declarațiile nu au fost atât de convingătoare pe cât ar fi trebuit. Așa că trecerea în postura în care mă aflu acum a însemnat, din acest punct de vedere, concentrarea eforturilor asupra redobândirii credibilității, a încrederii partenerilor noștri și, în egală măsură, a noastră în noi înșine. Cred că am reușit să trecem într-o etapă în care putem să fim mai optimiști – condiția e să nu ne închipuim că am terminat ce aveam de făcut. Am învățat din lecțiile Madridului. Am lucrat în echipă, am promis atât cât știam că putem îndeplini, am fost solidari cu partenerii noștri de integrare.

m viața mai suportabilă pe planeta asta."

ne-am gândit, pentru corectarea altora, ca și pentru proiectarea unor pași pe care nu îi avusesem în vedere inițial. O parte dintre măsurile respective au început să fie aplicate: de exemplu, aplicăm un program de informatică a comunicației care ne va permite să reacționăm mult mai rapid la diverse semnale și să propunem, la rândul nostru, din timp, altor factori decizionali în politica externă – președinția, prim-ministrul, guvernul – proiecte sau atitudini într-o situație sau alta.

În sfârșit, pentru a nu lungi vorba despre intenții, am pregătit un proiect de lege a diplomației care să stabilească statutul acestei profesii, angajamentele societății față de cei care o fac și ale acestora din urmă față de comunitate, perspectiva profesională – într-un cuvânt, o reglementare modernă a ceea ce înseamnă diplomația.

– Cum îi conduceți pe cei aflați în subordine? Cordial – așa cum v-am cunoscut ori de câte ori v-am întâlnit? Sunteți distant? Vă place să lucrați în echipă? Îi respectați pe profesioniști? Avem destui profesioniști în acest domeniu?

– O adevărată rafală! Sunt tentat să vă răspund „foc cu foc”, dar cred că, la câteva întrebări, v-am răspuns deja: întâlnirea de la începutul anului – pe care o vom repeta pentru a evalua ce am făcut și, mai ales, ce n-am făcut, și de ce! – și sondajul – pe care, de asemenea, îl vom repeta, la fiecare doi ani – demonstrează convingerea pe care o am, anume că nu se poate să fii eficient de unul singur. Lucrul în echipă și, poate mai important, lucrul *ca* o echipă, este esențial pentru coerența și creativitatea activității. Asta impune respectul față de opiniile și evaluările colegilor; nu aștept să fie toți de acord cu mine, vin cu argumentele lor, le ascultăm, le evaluăm și decidem. Profesionalismul, și în diplomație, înseamnă pregătire continuă. Noi avem Academia diplomatică, acum intră în al doilea an de funcționare; toți diplomații, fără excepție, trebuie să treacă printr-o formă de pregătire sau de actualizare a pregătirii, în fiecare an. Nu vorbesc numai despre informații, ci despre modul de gândire, de raportare la acțiunile diplomatice. Avem profesioniști, nu destui; vrem să atragem mai mulți tineri dintre absolvenții buni și foarte buni, atât de la universitățile din țară cât și dintre cei care obțin rezultate deosebite în străinătate.

Și, ca să nu credeți că evit vreun răspuns: când lucrezi în echipă nu poți să fii distant.

– În copilărie visați la țări străine?

– Nu am putut călători în străinătate înainte de 1989. Preferința mea pentru intrarea în Ministerul de Externe în martie 1990 a reprezentant și o formă de răscumpărare a

timpului trecut. Dar, cum spune românul, „fereste-te de ceea ce îți dorești!” Astăzi călătorești prea mult și tare aș dori să stau mai puțin în avioane și mai mult cu familia și prietenii.

– Când și cum ați descoperit că aveți calități de diplomat? Ați cunoscut ezitări? V-a ajutat cineva să le depășiți sau le-ați învins de unul singur?

– În 1991, Adrian Năstase, pe atunci ministru de Externe, mi-a propus să fiu director pentru organizații europene, la numai 33 de ani. Nu am dormit de emoții toată noaptea. Cum voi face față cu doar un an de experiență?

De aceea am decis ca, înainte să merg mai departe, să încerc să înțeleg direct, adică să intru într-un mediu de formare și educație accelerată. Am avut șansa să reușesc la exa-

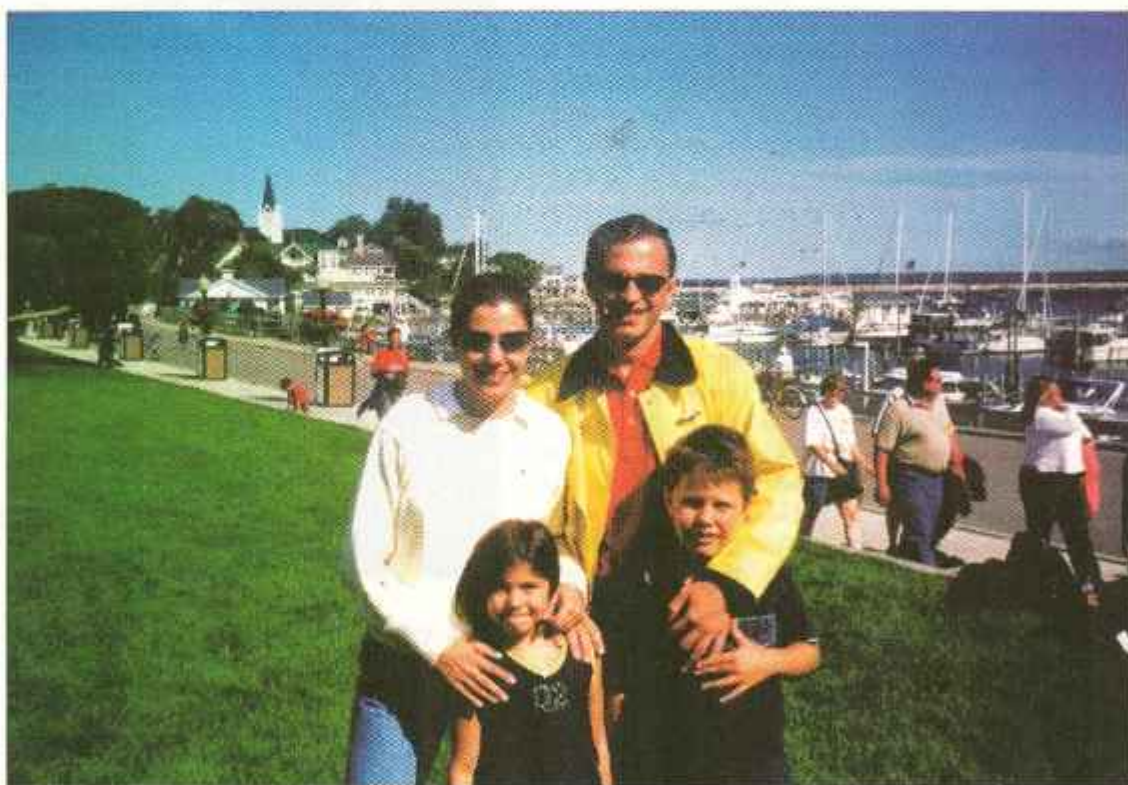
demonstrat că încrederea în noi a fost, sper, justificată.

– E un moment bun pentru România în conjunctura internațională actuală? Îi priviți cu semănătate viitorul?

– Dacă înțelegeți prin „semănătate” o atitudine calmă – da, pentru că am încredere în viitorul nostru. Dacă vă gândiți că asta înseamnă că problemele noastre s-au terminat, vă înșelați. Momentul bun... cum îl definim? Decizia de invitare să ne alăturăm NATO? este un moment istoric – nu spun vorbe mari! Gândiți-vă la copiii noștri... aveți copii, nu-i așa?

– Am, doi, și sunt mici.

– Să vă trăiască! Tot doi am și eu, și sunt la fel, mici; când vor fi de vârsta noastră, România va fi în aceeași postură în care sunt

menul de la *École Nationale d'Administration* (ENA) și să petrec aproape doi ani în Franța, o țară model, de referință pentru România, la o școală unde se formează elita Franței.

M-am dezinhbat și de-provincializat, învingându-mi o dată pentru totdeauna complexul de inferioritate față de un Occident idealizat și mitologizat în închipuirea noastră pre-decembrișă. Am mai cunoscut ezitări și îndoieli când am fost numit ambasador în SUA de președintele Iliescu în 1996, cel mai tânăr ambasador român în prima țară a lumii. Împreună cu soția mea, Mihaela, și cu superbii noștri copii Ana Maria și Alexandru, am

astăzi statele occidentale: membră a NATO, membră a UE, un stat european din orice parte l-ai privi.

Așa că momentul acesta este istoric, pentru că ne proiectează destinul. La fel, ceea ce așteptăm de la reuniunea la nivel înalt de la Copenhaga a Uniunii Europene, privind integrarea noastră în UE, este tot o decizie istorică. Am putea să spunem că toate aceste momente alcătuiesc o conjunctură bună pentru noi – pentru că ne oferă ocazia de a ne dovedi la înălțimea propriilor noastre aspirații. Repet, cred în posibilitatea noastră de a reuși.

- O vreme, îi va fi greu României în structurile euro-atlantice?

- Primirea invitației de a deveni membru al NATO este, am mai spus, un început: este, într-un fel, o investiție pe care o face Alianța în România - o investiție de încredere. Rămânând la același termen, știm că o investiție de succes atrage și alte capitaluri. Depinde de noi, în primul rând, să exploatăm condițiile mai bune pe care le generează momentul Praga.

Avem multe de făcut, însă cel mai important este că toate sunt, în primul rând, pentru noi. Dacă suntem convinși de aceasta și greutățile vor fi trecute mai ușor.

- E realist termenul de aderare la UE - 2007?

- Cred că da. În fixarea lui au fost mai mulți factori pe care i-am luat în considerare, în primul rând ceea ce am demonstrat concret că putem face dacă ne ținem serios de treabă; în egală măsură am examinat condițiile în care se va afla Europa în câțiva ani. La Copenhaga sperăm să primim „certificarea”, dacă vreți, pentru corectitudinea proiecției noastre. Mai este ceva: orice plan, orice intenție de acțiune trebuie să aibă și un termen, pentru că trebuie să-ți planifici resursele, acțiunile, costurile. Este în firea noastră să ne bazăm, uneori, prea mult pe capacitatea pe care o avem - și este recunoscută! - de improvizație, de „descurcăreală”. Știm că suntem ingenioși - dar de ce să nu folosim această calitate reală mai chibzuit, mai eficient? Ei bine, pentru asta trebuie să ne stabilim o țintă, să ne angajăm să o îndeplinim și astfel să ne oblige termenul acesta să fim serioși cu noi înșine.

- La ce poziție pe plan internațional poate aspira România în anii următori?

- Ne propunem să fim un membru de încredere al Alianței; pentru aceasta, procesul de ratificare a documentelor de aderare, care va începe în primăvară, va fi decisiv: în cele mai multe cazuri, parlamentele statelor membre vor examina - și vor fi exigenți - cum ne respectăm angajamentele pe care ni le-am asumat. În 2004 sperăm ca acest proces să se încheie cu succes și astfel calitatea noastră de membru cu drepturi depline în NATO să devină realitate juridică. Ceea ce vom fi realizat în plan intern în acest scop ne va ajuta să ne intensificăm eforturile și în direcția integrării în UE.

Astfel vom putea să ne consolidăm statutul de țară care contează în consolidarea stabilității și securității în zona noastră. Potențialul îl avem pentru aceasta: o demonstrează experiența democratică internă și ceea ce am făcut până acum în plan extern, inclusiv, de exemplu, anul trecut, când, deținând președinția OSCE, România a avut o contribuție importantă la depășirea unor momente grele în Europa de sud-est, alături de NATO și UE.

În al treilea rând, în plan instituțional, de data aceasta, ne pregătim candidatura pentru un loc de membru nepermanent în Consiliul de

Securitate al ONU în 2004; este o postură care implică multă responsabilitate, pentru că rolul ONU este în creștere, în condițiile noilor provocări la adresa securității.

- Își poate aroga cineva în exclusivitate meritul intrării României în NATO?

- Sigur că poate. Nu înseamnă, însă, că o asemenea pretenție este și justificată de realitate! Vorbind serios, însă, cred că meritul principal revine celor care au crezut în această opțiune. Răspunsurile la sondajele de opinie privind susținerea integrării vă dau răspunsul. Este un succes al guvernării noastre, dar este și un succes al clasei politice și al societății românești. Ca partid, am demonstrat că ne ținem de cuvânt. Următoarea destinație după vize și NATO este integrarea în Uniunea Europeană în 2007.

- Cum vă explicați ușurința cu care se dobândește - până nu demult - cetățenia română?

- Rațiunile principale sunt cele legate de respectarea drepturilor omului: a fost necesară repararea încălcărilor flagrante din trecut, care au îndepărtat, în majoritatea covârșitoare a cazurilor, românii din străinătate de propria lor țară. Încă mai avem de lucru pentru restabilirea încrederii, a legăturilor firești dintre cei stabiliți în alte părți și cei de acasă. Lucrurile s-au îndreptat mult, și vreau să subliniez susținerea generală de care s-au bucurat demersurile oficiale pentru aderare la NATO din partea comunităților românești din statele membre și din alte state, în aceeași măsură.

Mai sunt cazurile, nu puține, de căsătorii mixte, în care acordarea cetățeniei române partenerului străin este o îndatorire în același spirit, al respectului deplin al drepturilor omului.

Dacă vă referiți la posibilitățile pe care le oferă deținerea cetățeniei române în contextul

circulației în spațiul european, problema se pune în alți termeni: odată cu eliminarea vizelor pentru cetățenii români am intensificat măsurile de control la frontieră. Avem greutăți, din păcate, însă chestiunea este prioritară și o abordăm din mai multe unghiuri: în primul rând, intensificând ritmul de dezvoltare, astfel încât, pe termen mediu și lung, să se diminueze cauzele economice ale emigrării; în al doilea rând, aplicarea riguroasă a controlului la frontiere, pentru depistarea rețelelor de traficanti cu ființe umane - și aici avem și sprijinul considerabil al UE, al altor parteneri, inclusiv financiar; în sfârșit, aplicarea riguroasă a legii pentru prevenirea și combaterea abuzurilor în acordarea cetățeniei.

- Ați calculat cunva câte mii de kilometri ați parcurs anul acesta?

- Nu m-am gândit... pentru că, de regulă, în timpul călătoriilor mă gândesc la ceea ce am de făcut acolo unde merg.

- La întâlnirile pe care le aveți în străinătate, prezentați o imagine edulcorată a țării noastre sau preferați să o înfățișați așa cum este?

- Vă spuneam, la început, că și în diplomatie contează să fii credibil. Nu este în interesul nostru - și nu-mi stă nici în fire - să ne ascundem după degete. Alta este situația în care avem de-a face cu reaua credință - o campanie negativă, de exemplu, în care, așa cum s-a întâmplat, erau lansate în media internațională aceleași știri despre copiii instituționalizați care făcuseră valvă pe la începutul anilor '90. Nu sunt adeptul teoriei comploturilor împotriva României, dar cred că trebuie să punem lucrurile în lumina lor reală.

- Este plină de secrete viața unui diplomat de carieră? Dacă răspunsul e afirmativ, rămâne între noi...

- Da - secrete care țin până când le publică ziarele sau revistele; secrete care se transformă, uneori, în memorialistică... ce mai, ca în romanele bune de ficțiune politică... Giumesc, evident... așa că răspunsul afirmativ rămâne secret...

- De pretutindeni suntem asaltați de știri neliniștitoare, uneori chiar cumplite. E vreo speranță ca viața să devină suportabilă pe această planetă atât de primejduită în clipa de față?

- Până una-alta, nu prea avem altundeva unde să ne mutăm, așa că... În plus, nu planeta este de vină pentru neliniștea de care vorbim - sau, în orice caz, nu ea, în primul rând. Fără speranță nu putem face nimic - este un adevăr banal, recunosc, însă asta nu îl face mai puțin important. Și dacă din ce în ce mai mulți dintre noi vom adăuga speranței și acțiune, lucrurile se vor îndrepta. Amendez puțin ce-am spus la început: oricum, nu avem altă posibilitate, decât să facem viața mai suportabilă pe planeta asta.

interviu de **George Arion**
foto **Octavian Tibăr**

**Despre lucrurile
cu adevărat importante.**

PROFESIONISTII

**O emisiune prezentată de Eugenia Vodă,
luni, ora 23:30**

Premiul Criticii pentru cea mai bună emisiune de televiziune

„Sărbătorim Unirea, dar vo

Colegiul Național „Mihai Viteazu”, București. Clasa a XI-a B, ora de istorie. Nu a sunat, încă, de intrare. Prin curtea interioară a liceului, elevii forfotesc sau trag o ultimă țigară. Nicolae Moș, profesor de istorie, a acceptat propunerea noastră, de a ține o lecție „deschisă” despre 1 Decembrie ca pe o provocare. Cu un zgomot infernal de alarmă antiaeriană, se sună, în sfârșit.

„N-am să vă întreb acum ce s-a întâmplat la 1 Decembrie 1918. Ar fi jenant, nu-i așa? În schimb aș vrea să-mi spuneți voi ce a însemnat”.

„Eu aș vrea să spun (începe în forță o fată din a doua bancă și apoi își dregă vocea) că noi nu percepem această zi ca pe o sărbătoare națională.

Nu pentru că momentul nu ar fi avut însemnătate foarte mare în istoria contemporană a României, ci pentru că...”

„Acum se vorbește despre federalizare – o întrerupe brutal un coleg din spate – despre separarea regiunilor. Cei din Ardeal, românii, nu numai ungurii, vor să fie provincie autonomă. Eu am rude la Alba Iulia și știu. Ei au o părere foarte proastă despre noi...” (Clasa izbucnește, toți vorbesc deodată, tare, se contrazic. E un adevărat vacarm.)

„Voiam să spun că, din păcate, noi nu simțim această zi ca pe o sărbătoare națională!”

„Da’ de 23 august simțeați că e zi națională?”

(Elevii izbucnesc în râs, dar o altă tânără preia tema...)

„Din păcate, acest 1 Decembrie s-a transformat, în ultimii ani, într-un fel de 23 august. Nu știu foarte bine cum era atunci, doar din amintiri din copilărie și ce mi-au povestit ai mei și prietenii mai mari. Dar știu că, împotriva voinței lor, oamenii erau puși să organizeze manifestații. Și-acum? Ce se întâmplă? Partidele politice dau sarcină, pe linie de partid, să vină lumea la sărbătoare și...”

„Și se cântă imnul la televizor, și pe urmă se transmite în direct de la Alba Iulia, se dă seara film istoric...”

„Nu mai poți resimți o zi ca pe o sărbătoare atunci când ți se bagă pe gât cu titlul de sărbătoare. Noi, românii, nu avem nici un respect pentru valori, pentru tradiție, pentru istorie. Nici un pic de decență nu are clasa politică, face circ pe față, să iasă la înaintare, să fie văzuți la televizor cum sărbătoresc ziua națională. Și atunci te apucă scârba.”

„A fost mai interesant de ziua Americii, sau a Franței. Este jenant pentru noi, ca popor.”

„Atâta festivism, atâta ipocrizie. Nu există nimic care să îi atragă în vreun fel pe tineri, chiar și pe cei mai în vârstă. Nimic care să convingă. Nimic care să amintească de ceea ce s-a întâmplat la 1 Decembrie 1918 și la ce a însemnat acel moment, atât pentru oamenii de rând, dar și pentru România ca stat. Acum nu ne bucurăm, nici nu sărbătorim. Ne prefacem și, dacă 1 Decembrie pică în timpul săptămânii, ne bucurăm că avem o zi liberă...”

„De fapt tema discuției s-a dorit a fi alta. Poate cu tentă ceva mai... istorică!”, mai încearcă profesorul să-și îndrume elevii. Dar este deja 8.45 și tinerii știu asta. Elevii s-au plictisit. ■

Să chat-uim despre 1 Decembrie

Am lansat pe un site de chat în limba română întrebarea timidă: „Ce aveți de zis despre 1 Decembrie, Ziua Națională a României?” Toate răspunsurile de mai jos aparțin unor români din diaspora.

– Eu?! Păi, nu’s ce să zic. E o duminică. Din punctul meu personal de vedere, aniversările sunt niște chestii nejustificate în sine. Nu îmi gâdila orgoliul de neam să știu că acum un număr întreg de ani s-a petrecut un anume eveniment: independență, proclamare, unire, nașterea cuiva etc. Țasta e un detaliu festiv, iar eu sunt fundamental antifestiv. Că anumite evenimente merită rememorate e indiscutabil; pentru a participa însă sufletește la asta ar tre-

bui să fie mai întâi golite de festivism găunos și de paradă. Or, asta nu prea cred că se va întâmpla prea curând.

– Cred că azi (15.11.2002 – n.r.) era mai potrivită întrebarea: oare ce s-a întâmplat acum 15 ani în 15 noiembrie. Se mai gândește cineva?

– Tradus pe românește, ar fi: „1 Decembrie e un bulevard (cunoscut înainte ca Macaralei). La cât de des ni s-a schimbat ziua și imnul, unii zic că ar trebui să avem mai multă înțelegere pentru ai noștri. Nu știu alții cum sunt, dar eu și dacă la săptămână s-ar schimba, tot m-ar trece fiori metafizici dintr-o omenească nevoie de ritual. Ritual, simbolică – astea sunt până la urmă esența culturii și, pe cale de consecință, esența umanului.

– După mintea și gustu’ meu, ziua națională ar fi trebuit să ne amintească una din zilele lui decembrie ‘89. Că pacoste mai mare decât comunismu’ nu fu pe capu’ celor care s-au găsit în „calea tuturor relelor...” (dacă-mi amintesc bine spusă...). Iar steagu’ – ăla cu gaură...

– 1 decembrie e o sărbătoare cam stîrbă... atîta vreme cît Basarabia este o țară străină, iar limba moldovenească e alta decât cea română...

– În primul rând, ziua de 1 decembrie este zi națională numai pentru unii români. Pentru rest, ziua națională a României a fost și continuă să fie 10 Mai. În consecință, întrebarea mi se pare puțin ciudată, ca să nu spun aiurea. ■

rbim și despre federalizare"

Ștefan Morcov, 26 de ani, expert software, proiect manager: „Primul lucru la care mă gândesc este în ce zi cade. Anul acesta e duminică, așa că nu se va schimba nimic în programul meu. Probabil că o să slau cu soția și cu fițița

noastră, acasă, în parc, poate la țară. Dacă va fi liber și pe 2 decembrie, poate facem o excursie. Oricum, nu fac nimic special, doar că mă uit puțin la TV să văd cine unde a mai depus coroane de flori. Comparatia cu 4 iulie este greșită, pentru că aceea nu este o sărbătoare a Americii, ci a devenit a întregii lumi. Iar americanii au transformat-o într-o «afacere de familie», cu *barbecue* în curte... Fiecare țară care are grijă de istoria ei își celebrează ziua națională, arborează steaguri – ceea ce este foarte frumos. La noi, s-a și schimbat de mai multe ori ziua națională. Cred că pentru mulți români 23 August e totuna cu 1 Decembrie! Știu de la cei mai vârstnici că se bucurau de 23 August, pentru că-i scotea din producție, se mai dădeau și mici... Pe de altă parte, mi se pare că sărbătorile religioase au devenit mult mai puternice decât cele profane, poate pentru că pe primele le celebrăm de vreo două mii de ani...” ■

Ionuț Leveanu, 12 ani, orfan: „Este ziua în care s-au unit cele trei țărișoare ca să formeze Țara Românească. Unirea era și este foarte importantă pentru români. Când se apropie Ziua Națională, observ că încep să apară

stegetule pe mașinile RATB, e ceva frumos, dar altceva nu știu să se facă. Ar trebui să se dea la televizor un documentar despre Unire, să se spună cine a făcut această întâmplare și când. La școală, în clasa a IV-a, la Istorie, ne-au spus două-trei cuvinte despre Ziua Națională, n-a fost o lecție specială”.

Superdotații

Daniel Moldovan, 17 ani, laureat al Olimpiadei balcanice de matematică: „Fără să o sărbătoresc într-un mod anume, Ziua Națională a României are o semnificație specială pentru mine. Nu știu de ce, este un moment în care mă gândesc, de regulă, la viitor. Și la faptul că el nu poate exista decât ca o continuare a acelui trecut, mai mult sau mai puțin sărbătorit în 1 Decembrie. Eu chiar simt această continuitate. Este și motivul pentru care n-o să-mi părăsesc niciodată țara, oricâți bani mi s-ar oferi.”

Nicolae Drăgușin, 19 ani, laureat al mai multor concursuri de literatură: „Nu spun că sunt patriot, dar în fiecare an, de 1 Decembrie, măcar în trecut și tot mă gândesc puțin și la țară. Acum, de pildă, mi-e gândul la NATO. Anul trecut chiar am refăcut traseul Unirii, până la Alba Iulia, cu niște prieteni. A fost frumos dar am înțeles, cu o oarecare tristete, că generația noastră nu are acea conștiință care să te ducă la un eventual sacrificiu suprem pentru țară.” ■

Diaspora

Nicolae Popa, fost deținut politic, președintele organizației Români Liberi din Los Angeles: „În fiecare an încercăm să adunăm cât mai mulți români la sărbătorile noastre. Închiriem un parc, facem un grătar cu mititei, bem bere românească, citim presă românească. Cei mai mulți am reușit să fim douăzeci, imediat după alegerile din 1996. Nu este o comunitate unită, din păcate. Doar de Paști ne adunăm câteva sute de români la bisericile românești, mai ales la cea din Verdugo, Glendale, lângă Los Angeles.”

La New York, cântăreata **Lia Lungu** are un restaurant în cartierul Woodward din Queens, *Balada*. „De obicei, de 1 Decembrie se adună în jur de 100-150 de români. Eu pregătesc sarmale și plăcinte moldovenești, alte feluri diferite specialități. Scoatem steagul românesc la ușă și cine vrea să sărbătorească cu noi este invitat. Vin și mexicani, și portoricani, și americani, mai ales italieni. Pe vremuri, mergeam și protestam în fața Consulatului român împotriva lui Ceaușescu. Apoi, până în 1995 împotriva lui Iliescu.”

În Cleveland, cea mai mare comunitate românească din America, românii se adună la Biserica Sf. Maria. **Michael Obreja**, unul dintre organizatorii *Romfest*-ului: „Românii de aici sărbătorească mai degrabă ziua de 10 Mai. 1 Decembrie nu s-a sărbătorit niciodată. Poate anul ăsta să se facă ceva la Biserică, dar mă îndoiesc că se vor aduna mai mult de 10-15.” ■

Tataee (BUG Mafia): „1 Decembrie este o zi importantă, sau cel puțin așa ar trebui să fie. Pentru noi este o zi altfel decât celelalte. Din păcate, anul ăsta n-o să facem nimic special. Avem în lucru cele două albume pe care le vom lansa anul viitor, primul intitulat *Interzis sub 18 ani*, iar al doilea este aniversarea de 10 ani. Pe lângă acestea mai avem trei proiecte cu trupe pe care le promovăm noi. Așa că, cu părere de rău, anul ăsta 1 Decembrie îl vom sărbători prin muncă. Abia am venit de la Barcelona, de la premiile MTV, și avem de recuperat tare mult.” ■

Obladon (Paraziții): „Nu am făcut nimic niciodată ceva special de 1 Decembrie. Pentru noi e o zi ca oricare alta. A trecut mereu neobservată. Mai ales pentru mine, care nu mă uit la televizor, nu prea citesc presa, sunt destul de rupt de realitățile astea pompoase. De 1 Decembrie îi lasăm pe alții să fie patrioți pe bandă. Noi nu vom face nimic. Preocuparea noastră este să ne promovăm albumul lansat de curând, *Irefutabil*.”

Texte: **Oana Costea, Adrian Munteanu, Liliana Petruș și Tudor Călin Zoroianu**
Foto: **Robert Hanciarec**

Nadia Comăneci gimnastica diplomației

Nadia Comăneci - un nume cunoscut pe tot globul. În primul rând este o gimnastă de nota zece, dar în același timp o reprezentantă a României. Și ea l-a primit pe președintele George W. Bush în Piața Revoluției.

După ce a invitat-o de Crăciun la Casa Albă, Bush a vrut să o revadă pe Nadia și la București. Un București intrat în NATO, capitala unei țări care în acel week-end a respirat în ritmul puternicei alianțe.

Nadia, gimnasta de nota zece, a devenit un diplomat de nota zece, un diplomat al celor puternici.

„Lumea asociază numele meu cu gimnastica cred că îl asociază și cu România.” Interviu

▼ Cum va fi sâmbăta Bush?

– Nimeni nu știe pentru că totul este organizat de Ambasada Americană. Dar va fi un eveniment istoric, evident.

– L-ați mai întâlnit pe George W. Bush?

– L-am întâlnit în decembrie la sărbătorile de Crăciun. Am fost invitați, eu și Bart, alături de alte celebrități din lumea muzicii, de la Hollywood, din foarte multe domenii. A fost o masă oficială la Casa Albă, la care au participat 100 de invitați.

– Ați mai fost la Casa Albă?

– De câteva ori. De Crăciun am primit două invitații de la președintele Clinton și una de la G. W. Bush.

– Acum care este imaginea Nadiei: o mare sportivă, de nota zece, o reprezentantă a României, o mare campioană care luptă pentru imaginea sportului... Aveți o listă impresionantă de participări internaționale, se poate spune că ați început o carieră diplomatică?

– Este adevărat, într-un fel, deși politica nu este atu-ul meu principal. În general, lumea asociază numele meu cu gimnastica, dar în același timp cred că îl asociază și cu România. Sunt câteva personalități românești recunoscute în Statele Unite. Începând cu sportivii, Ilie Năstase, Hagl și, bineînțeles, Dracula, ha, ha, ha... așa spun americanii. Mie îmi place că pot fi în această postură pentru că pot ajuta în acest fel țara creându-i o imagine pozitivă. Mă implic în campanii de caritate, lucrez cu cei care promovează sau sponsorizează Jocurile Olimpice, deci oriunde pot să merg. La noi se bate la ușă și merg acolo unde este nevoie. Primim foarte multe propuneri, dar alegem locul unde prezența noastră ar fi mai importantă.

– Aveți un impresar?

– Avem un impresar care se ocupă de programul nostru, al meu și al lui Bart, și mai există o mare agenție la New York, foarte activă în lumea sportului, IMG – International Management Group, care primește toate ofertele și negociază pentru noi.

– Soțul dumneavoastră, Bart, are program separat, sau de cele mai multe ori îl convingeți să vă însoțească?

– Depinde de oferte. Acum, de exemplu, vom pleca împreună în Taiwan unde fac o promoție, iar el este invitatul meu, dar de multe ori Bart are invitații la evenimente la care eu nu sunt implicată. El are și o televiziune, Perfect and Production, pentru care cumpără drepturi de la diverse concursuri de gimnastică, le înregistrează, le comentăm și le vinde la diverse canale tv.

– Vă place în continuare să participați la marile concursuri de gimnastică?

– În general nu există competiții importante la care să nu fiu invitată. De această dată voi lipsi de la Campionatele Mondiale de la Debrecen, dar asta din cauza domnului Bush... e o cauză bună! Dar la Olimpiade, la Campionatele Mondiale și Europene sunt prezentă. Este important să fiu acolo, gimnastica a fost viața mea și chiar dacă m-am retras, într-un fel tot în domeniul gimnasticii pot să spun că mă mișc. În plus, reprezintă sportul și în același timp țara.

– Care dintre aparatele gimnasticii v-a plăcut cel mai mult și care v-ar plăcea acum?

– Mi-a plăcut și îmi place bârna pentru că e un aparat complex și foarte dificil. Într-o secundă poți să fii jos. Este foarte ușor să greșești la bârnă și există zvonul că acest aparat a fost inventat de un bărbat...

– După cariera sportivă de succes, nu v-a tentat să vă apropiați de lumea dansului, sau de modeling, să intrați în show-biz?

– Nu. Am jucat doar câteva scene în seriale de televiziune. Mi-a plăcut, dar nu m-am gândit să mă îndrept cu totul în această direcție. Am făcut câte puțin din toate, și modeling și actorie, dar nu am optat pentru asta.

– Cum va fi Nadia peste zece ani?

– Peste zece ani?!? Nu știu cum va fi peste un an! Programul mi-l cunosc pe o lună sau maximum două pentru că altfel intru în panică. Este bine să savurezi ziua de azi și să te uiți puțin la cea de mâine și să-ți faci viața în așa fel încât să-ți fie bine.

– Aveți mulți prieteni?

– N-am foarte mulți prieteni, dar cei pe care îi am sunt adevărați.

– Răspândiți prin toată lumea?

– Da. Vorbesc cu fetele din generația mea, mai mult cu Teodora Ungureanu. Și cu cele din generația mai tânără, cu Andreea Răducan, Sabina Cojocar... pe care le-am văzut de curând la Marsilia.

– Eram copil pe vremea Olimpiadei de la Montreal și țin minte că în acei ani era o foarte frumoasă legătură între o gimnastă și o melodie foarte populară, între Teodora Ungureanu și Sanie cu zurgălăi...

– Exact...

– Damenii nu mai știau cine a compus cântecul, dar știau că este melodia Teoderei pentru exercițiul de la sol. Era o legătură care se păstra dincolo de sălile de sport. Legat de Nadia, ce s-a păstrat cel mai mult?

– A rămas cu siguranță primul zece, obținut pentru un exercițiu impus, la paralele. Până atunci nimeni nu ajunsese la nota maximă și după aceea s-a schimbat totul în

stica, dar în același timp

care urmează a fost realizat cu o zi înainte de primirea României în NATO.

gimnastică. Eu cred că oriunde în lume dacă cineva este întrebat despre nota zece pe care am obținut-o sau câte medalii a câștigat Nadia, cu siguranță va ști despre acel zece. Și probabil că a rămas și fotografia cu coborârea de la parafele după care s-a făcut și o statuie pe care o am și eu acasă. Despre melodia la sol nu cred că își aduc prea mulți aminte pentru că era Hary Belafonte, *Shake, shake, shake signora*.

– Nu era atât de românească.

– Da. Interesant este că *Sanie cu zurgălăi* pe care a dansat Teodora la Montreal, i-a fost dată lui Marry Lou Retton când a câștigat în '84. Bela Karoly adusese și melodia cu el în America.

– Există o rețetă a performanței?

– Voință, disciplină, acel *vreau să fac*. Noi spunem că trebuie să fii flămând ca să vrei atât de mult să faci performanță și să renunți în același timp la anumite plăceri pe care și le

oferă oamenii în fiecare zi. Nu cred că este o renunțare foarte dură pentru că, dacă te gândești unde ajungi și ce posibilități ai în a deschide niște uși și a-ți forma o altă carieră în afara gimnasticii, este fantastic. Eu cred că am fost norocoasă pentru că astăzi aș fi avut tot 41 de ani, anii treceau și dacă nu era conjunctura din anii '70, când mama m-a dat la sală, Bela era antrenor, eu am avut puțin talent și uite-așa... mi-am construit viața.

– La nivelul mentalităților, este o diferență între ceea ce credem noi despre performanță și ceea ce cred americanii?

– Mentalitatea cred că este cam aceeași la nivelul individului, dar depinde de sportul practicat. Gimnastica se termină la vârsta când pentru alte sporturi abia este începutul. Și atunci diferența este între mentalitatea pe care o are un copil și cea a unui adult. Într-un fel copilul suportă mai ușor regimul performanței pentru că nu simte presiunea,

Între fratele Adrian (stânga) și soțul Bart ▲

Carte poștală: *First Perfect 10* ▼

nu simte că lumea așteaptă enorm de la el. Din proprie experiență știu, pentru că în '76 n-am avut nici un fel de presiune, nimeni nu știa cine sunt și ce pot să fac. După ce am câștigat la Montreal totul a fost mai greu, iar peste patru ani, la Moscova, înțelegeam ceea ce toată lumea dorea de la mine, perfecțiunea. Trebuia la 18 ani să-mi apăr un titlu pe care îl câștigasem la 14 ani.

- Acum mai există această presiune? Lumea se uită la Nadia ca la o gimnastă de performanță sau ca la o personalitate?

- Poate că se uită ca la o celebritate, ca la cineva care a reușit în viață, dar în același timp lumea are ideea că atunci când o văd pe Nadia trebuie să vadă perfecțiunea. Eu cred că am fost perfectă în acea zi când am luat zece, dar în viața de zi cu zi încercăm doar să ne apropiem de perfecțiune. Și de fapt cred că nici nu știm unde este perfecțiunea.

- Pentru Fundația Olimpică Română domnul Ion Țiriac a ales trei sportivi români reprezentativi: Nadia, Ilie Năstase și Hagi.

- Cred că nu ne-a ales doar pentru rezultatele pe care le-am obținut ca sportivi, ci și pentru ceea ce face fiecare dintre noi în societate. Adevărul este că e o reprezentare frumoasă, iar dacă mai erau locuri aș mai fi pus și alți mari sportivi, dar dacă s-a oprit la trei...

- Cum privești eforturile care se fac pentru dezvoltarea spiritului olimpic în România?

- Eu cred că suntem pe drumul cel bun. Faptul că domnul Țiriac este președintele Comitetului Olimpic, având în vedere trecutul, experiența și cunoștințele sale, eu zic că este un câștig. De fiecare dată când vin în țară văd că lucrurile se schimbă în bine. Dacă stau și mă gândesc cum era pe vremea mea când erau alte posibilități sau la banii pe care îi primesc sportivii, diferențele sunt fundamentale. Acum toate concursurile sunt plătite, în anii optzeci în gimnastică erai bătrân la 20 de ani, acum la 24 de ani fetele nu mai vor să se retragă pentru că mai câștigă un ban. Acum sunt foarte multe avantaje în sport, iar faptul că Ion Țiriac este președintele Comitetului Olimpic este un lucru câștigat pentru sportul românesc.

- Lui Bart îi place în România?

- Da, spune că noi am putea să trăim și aici. Dar adevărul este că noi suntem pe drum tot timpul, nu suntem nici acolo, nici aici.

- Și nu este greu?

- Nu, pentru că optzeci la sută din programul nostru este în comun. Și ce să fie greu când te duci în Hawaii, în Los Angeles, în locuri frumoase... nu știu ce o fi greu în asta... Vom face acest lucru cât putem. Nu avem copii și atunci avem o flexibilitate din acest punct de vedere.

- Și sunteți mereu sau printre copii, sau alături de oameni suferinzi ori de sportivi...

- ... și alături de *Special Olympics*, sau de cei care suferă de distrofie musculară, și alături de copiii din România infestați cu HIV. Este frumos să sprijinim aceste campanii pentru că lumea nu știe multe și de fiecare dată când văd o celebritate, un mare sportiv, un actor important, oamenii politici implicați în diverse probleme, mai mult sau mai puțin grave, devin sensibili și la suferințele celor din jur.

- Cum veți petrece sărbătorile?

- Nici nu știu încă. Probabil că vom fi undeva pe lângă Las Vegas, casino și schi.

- Și de Crăciun și de Revelion?

- Crăciunul îl petrecem la Chicago, de obicei, cu familia lui Bart. A rămas o sărbătoare de familie și încercăm să ne vedem cu toată lumea pentru că el are o familie mare, are trei frați. Este un Crăciun care ține trei zile, în fiecare zi în casa altuia.

- Și mama dumneavoastră ce va face?

- Nu știu încă, nici n-am apucat să vorbesc cu ea. Acum vom stabili.

- Atunci vă urez sărbători fericite!

- Mulțumesc la fel și să ne vedem cu bine în 2003!

intervi **Remus Andrei Ion**
foto **Octavian Tîbăr** și **arhiva Flacăra**

Nadia a participat în 1996, alături de Bart, la spectacolul care a omagiat împlinirea a 90 de ani a Federației Române de Gimnastică

SUB ÎNALTUL PATRONAJ AL PREȘEDINTELUI ROMÂNIEI
DOMNUL ION ILIESCU

TURNEUL EXTRAORDINAR AL ORCHESTREI OSAKA SYMPHONIKER

CU PRILEJUL IMPLINIRII A 100 DE ANI DE LA
STABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE ROMÂNNO-JAPONEZE

BUCUREȘTI - Vineri 6 decembrie, 2002 ora 19,15

Studioul de concerte "Mihail Jora" al
Radiodifuziunii Române

Concert realizat împreună cu Orchestra Națională Radio

BRAȘOV

- Duminică 8 decembrie 2002 , ora 18
Cercul Militar

PLOIEȘTI

- Sala Filarmonicii "Paul Constantinescu"
Luni 9 decembrie 2002, ora 18,30

Parteneri media

Organizator

BUCUREȘTI 1 TV

FLACĂRA

CURIERUL NATIONAL

Son Art

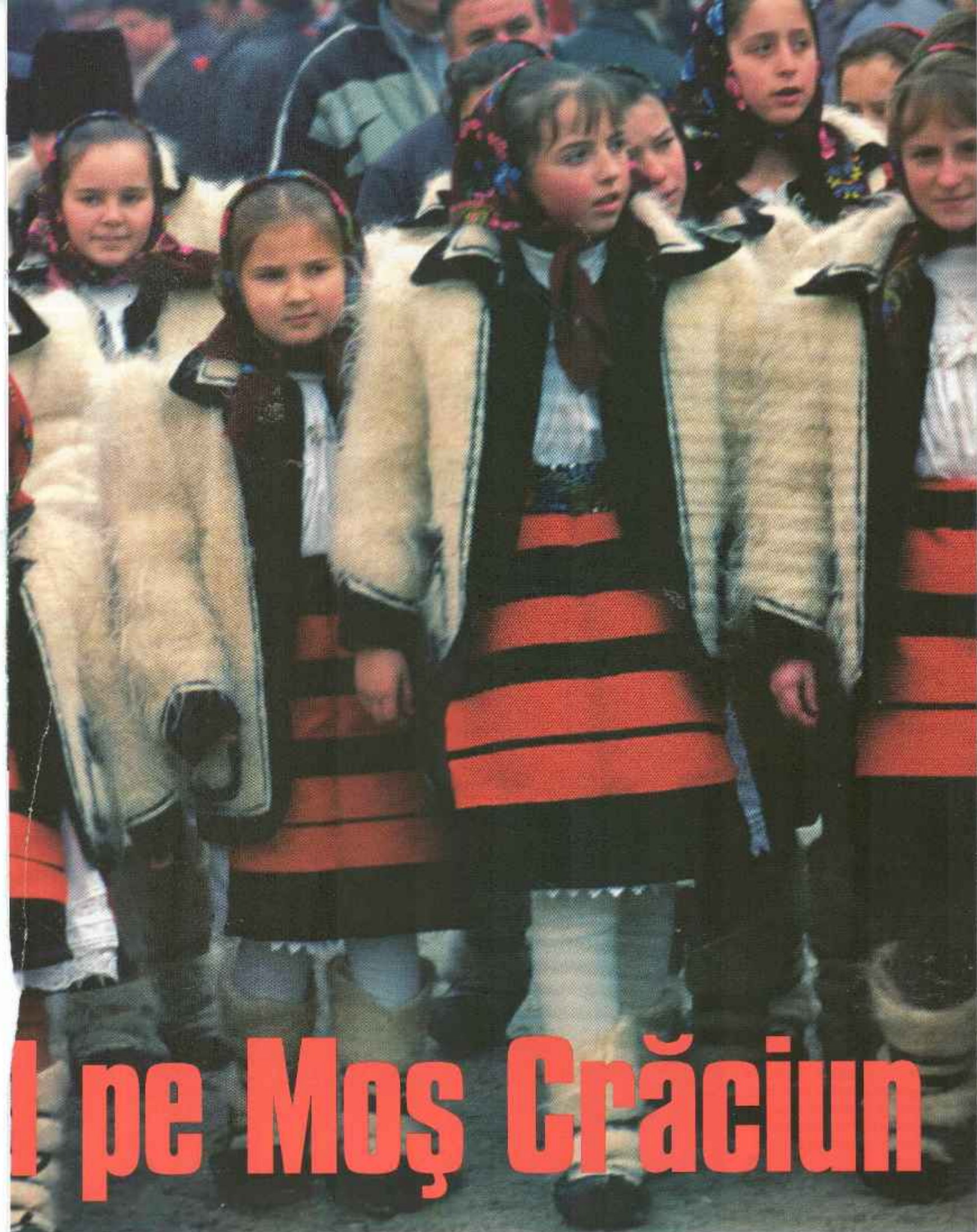
Artist Management

Intrând iarna
în Maramureș, lăsați
în urmă timpul prezent.
Și, pe măsură ce înaintați
printre sate ascunse
sub omăt, descoperind
obiceiurile, portul și mai
ales bucuria de a trăi
a acestor oameni care se
pregătesc de sărbători,
vă veți bucura, poate mai
mult ca nicăieri în altă
parte, că sunteți români.

 fotoreportaj

Așteptându-

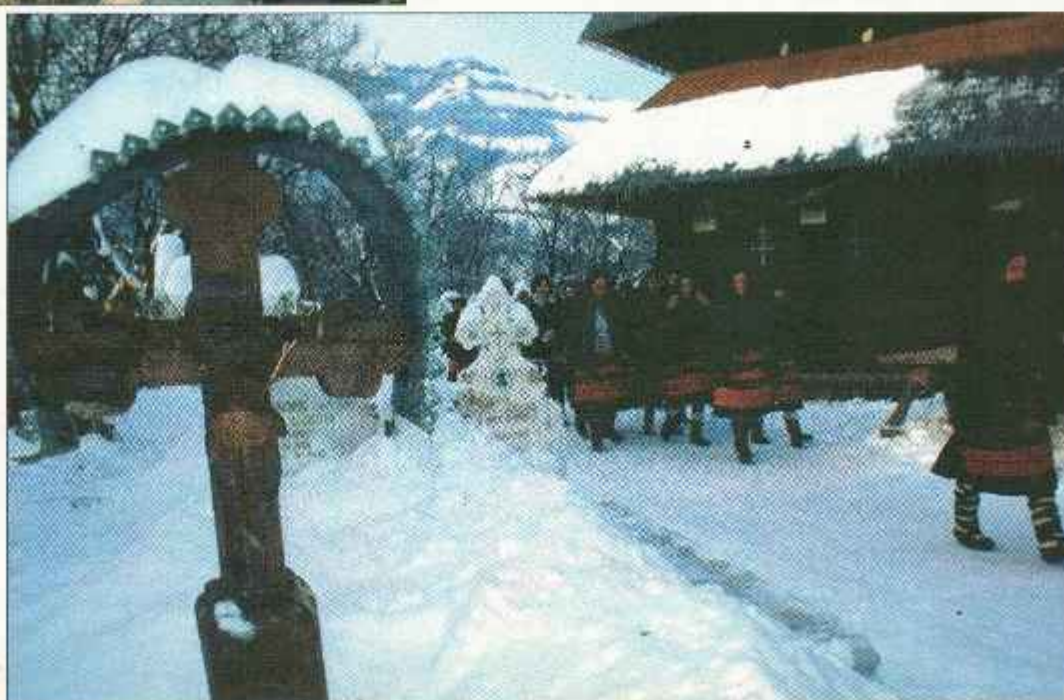
I pe Moș Crăciun

În Maramureș tradițiile legate de marea sărbătoare a Crăciunului se respectă cu sfîntenie și încep, de fapt, înainte de Post, chiar în ziua de Lăsata Secului, când fiecare trebuie să petreacă, să bea și să mănînce cât să-i ajungă pentru cele șase săptămîni care urmează, când va trebui să se abțină de la orice petrecere.

Pe 15 noiembrie începe Postul Crăciunului, rînduială care în Maramureș diferă de alte zone ale țării. După Lăsata Secului vasele în care s-a gătit „de dulce” se fierb bine sau, în gospodăriile mai înstărite, sunt scoase din bucătărie și se aduc altele, folosite numai pentru mîncarea de post. Postul presupune nu numai renunțarea la anumite alimente, ci, mai ales, o purificare morală. Soțul și soția vor trăi ca frații, pentru că altfel vor avea copii proști și sluți. Flăcăii de asemenea n-au voie să meargă la fete și strigătura zice: „Așe zăce popă nost: Nu mergeți la fete-n post. Preoteasa zăce-așe: Mergeți feciori unde-ți vré. Ziniți și la fata mé”. ■

La 30 noiembrie, în noaptea de Sf. Andrei au loc ritualuri magice moștenite încă de pe vremea dacilor. Este, de fapt, începutul lunii decembrie (*Undrea*). Dacii celebrău un întreg cortegiu de sărbători numit *An-Dar* (*Sfîrșitul Anului*) sau *Neikoy* (*Bătrînul*). Calendarul popular a moștenit multă vreme denumirile dacice. Prin modificare fonetică s-a ajuns de la *Undrea* la *Andreea*, cea care însemnează fiecare casă cu semnul crucii făcut cu usturoi, imediat după lăsarea serii. ■

Pe 4 Undrea (decembrie) este Sfânta Varvara –

patroana unei meserii foarte răspândite în Maramureș – mineritul. În această zi, gospodinele nu lucrează, pentru ca ele și familiile lor să fie apărate de boli. Se „îmbărburează” copiii pe frunte, pe obraz și bărbie cu semnul crucii făcut cu miere de albine, ca să fie feriți de vărsat și de bube. Se face și se coace turta dragostei apoi se dă de pomană cu cânepă și cu felii de dovleac nefiert, pentru ca să le meargă bine tot anul cuplului și familiei. Și toată ziua nu se mănâncă decât azimă cu miere.

6 decembrie, Sfântul Nicolae.

Legende populare spun că este unul dintre cei care păzesc Soarele, alături de Sf. Toader. Se mai spune că Soarele, îngrozit de frigul de pe pământ, vrea să fugă, de aceea Tatăl Ceresc i-a pus pe cei doi sfinți să-l păzească. După calendarul iulian, la 6 decembrie este solstițiul de iarnă. Soarele este alungat de Sf. Nicolae spre miazănoapte, până ajunge la Sf. Toader (echinocliul de primăvară). Sf. Nicolae vine pe bolta cerească pe un cal alb, călare (aluzie la prima zăpadă căzută). De unde vine obiceiul ca, la 6 decembrie, de Moș Nicolae, copiii să primească daruri? De la neasemuita dărnicie a sfântului, care după moartea părinților săi a împărțit considerabila avere moștenită celor săraci. În ziua aceasta, copiii cuminți primesc multe dulciuri. În Maramureș, turta dulce este la loc de cinste, cetele de prichindei care bat ulițele satului pe la rude și prieteni mândrindu-se fiecare cu „cea mai bună” și mai ales cu „cea mai multă”!

Ziua de 12 decembrie este zi de semne și prorocii.

Se merge, pe rând, la sfatul babelor satului – adevărată instituție de reglare a comportamentului individului în mediu sătesc, pentru a lua la cunoștință prezicerile pentru viitor. În funcție de cât de drept iese fumul pe coșul casei, de stratul de promoroacă, de lemnele care trosnesc în sobă, de vuietul pădurii, de culoarea grâului încolțit etc. și în funcție de alte zeci de semne numai lor accesibile, babele satului prezic fiecăruia semnele anului viitor.

Larmă mare în dimineața de 15 decembrie.

Cu zece zile înaintea Crăciunului, la hotarul satului, departe de ochii lumii, se rostesc jurăminte între băieți cetei de Viflaim. Viflaimul este un teatru popular religios, al cărui actori - tineri și copii -, mascați și deghizați, joacă într-un mod specific fiecărui sat scena nașterii lui Hristos. O dată terminate costumele, încep repetițiile pentru fiecare scenă care va fi apoi jucată în ziua de Crăciun. Larma cea mai mare o fac „dracii”, rol mult râvnit de orice tână, ale căror talângi legate de tot corpul animă publicul și îmbie la voie bună.

Dar hărmălaia acestor pregătiri nu se compară câtuși de puțin cu zarva și țipetele ascuțite de disperare și agonie care sfășie zorii zilei de Ignat, pe 21 decembrie...

—text și foto, Tudor Pradescu

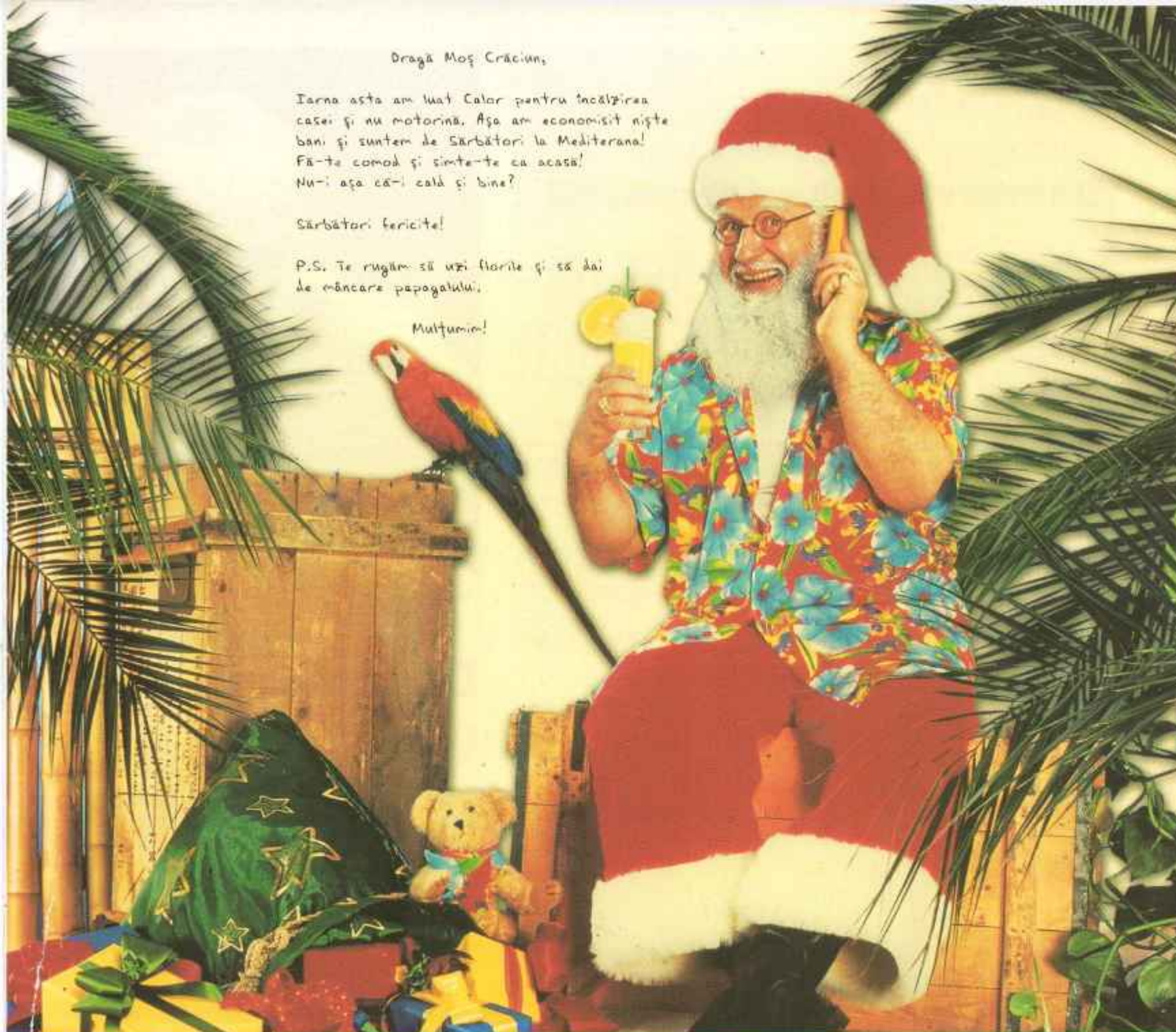
Dragă Moș Crăciun:

Iarna asta am luat Calor pentru încălzirea
casei și nu motorină. Așa am economisit niște
bani și suntem de Sărbători la Mediterana!
Fă-te comod și simte-te ca acasă!
Nu-i așa că-i cald și bine?

Sărbători fericite!

P.S. Te rugăm să uzi florile și să dai
de mâncare papagalului.

Mulțumim!

Iarna asta e ca vara!

Calor

combustibilul verde Rompetrol

comenzi la telefon

08008-22200

livrări la domiciliu

Combustibil ecologic pentru încălzirea locuințelor

ROMPETROL

Premieră în presa românească

Revista FLACARA lansează

un concurs al cărui premiu este

Un interviu cu dumneavoastră!

De 12 ani citiți și ascultați păreriile politicienilor, „analizatorilor” și specialiștilor de tot soiul și ale altor categorii de vedete. Cetățeanul de rând își poate spune părerea, în două-trei propoziții, doar atunci când i se bagă un microfon sub nas, pe stradă („Ce părere aveți despre...?”) sau – cu greu – reușește să intre în direct, cu un apel telefonic (scump!) într-o emisiune.

De câte ori nu ați oftat, știind că ați fi avut ce spune, mai interesant decât alegerile savante ale VIP-urilor?

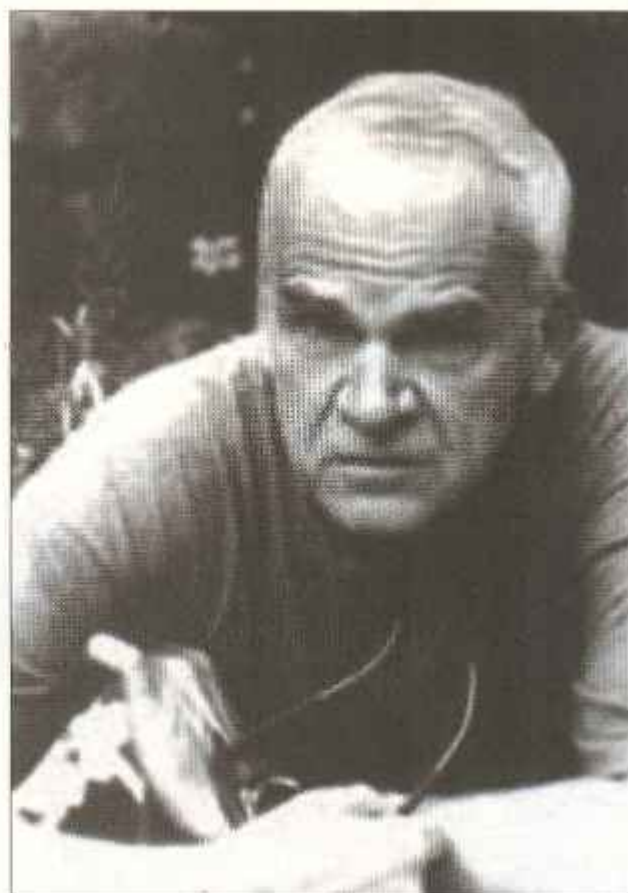
Ei, bine, gata, a venit și rândul dv.! Revista *Flacăra* deschide o serie de interviuri cu „simplici cetățeni”. Vom discuta cu dv. despre orice fel de probleme majore, exact așa cum discutăm cu persoanele publice. Veți putea să spuneți tot ce gândiți. **Veți fi și dumneavoastră analiști!**

Tot ceea ce trebuie să faceți este să ne trimiteți o scrisoare în care să răspundeți pe scurt (maximum trei pagini) la următoarele întrebări:

1. Ce va însemna intrarea României în NATO? 2. Care considerați că este cel mai mare defect al românilor? 3. Cum vedeți lumea mileniului III?

Autorii celor mai interesante răspunsuri vor deveni intervievații noștri.

Succes! Sunteți mai buni decât cel care se crede mai bun!

Două târguri de toamnă

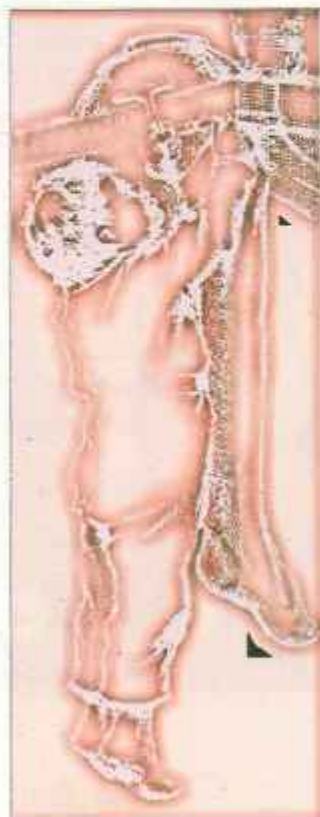
Cărțile și presa s-au întâlnit la sfârșit de noiembrie sub același acoperiș, în pavilionul central Romexpo, prin unirea a două târguri tradiționale de toamnă: **Gaudeamus – carte de învățătură** organizat în colaborare cu Societatea Română de Radiodifuziune și **Salonul Național al Presei Române** organizat de Clubul Român de Presă.

Putem considera că una dintre vedetele târgului va fi marele scriitor francez de origine cehă Milan Kundera prin seria de autor publicată la Editura Humanitas.

Autorul nu va fi prezent la București, dar îl putem „vedea” într-un portret „notat” de Gabriel Liiceanu pe 22 martie 2002, și publicat în ultima sa carte: „... Știu că urmează să împlinesc 73 de ani. Este înalt, cu adevărat înalt, o siluetă impecabilă, îmbrăcat neglijent – șic, cu jeansi negri și un candail bleu, cu mocasini italienești. Ochii se pierd în orbitele extrem de adânci și, din cauza penumbrei după-amiezei, nu le disting culoarea. Are pasul ușor, de felină, și respiră o formidabilă virilitate pe care, fără să vreau, o amplific livresc, având în minte personajele masculine din romanele lui, prinse întotdeauna în scenarii erotice complicate (...)

Decă ne-am elibera mental de rolul cult în care l-a distribuit viața, am putea jura, văzându-l pe Kundera, că este un fost jucător din echipa națională de hochei a Cehoslovaciei...”.

Revistele *Flacăra* și *Rebus* nu vor lipsi de la Salonul Presei: **Publicațiile Flacăra** au un stand unde vor prezenta toate noile apariții.

Colinde de Crăciun

Artis Voice Quartet

**Fă-i un cadou sufletului tău,
pentru că-i un copil care merită**

Disponibil pe CD și casetă audio

www.sonart.ro

41 de ani, director de vânzări,
client BRD

32 de ani, profesoară,
client BRD

29 de ani, contabilă,
client BRD

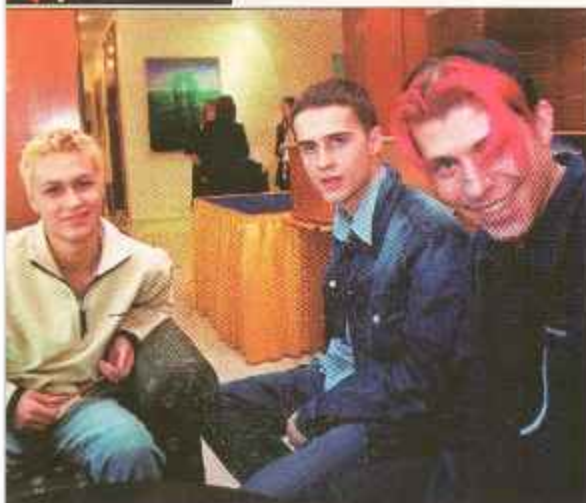
35 de ani, inginer,
client BRD

**Toți au card.
Tu ai POS?**

Accept
c a r d

**BANCA ROMÂNĂ
PENTRU DEZVOLTARE**
GRUPE SOCIETĂȚI GENERALE

Animal X au făcut playback și la MTV

Ar fi fost un imens succes ca o trupă românească să urce pe scena premiilor MTV, în fața a milioane de melomani, plus o sală plină-ochi de fani. Nu a fost să fie. *Animal X*, trupa care a câștigat premiul *Best Romanian Act*, a fost nevoită să facă un fel de playback. Mai exact, ei nu au fost prezenți pe scenă în fața acelei audiențe selecte. Nici în fața telespectatorilor din întreaga lume. Premiera lor s-a desfășurat și înregistrat cu multe ore mai devreme, când sala era goală, iar difuzarea momentului festiv s-a făcut numai pe rețeaua MTV România. Mulți au fost cei care s-au păcălit crezând că pe *Animal X* i-a văzut întreaga suflare MTV de pe glob. În momentul în care ei erau dați pe post la noi, MTV-ul mondial transmitea cu totul și cu totul altceva.

De ce nu s-o fi difuzat premiera lui Hienă&Co. pe tot globul? Se pare că nu suntem la un nivel cu care să putem fi prezentați întregii lumi. Apoi, de ce să nu recunoaștem, ar fi fost ridicol să se prezinte lumii maimuțarea și isteriile de prost gust cu care reprezentanții noștri au acceptat premiul. Și, nu în ultimul rând, organizatorii au considerat că ar fi mult prea mult ca *Animal X* să apară pe aceeași scenă cu *Eminem*, de exemplu. Până la urmă, cei de la *Animal X* au primit un premiu românesc, la care s-au prezentat românește, iar premiera s-a difuzat doar în România. De ce o fi fost nevoie să se mai ducă la Barcelona? *Red Hot Chili Peppers*, de exemplu, nu s-au deranjat cu un drum în Spania. Și-au înregistrat și ei mesajul, la Los Angeles, tot „cu multe ore mai devreme”. Diferența este că pe ei i-a văzut toată suflarea muzicală a lumii, pe când pe ai noștri... Deși trofeul este identic, muzical suntem mult prea mici pentru niște premii atât de mari.

Elton, inegalabilul

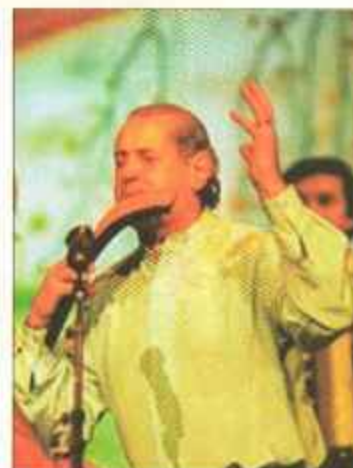
Rezultatele a 32 de ani de muzică, melodiile cele mai reprezentative ale lui Elton John din perioada 1970-2002, s-au materializat într-un album – *Greatest Hits 1970-2002*, a cărui lansare oficială a avut loc în luna noiembrie a acestui an.

În primul său interviu acordat după despărțirea de *Beatles*, John Lennon afirma că primul *sound* care a reușit să-l capteze interesul l-a găsit în melodia *Your Song*, aparținând lui Elton John. La prima întâlnire, Lennon a făcut plecăciuni așezat în genunchi, exclamând: „Este el, este chiar el, Elton!” Tânărul Elton a rămas, evident, fără cuvinte! Dar, în timp ce *Beatles*-ii aveau să fie în activitate numai un deceniu, Elton John este și acum pe scenă...

Filme franțuzești, o sărbătoare!

Începutul lunii decembrie va aduce în București o sărbătoare a filmului francez. Între 29 noiembrie și 8 decembrie, la cinematografele *Elvira Popescu*, *Patria*, *Hollywood Multiplex*, *Studio*, *Europa* și *Lira* vor rula filme mari, unele premiate la festivaluri importante. Apetitul pentru cultura franceză va fi satisfăcut în fața unor pelicule ca: *Tanguy*, *Tosca* (cu Angela Gheorghiu), *Le temps retrouvé* (Catherine Deneuve), *Thelma*, *La répétition* (Emmanuel Bejart). Vor putea fi vizionate filme purtând amprenta lui Bellucci, Bernard Tavernier, Gans Christophe sau Amos Gitay. Oferta acestui eveniment organizat de Institutul Francez, Ambasada Franței și *Orange* numără peste 40 de filme.

Colinde cu un nai celebru

Gheorghe Zamfir va lansa în curând, la casa de discuri *A&A Records*, un album de colinde. Naistul român a pregătit un repertoriu de 14 dintre cele mai frumoase colinde românești, împreună cu Nicolae Licareț (orgă) și câțiva membri ai Corului Filarmonicii Române. Alături de Gheorghe Zamfir a fost și soprana Irina Iordăchescu, la înregistrarea piesei *Ave Maria*. Albumul beneficiază de acustica specială a Ateneului Român, unde au fost realizate înregistrările.

Rodica Popescu-Bitănescu are colege de tranziție

Rodica Popescu-Bitănescu pune în scenă, la Teatrul Național, o piesă scrisă chiar de ea: *Cinci femei în tranziție*. „Este povestea unei petreceri organizate la mine acasă. Alături de patru prietene, trăim, analizăm, simțim tot ce se întâmplă cu românii, dar mai ales cu femeile, în aceste vremuri. Mi se pare foarte complicat să joc într-o piesă pe care am scris-o eu. Mai ales că, pe lângă joc, trebuie să mă implic în tot felul de lucruri: decoruri, costume etc. Am ținut piesa un an și jumătate în sertar, mi-a fost jenă s-o arăt. Dar, după ce au citit-o, colegele au fost încântate, iar Diriu Săraru mi-a dat mână liberă.”

Premiera va avea loc la începutul lunii decembrie, în sala *Marin Sorescu* a Teatrului Național. Pe lângă Rodica Popescu-Bitănescu, alte femei în tranziție mai sunt: Aimée Iacobescu, Magda Cemat, Vivian Alivizache și Tania Popa.

texte: **Gia Iova** și **Adrian Munteanu**

BONTON DĂ TONUL

APA TONICĂ DE LA BUCOVINA

"BonTon dă tonul bunei dispoziții. BonTon este mai mult decât o apă tonică: e o stare de spirit efervescentă. E o băutură care, în proporțiile potrivite, dă tonul amar-dulce-acrișor al cocktailurilor. Se combină și te combină cu tot ceea ce este de bun gust. E de bonton să bei BonTon!

Producător: Bucovina Mineral Water SRL, distribuitor: Rio Bucovina Distribution SRL, tel./fax: (021) 667 42 87

Atenție, înalt **Voltaj!**

Gata cu ghinioanele! Gata cu acci-dentele! Gata cu vâicăreala! Acesta este mesajul cu care Voltaj revine în prim-planul muzical.

La întâlnirea noastră, Călin a sosit primul. Apoi Oliver, care venea de la Spitalul Militar, și urma să se întoarcă tot acolo, pentru analize. Cei alți trei *electrizați* au sosit, paroliști, la ora 10. Veseli, cu chef de vorbă, degajați, erau atenți atât la discuția noastră cât și la cei care îi recunosteau și veneau să-i salute.

La urma-urmel, la *Preoteasa* au repetat ani de zile. Sunt considerați *oamenii locului*.

„Gata cu vacanța, spun ei. Ne-am luat câteva luni de vacanță, ne-am ocupat de problemele personale, pe la casele noastre. Pe 9 noiembrie s-a căsătorit și Gabi, în ultima săptămână dinaintea Postului Crăciunului în care se mai puteau face cununii religioase. De câteva zile (pe 17 noiembrie – n.n.) s-a lansat și ultimul nostru clip, *Scrisoare*.”

Mi-am dat întâlnire cu ei la Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa”. Eram curios să aflu ce se mai întâmplă cu una dintre cele mai de succes trupe românești, dar, în același timp, și una dintre cele mai ghinio-niste. A fost un an plin cu de toate. Am hotărât să nu mai pomenim despre ceea ce a fost rău. „A trecut, și, mai ales, am trecut împreună peste toate. Viața merge înainte!”, au spus ei chiar de la telefon.

name@voltaj.ro, un single cu piesa *Scrisoare*, alături de promovarea albumului 424.

De unde acest nume?

„424 de zile am lucrat la album, răspunde Călin. Nouă ne-au plăcut mereu jocurile de cuvinte. Piesa *Iarna* este un exemplu. Melodia nu are nici o legătură cu anotimpul. Dar a fost mai haios să botezăm piesa *Iarna* decât, de exemplu, *Iar n-ai să mă crezi*. Și nu e un caz singular. 3D, de asemenea, nu are nici o legătură cu animații 3D pe calculator, holograme sau alte desene, ci e vorba de trei declarații de dragoste. *Scrisoare*, care este ultima noastră realizare și pe care o promovăm în acest final de an, nu are însă nici un joc de cuvinte în soate. Este pur și simplu o scrisoare, tot de dragoste.”

Nu a fost prea lungă pauza? Nu e dificilă reacomodarea cu ritmul pe care Voltaj și l-a impus?

„Asta-i viața. Nu mai pomenim de clipele grele. Viața merge înainte, muzica de asemenea. Dacă nu ținem pasul putem spune *Pa!* Apar zilnic zeci de trupe. Dar am avut nevoie de această mică pauză. Bine, pauza asta nu a fost pentru toți. Bobby, de exemplu, s-a dus în Germania de unde s-a întors cu un studio de înregistrări excelent utilat.”

Ce-a mai avut bun anul ăsta? „Nu putem trece peste ce ne-a ieșit bine anul ăsta dacă nu pomenim de filmarea de pe mare. Ne-a plăcut imens pe platforma

petrolieră. Clipul pe care l-am filmat acolo a fost o mare experiență și o bună realizare tehnică. Mai exact, acolo era mai mult decât o platformă petrolieră, un fel de minirafinărie. Decantează petrolul care vine de la celelalte zece platforme românești de pe mare. A fost fascinant. Am urmărit și munca acelor oameni, ne-am și distrat împreună. Trei zile cât am stat acolo ne-am simțit excepțional. Oamenii care erau acolo și-au dat tot concursul ca noi să ne simțim cât mai bine. Deși am și filmat, a fost mai mult o vacanță.

Să nu uit partea cea mai frumoasă! Comandantul ne-a invitat la o saramură într-o seară. Credeam că au pește la congelator. Alurea! S-au adunat toți muncitorii de acolo și-ntr-o jumătate de oră s-a prins un sac de pește. Seară, bancurile de pește veneau la lumina flăcării de pe platformă. Nici nu era nevoie să fii pescar. Cum arunca undița, mușca imediat. Și ziua era superb. Mare oriunde priveai. Mai ales că nouă ne și place marea.” Astea sunt impresiile tuturor, dar le-a expus Bobby Stoica. „Sunteți de acord cu mine?” „Da!”

Ce va face Voltaj anul viitor?

Gabi Constantin: „Imediat după Anul Nou vom mai scoate un videoclip de pe 424. Îl vom promova și pe acesta, după care ne vom apuca de lucrul la un nou album. Considerăm că 424 este cel mai bun produs Voltaj de până acum, și are un potențial mare. Trebuie să-l promovăm în continuare.” „Se va mai întâmpla ceva la anu’! *Porkos*, alias Gabi Constantin, va deveni tătic!”, a intervenit Bobby Stoica.

Optimiști? „Mai mult ca niciodată. N-am avea de ce să nu fim așa. Colaborarea cu casa de discuri merge impecabil. Fanii noștri sunt alături de noi. Tocmai de asta le vom trimite fiecăruia câte o scrisoare personalizată. Evident, vom mai avea câteva surprize. Plăcute. Dar toate la timpul lor”, a încheiat Călin.

text **Adrian Munteanu**

După cum se vede, am trecut repede de la relaxare și distracție la muncă. Plini de entuziasm, își conturează punctual planurile de viitor și, mai optimiști ca niciodată, vor prinde finalul de an transpirând din greu. „În primul rând vom trimite zece mii de scrisori personalizate către admiratori cu un mesaj special. Apoi vom lansa un portal de adrese de Internet și E-mail, de genul your-

INTRAROM

Intrarom S.A. Romanian Telecommunications and Electronics Industry
17, Fabrica de Glucoza Street, Sector 2, Code 72332, Bucharest.
Tel: (+40 1) 20 40 910 Fax: (+40 1) 20 40 902
<http://www.intrarom.com>; E-mail: office@intrarom.ro

Gratiela Giolu, 20 ani,
contrabas electric,
anul I Conservator,
clasa contrabas

Andreea Runceanu, 22 ani,
vioară electrică,
anul II Conservator,
clasa vioară

Amadeus

între simfonii și pop-dance

Alexandra Chișe, 20 ani,
vioară electrică,
anul I Conservator,
clasa vioară

Cristina Filotti, 18 ani,
clape, moog sintetizator,
clasa a XII-a la liceul de muzică,
clasa harpă

Două blonde și două roșcate s-au apucat să facă o altfel de muzică decât cea de la școală. Fetele de la *Amadeus* au muzica clasică în sânge, o visează de mai bine de 15 ani. De doi ani, însă, au trecut și la muzica modernă. Cum se împacă Paganini, Mozart și Beethoven cu *pop-dance*-ul și concertele de la Atheneu cu show-urile cu mult dans din Piața Revoluției, ne spun chiar Andreea, Alexandra, Cristina și Grațiela.

„Ne-ar plăcea la nebunie să fim toate gravide și să apărem pe scenă cu burta la g

▼ Cum ați făcut trecerea de la clasic la pop?

Andreea – Doar eu am trecut cu totul la ce fac la Amadeus. Eu am întrerupt Conservatorul, pentru că nu mai aveam timp de amândouă. Lipseam de la școală, întârziem la repetiții încercând să le împac. Nu a mers, așa că a trebuit să renunț, temporar, la școală. Dar nu de tot. Sunt studentă la Comunicare. Evident, sper să-mi termin Conservatorul. În orice caz, părinții mi-au înțeles opțiunea și mă sprijină enorm.

Grațiana – Cu mine e mai simplu. Nu renunț la nimic! O să trag de mine cât voi putea. Și voi putea mult. Trecerea de la un stil la altul nu e mare șmecherie pentru noi. Avem mulți ani de studiu în spate. Toate am făcut Liceul de muzică, toate l-am absolvit cu note maxime. Mai puțin Cristina, care este în clasa a XII-a, dar și ea o duce bine cu școala. Suntem în stare să cântăm orice. Mai puțin muzică populară, pentru că nu am cântat niciodată, nici în liceu, nici la Conservator. La albumul *Continental*, pe care l-am lansat în luna martie, am avut o bucată de partitură de folclor. Cu partea aia ne-am chinuit. Piesa este un mic

colaj de refrene de folclor din toată lumea, inclusiv de la noi. Ei, bine, asta a fost cea mai grea parte a înregistrărilor.

Alexandra – Un mare avantaj este că nouă ne plăcea *pop-dance*-ul înainte să-l și cântăm. Am fi vrut să avem ocazia să cântăm *pop-dance* și uite că ni s-a oferit șansa. Șansa s-a numit Adi Ordean. El ne-a luat de la Conservator, ne-a spus ce trebuie să facem. Și chiar ne place.

Cristina – Eu sunt mezina. Anul ăsta dau bacalaureatul. Pentru mine trecerea a fost mai simplă. Studiez harpa și pianul de 12 ani și mereu mă jucam pe clape cu tot felul de ritmuri.

– Cum se împacă cele două stiluri?

Andreea – La început a fost mai greu. Este dificil ca dintr-o dată să trebuiască să transmiți altceva publicului. La muzica clasică importanța cea mai mare o are muzica pe care o transmiți, care trebuie să ducă spectatorul într-un univers complex. Îndeamnă la meditație și profunzime. Ținuta este de asemenea sobră. Nu te apuci să țopăi pe Paganini. Cu *Amadeus* transmitem exact opusul: relaxare,

bună dispoziție. Publicul este, de asemenea, altul. Doar noi suntem aceleași, care avem două tipuri de prezențe scenice. Dar ne-am obișnuit și le detașăm fără probleme.

Alexandra – Eu am avut probleme o dată la un examen. Era comisia în fața mea, 12 profesori, iar eu am început să țopăi, cântând la vioară, în fața lor. Se uitau la mine de parcă eram ciumată. Noi avusesem concert cu *Amadeus* o seară mai înainte și-mi rămăsese chef de dans. Adevărul este că nu prea suntem agreate în facultate pentru ceea ce facem cu *Amadeus*. Mai puțin profesoara de vioară. Restul profesorilor cred că am apucat-o greșit.

– Cum ați început cu muzica?

Andreea – Toate avem educație muzicală de mici. Eu cânt la vioară de la patru ani. La fel și Alexandra. Părinții noștri sunt strâns legați de muzică, fie profesori de muzică, fie mari melomani. Eu, fiind verișoară cu Mihaela Runceanu, am vrut de mică să fiu ca ea. A fost idolul copilăriei mele. Fratele meu, Xenți Runceanu, de asemenea. Mama l-a spus o dată Mihaelei că eu vreau să ajung când voi fi mare ca ea. S-a uitat destul de urât la mine și

O ipostază inedită, căci în realitate fele de la *Amadeus* nu cântă și vocal

În același timp ură"

mi-a spus să nu fac asta. De atunci am cântat numai la instrumente.

- Care e diferența între instrumentul clasic și cel electric? Cere o altfel de abordare?

Grațela - La contrabas, instrumentul meu, e cea mai mare diferență. Cel clasic este greu, are cutia de rezonanță mare, e incomod pentru o scenă pop. În clasic stai pe scaun și cânti la el. Nu-i mare lucru. Dar cu ăsta electric... E altceva. Sincer, două săptămâni nu am vrut să mă mai apropiu de cel clasic. Acasă studiam doar pe ăsta. La școală, la examene, însă nu puteam merge cu el, deși aș fi vrut. Nu știu ce fețe ar fi făcut profesorii dacă apăream în fața lor cu ăsta electric plus o stație Marshall. Mă exmatriculau, probabil. Îmi prefer pe cel electric.

Andreea - Vioara mea este mai grea decât cea clasică. Prima dată am avut un mic șoc. Când am apucat vioara credeam că atârână ceva de ea. Ea nu are cutie de rezonanță. E lemn masiv. Până să apuc să mă obișnuiesc cu ea aveam tot felul de vânătăi sub bărbie. Mă durea și mâna. Are, cred, cu două kilograme în plus. Iar asta contează până te acomodezi.

- Cât au costat instrumentele?

Andreea - Mult. Viorile au fost aproape 2.000 de mărci, iar contrabasul cam 3.500 de mărci. Dar imediat ce le-am văzut ne-am îndrăgostit de ele. În primele nopți dormeam cu vioara lângă mine.

- Cum arată o zi din viața voastră? Aveți și timp liber?

Alexandra - Ce timp liber? Nu avem timp liber aproape deloc. Eu mă trezesc la 6-7 dimineata. Am școală, la care încerc să nu lipsesc decât când avem turnee, studiez 3-4 ore pe zi, mai avem repetiții, seara, de obicei, avem orchestră la Conservator, unde prezența este obligatorie. Seara ajung târziu și mă culc. Timp liber nu există.

Cristina - Eu fiind în ultimul an de liceu, mai am de învățat și pe la alte materii. Liber am doar sâmbăta, dacă nu avem concert *Amadeus*, când dorm toată ziua. Sper ca de la anul viitor, când voi fi și eu studentă, să am mai mult timp liber. Acum, deșteptarea la ora 7, cel târziu, iar acasă... niciodată mai devreme de ora 9 seara. Prieten nu am. Eu abia apuc să dorm, să-mi iau o altă grijă pe cap?

Grațela - Pentru mine cea mai bună relaxare este să mă plimb noaptea cu mașina pe străzi. Când mă la mama de la școală o rog să facă tot felul de ocoluri până acasă. Am un prieten, dar mă vede mai mult în fugă.

Andreea - Eu am întrerupt Conservatorul și tot nu am timp. Studiez foarte mult și tot parcă nu-mi ajunge. Timpul liber nu mai există. Trece

Andreea, Alexandra, Cristina și Grațela și-au schimbat destinul împreună

atât de repede încât nici nu-mi dau seama. De ieșit în oraș... nu ies, nici dispoziție nu prea am. Când pot, dorm.

- Cum v-a primit publicul la început?

Alexandra - La început cu suspiciune. Așteptau, probabil, să vină și textele. Apoi, ușor-ușor, după ce ne-am mai obișnuit cu mișcările scenice, au crescut și spectacolele, iar publicul ne place tot mai mult. În plus, noi am cântat live întotdeauna. Nici nu am putea altfel. Avem prea mulți ani de studiu în spate.

- Care au fost cele mai frumoase momente din activitatea voastră ca trupă?

Andreea - Categoric, turneul în Afganistan. Nu credeam că va ieși așa. A fost colosal. Nu am crezut că românii pot fi atât de bine priviți de americani, și nu numai de ei. Sunt ca frații. Noi am stat în tabăra americană. Spectacolul a fost total. Stăteau îmbrățișați români și americani, înfășurați în steaguri. Dansau și

cântau. Americanii au recunoscut că nici la concertul lui Robin Williams nu a fost așa delir.

Grațiana - Abia aștept să mergem din nou în Afganistan, de 1 Decembrie. Dar ce m-a impresionat cel mai mult la români a fost că și-au făcut casa de acolo ca acasă la ei, în Oitenia. Și-au făcut chiar și o Coloană a Infinitului, după Brâncuși.

- Ce veți face dacă activitatea cu Amadeus vă va forța să renunțați la școală?

Alexandra - Andreea a renunțat deja. Cred că și noi, celelalte trei, vom face la fel. Părinții, sunt siguri, nu se vor opune. Merge prea bine trupa ca să o lăsăm baltă acum.

- Dar când una dintre voi se va căsători și va avea un copil?

Andreea - Cred că nu se pune problema acum, dar dacă se va întâmpla, suntem în stare să o ajutăm și cu spălatul scutecelor, al

rufelor, îi facem mâncare dacă e cazul, numai ca să nu plece din trupă. Ne-ar plăcea la nebulne însă, să fim toate gravide în același timp și să apărem toate pe scenă cu burta la gură. Ar fi bestial! Ne-am gândit la asta, dar, în cazul asta am da un concert de *La revedere*, apoi vom lua o pauză. Ca sportivele.

- Ce veți face după ce veți termina școala? Veți urma o carieră spre muzica clasică, veți rămâne la stilul Amadeus?

Grațiana - Cred că voi intra într-un cvartet de coarde, muzică de cameră. Cu contrabasul e mai greu să faci solistică într-o orchestră simfonică. Într-o orchestră ai și pauze mari. Eu sunt mai dinamică, n-am stare, aș face și zece lucruri deodată. În nici un caz nu aș fi profesoară de muzică, deși mă pricep. Am pregătit copii pentru diferite examene. Dar nu cred că am răbdare. În orice caz *Amadeus* va fi pe primul plan după ce termin școala.

Cristina - Îmi văd un viitor în muzica simfonică, drept meserie de bază, cu carte de muncă. Dar nu voi lăsa niciodată trupa. Profesoară nu voi fi în nici un caz. Nu cred că aș avea răbdare cu mulți copii.

Alexandra - Dacă nu aș fi trecut la *pop-dance*, aș fi intrat într-o orchestră. Acum nu aș mai face asta. Probabil, dacă nu ar fi fost *Amadeus*, aș mai fi făcut o facultate. Cred că m-aș fi plictisit. Adevărul este că trupa asta ne-a deschis un orizont la care nu am visat niciodată. Ne-am născut a doua oară. Am descoperit și un altfel de spectacol cu viori, contrabas și pian, și ne place la nebunie. La fiecare spectacol ne simțim tot mai bine împreună.

- Simțiți nevoia textelor, a vocilor în muzica voastră?

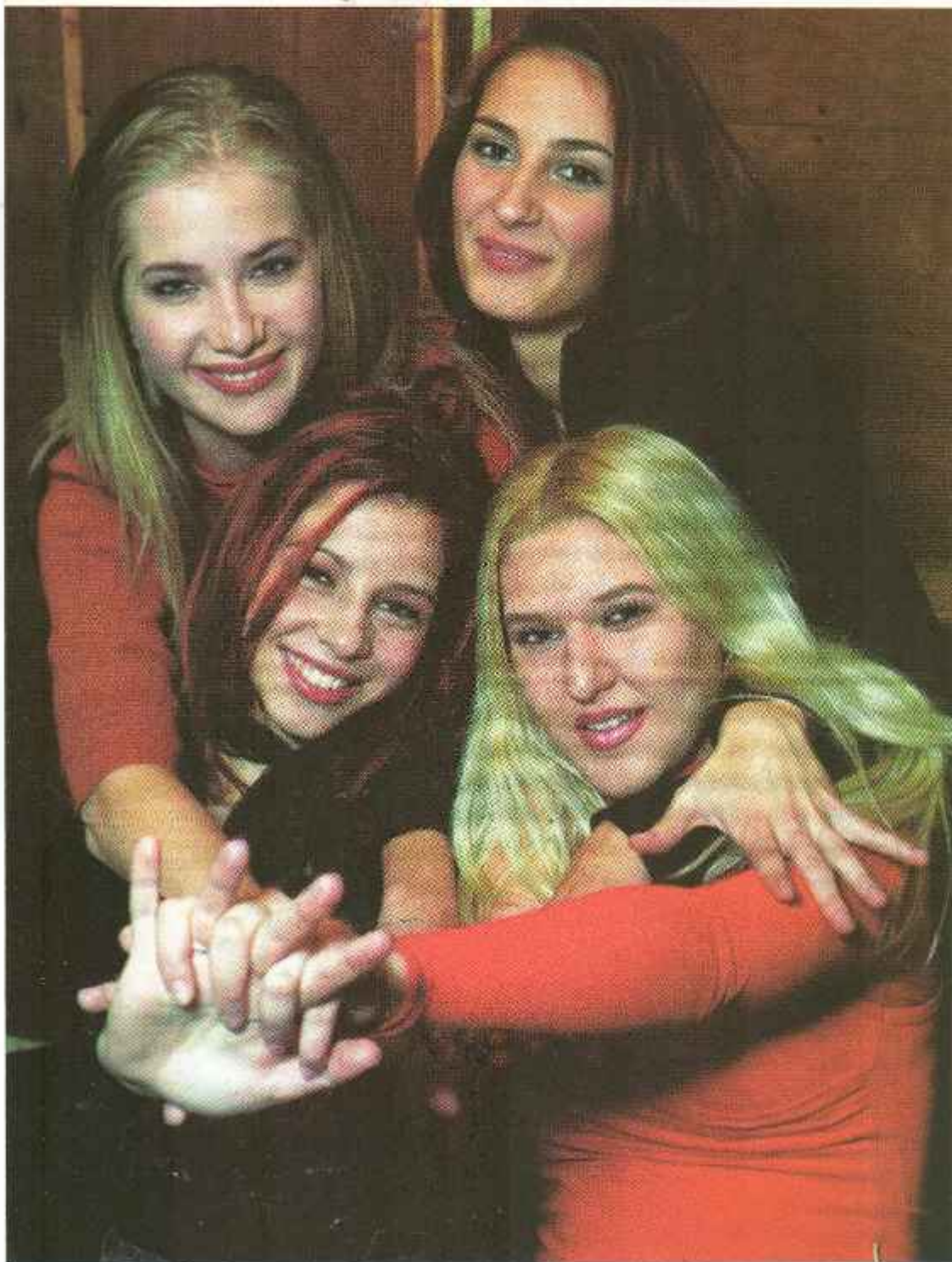
Andreea - Nu cred că acum ar merge cu voci. Nu cred că putem face, cum spunem noi, un *fast-food* muzical. Poate, în viitor, în funcție de compoziții, ar merge. Dar în nici un caz nu vom cânta noi. Deși facem muzică de atâția ani, nu ne-am cultivat niciodată vocile. Nu am luat lecții de canto. Nici nu cred că avem voce. Nu am încercat. Suntem instrumentiste.

- Care este cea mai halaoasă întrebare care vi s-a pus?

Cristina - „Cine vă compune textele?” Asta a fost cea mai tare întrebare care ni s-a pus. Și nu doar o dată! Ei, bine, am mai fost cerute în căsătorie.

- Pe scenă ați avut ghinioane?

Alexandra - Cu dulumul! Eu sunt cea mai ghinionistă. Eu le pătesc pe toate. Corzile de la vioară le rup una-două. Mi s-a rupt și arcușul. Nu o dată. Apoi, la intrarea în scenă mi s-a rupt fermoarul de la pantaloni. Altădată mi s-au rupt pantalonii. Nu pot să vă spun cum am mascat toate astea. Și ele mai pătesc câte ceva, dar eu sunt cu befelele. Am început să mă obișnuiesc.

text **Adrian Munteanu**

foto **Octavian Tibăr**

Fă mutarea decisivă! Mutarea de maestru.

Dacă ți se pare că ești asaltat de concurența în afaceri sau în profesiunea pe care o practici, fă o mutare bună: înscrie-te la cursurile din **Programul de MBA** al Open University din Marea Britanie, organizate de **CODECS Business School**.

CODECS este mutarea în urma căreia poți căpăta un ascendent fără egal. O mutare prin care îți crești performanțele profesionale și dobândești calificare internațională fără să-ți întrerupi activitatea.

Cursurile de management, marketing, resurse umane, management financiar, prezintă cele mai noi teorii și instrumente manageriale, sunt interactive și orientate spre practică.

Înscrie-te până la 6 ianuarie 2003!

Bonus de Moș Nicolae: Înscrie-te până pe 8 decembrie 2002 și obții un discount de 5%.

București
021-252 51 82/3/4
marketing@codecs.ro
Bacău 0234-132.102
Brașov 0268-475.596
Brăila 0239-614.445
Cluj 0264-418.271
Constanța 0241-545.121
Iași 0232-215.637
Oradea 0259-470.103
Pitești 0248-217.027
Ploiești 0244-514.461
Sibiu 0269-213.626
Timișoara 0256-295.355/6
Tg. Mureș 0265-161.100

The Open
University
**BUSINESS
SCHOOL**

CODECS
Puterea Cunoașterii

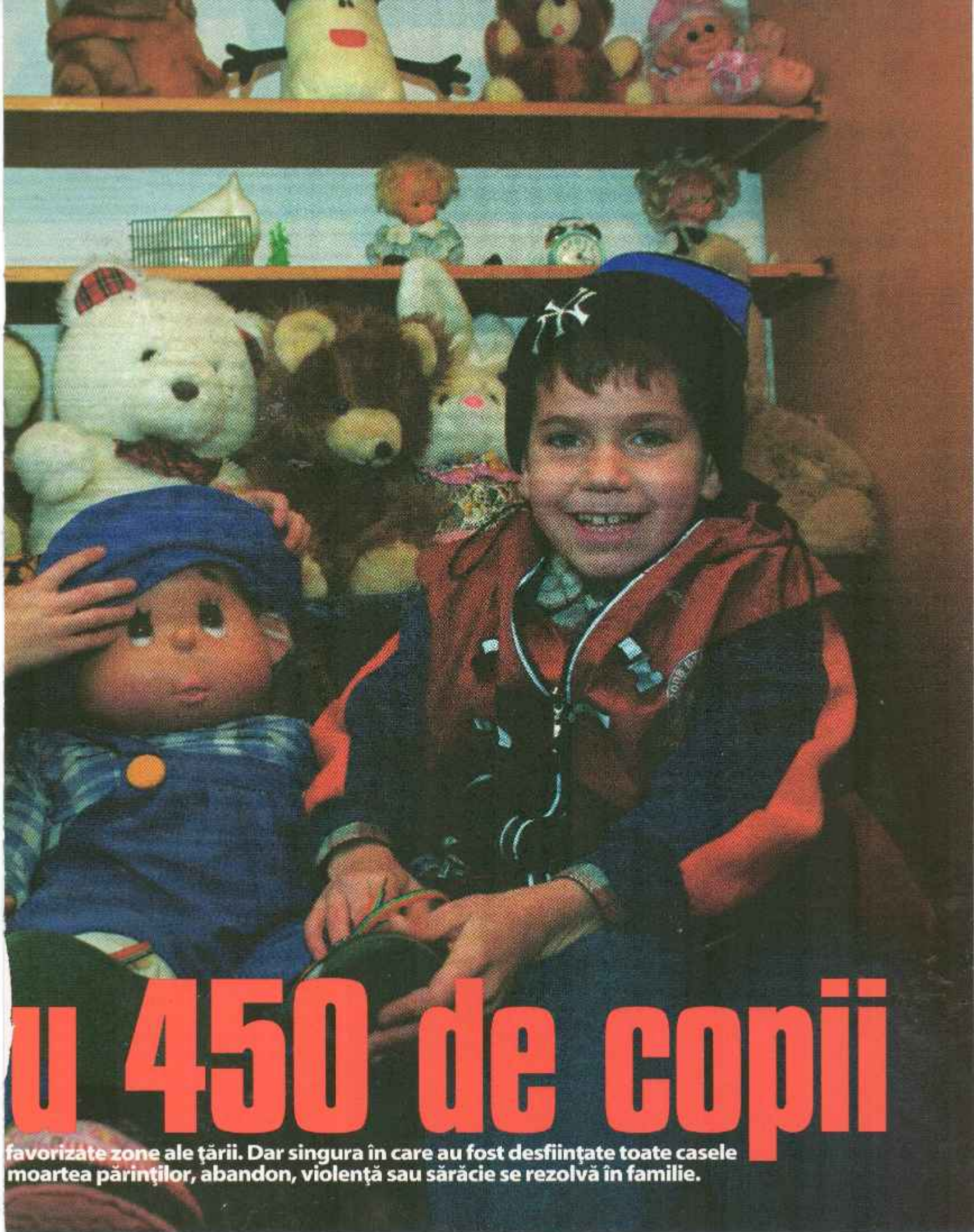

Sorin este student la Sorbona. Maria s-a întors de la Bruxelles. Premiată pentru lucrarea *Cromozomii și materialul genetic*. Viorica tocmai s-a măritat. A fost nuntă cu zestre, în cartier. Mihai își terorizează frații. La bordul mașinuței primită cadou de onomastică. Robert n-are timp pentru asta. Calculatorul este vedeta, în lumea lui. Alexandra fuge pe stradă. Cu un carnet de note deschis la ultima filă: „Uite, mami, încă un 10!” Și mami se luminează la față. De bucurie. În timp ce frământă aluatul de gogoși. Că așa i-a promis lui Ionuț. Altfel n-a fost chip să-l adoarmă. Voia să meșterească, alături de tata, în beci. Că fără el, vezi Doamne, nici nu se așază cum trebuie butoiul cu varză. O familie numeroasă, o să spuneți. Da, cu vreo 450 de copii.

Familia c

Locuiește în județul Teleorman. Una dintre cele mai de de copii. Din septembrie 2002, dramele provocate de

u 450 de copii

favorizate zone ale țării. Dar singura în care au fost desființate toate casele
moartea părinților, abandon, violență sau sărăcie se rezolvă în familie.

De la Roșiorii de Vede la Sorbona sau Bru

Povestea a început în 2001. Sărăcia înmultise numărul copiilor cu probleme. Instituțiile de ocrotire de tip rezidențial nu mai făceau față. Deveniseră neîncăpătoare. Și mai ales nepotrivite pentru nevoile unui copil. Nici urmă de intimitate, de personalitate, de căldură sufletească. Toate acestea se pierdeau în multime. O mie de copii, o singură variantă: viața în turmă. Consiliul județean Teleorman nu a acceptat asta. Dar nici nu avea banii necesari unui sistem de tip familial. Era vorba de aproape un milion și jumătate de euro. Și-atunci a apărut, ca din senin, programul PHARE *Copiii mai înțâi*. Direcția județeană pentru protecția drepturilor copilului Teleorman a depus 15 proiecte. Convingătoare până la Strassbourg și înapoi, de vreme ce au fost aprobate aproape în bloc, respectiv 13. Zis și făcut. S-au cumpărat 56 de

apartamente, opt garsoniere și terenul pentru construirea unor căsuțe destinate copiilor cu nevoi speciale. Șantiere, reamenajări, licitații peste licitații. Mobilier, obiecte electrocasnice, microbuze pentru transport. Și, într-un final, lacăte pentru șase instituții de stat. Copiii le numesc *de tristă amintire*. Și chei pentru locuințele noi. Copiii le numesc *acasă*. Le-au iubit de la început, instinctiv, chiar dacă nu au înțeles exact despre ce este vorba. Cât s-a lucrat, proiectul *Apartamentul* a fost perceput ca un premiu. În baie, la joacă, în bancă, la masă, câte o fetiță sau ditamai băiatul de liceu se pomeneau întrebând: „Doamnă, dacă sunt cumințe, mă lăsați și pe mine să stau la bloc?”

Ideea unui exercițiu de familie normală, în locul turmei despre care vorbeam, s-a dovedit a fi numai bună de pus la rânile copiilor traumati-

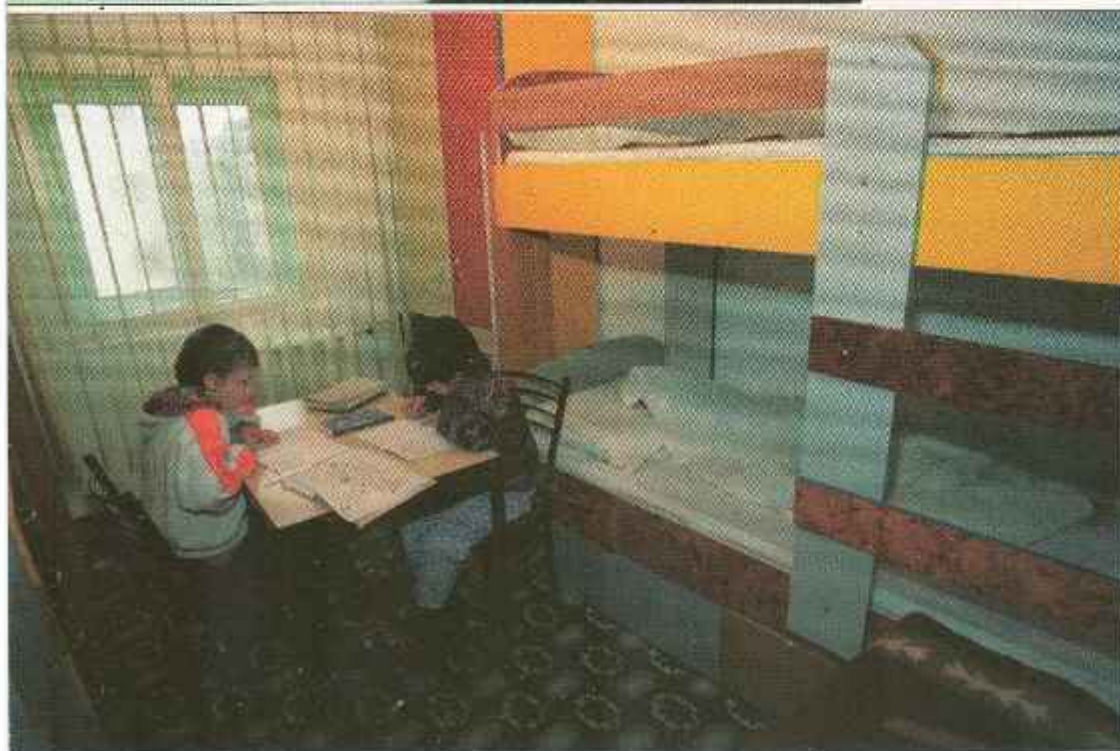
zați. Ce se întâmplă, de fapt, într-un astfel de apartament? Păi, să intrăm, să vedem. În Roșiorii de Vede, de pildă. Un bloc normal, o scară cu locatari obișnuiți. Numai că două dintre apartamentele cu patru camere fac parte din programul amintit. Cioc, cioc! Familia Sănduleasa? „Da, poftiți!” Mariana și Marian sunt soț și soție, angajați pe post de mamă și tată, pentru opt copii între trei și nouă ani, dintre care patru băieți sunt chiar frați. O atmosferă normală, destinsă. O casă obișnuită, plină de copii. Este ziua Mihaelei, așa că s-au făcut prăjituri. Vali, Florin și Ionela vorbesc în cor. Despre cum i-a învățat mami că aluatul de negresă nu trebuie întins și pe pereți. Și despre butoiul cu varză, de-abia așezat de tati în beci. Să le facă sarmale, pentru când o veni Moș Crăciun. Pe care Georgică și Ionuț îl cunosc doar din poveștile mamei: „Ei sunt cei mai mici, deci și cei mai răsfățați. Nu-i pot culca, dacă nu le povestesc ceva frumos. Că după aceea le fac gogoși, că îi duc în parc, ba mai vine curând și Moș Crăciun... Așa le povesteam și copiilor mei, când erau mici. Numai că pe ei îi înuciam apoi în casă și plecam la serviciu. De data asta, însă, pot să-mi țin toate promisiunile. Casa și locul meu de muncă sunt în același loc.” Din familie mai fac parte educatoarea Victoria Mogoș, responsabilă cu lecțiile, și mătușa Paula, care vine în fiecare week-end, când părinții se duc în vizită pe la casele și familiile lor reale.

Încercăm încă o adresă, pe strada Republicii, în același oraș. Copiii sunt mai mari, așa că îi supraveghează o asistentă socială. Nimic nu este forțat în acest program. Nu poți să-i aduci Mariei Vătăsoiu, de pildă, adolescență de 16 ani, frumoasă și deșteaptă foc, o angajată de la protecția copilului pe care să i-o prezinți drept mama ei socială. Ar fi deplasat, fals și nimeni nu vrea asta. Maria este suficient de matură ca să poată vorbi despre faptul că mama ei a murit de cancer iar tatăl a plecat, pur și simplu, undeva. Atmosfera de familie se poate crea și altfel. Tinerii se gospodăresc împreună, masa și curățenia sunt obligația tuturor. Cei mai mari îi ajută pe cei mici, fetele se mai ceartă între ele, pe goblenuri sau rochii, ca de obicei. Împreună fac și tortul pentru ziua fiecăruia, bugetul de venituri și cheltuieli, planurile de viitor și programarea pentru spălat rufe. Sincer, firesc, într-o viață reală. Și este mare lucru, deși nu pare, la prima vedere. E suficient să amintim faptul că, în urmă cu niște luni, cei mai mulți dintre copiii ăștia nici nu știau ce sunt banii, de unde apar cartofii prăjiți, ce înseamnă să te plimbi prin oraș sau la ce ar folosi să spui cuiva ce gândești. Maria chiar a înțeles diferența și le-a explicat-o și celor de la Parlamentul European, în iunie 2002, când a fost la Bruxelles, ca premiantă: „Eu cred în acest sistem și le-am arătat și lor că suntem grozavi. Semănăm cu o familie, avem locuri și

În Teleorman există multe fete de liceu care devin mame. În astfel de situații, de regulă, părinții le alungă de acasă. Așa a pătît și Paula (dreapta). Când l-a născut pe Marius, nici nu împlinise 13 ani. Centrul maternal din Alexandria îl găzduiește pe amândoi.

Cei mai mulți dintre copiii protejați în structuri de tip familial învață foarte bine. Ei îl așteaptă pe Moș Nicolae cu lecțiile făcute.

xelles nu este decât un pas

momente de intimitate, ne pasă de cei de lângă noi, suntem pregătiți pentru o viață normală. Eu am prins și casa de copii. Sunt două lumi diferite, nici nu se compară!" Cam asta ne povestește și Verginica. Doar că ea este mai lipicioasă, de felul ei. Și-a găsit o mamă chiar în directoarea Centrului teritorial pentru protecția de tip familial Roșiori de Vede. „Doamna de română”, cum i se spune, chiar iubeste copiii. Câteva dintre fete stau mai mult pe la casa ei. Fac de toate împreună, de la maioneze până la analize literare. Când s-a măritat Viorica, i-a fost nașă. Cu nuntă și dar, de a vuit tot orașul. Și cu ceva zestre, acolo, după cum se cuvine.

N-aș vrea să laudăm niște oameni anume, așa că nu le dăm numele. Dar trebuie să spunem că Direcția județeană pentru protecția drep-

turilor copilului Teleorman are niște angajați absolut speciali. Ei au rezolvat admirabil una dintre cele mai grele ecuații ale tranziției românești. O ecuație în care se dau câteva sute de copii traumatizați, fără părinți sau abandonati din cauza sărăciei. Se fac niște calcule, se muncește pe brânci, unele lucruri se judecă doar cu sufletul. Și rezultă niște copii frumoși, normali, vindecați de spaime, împăcați cu ei și cu lumea. Unii sunt studenți, în țară și în străinătate, alții muncesc și și-au întemeiat o familie, ceilalți se pregătesc pentru toate astea. În Teleorman nu există copii ai străzii, ai canalelor, ai metroului. Nici ai statului. Copiii nimănui chiar au devenit copiii noștri.

Interviul: **Liliana Petruș**

Foto: **Octavian Tibăr**

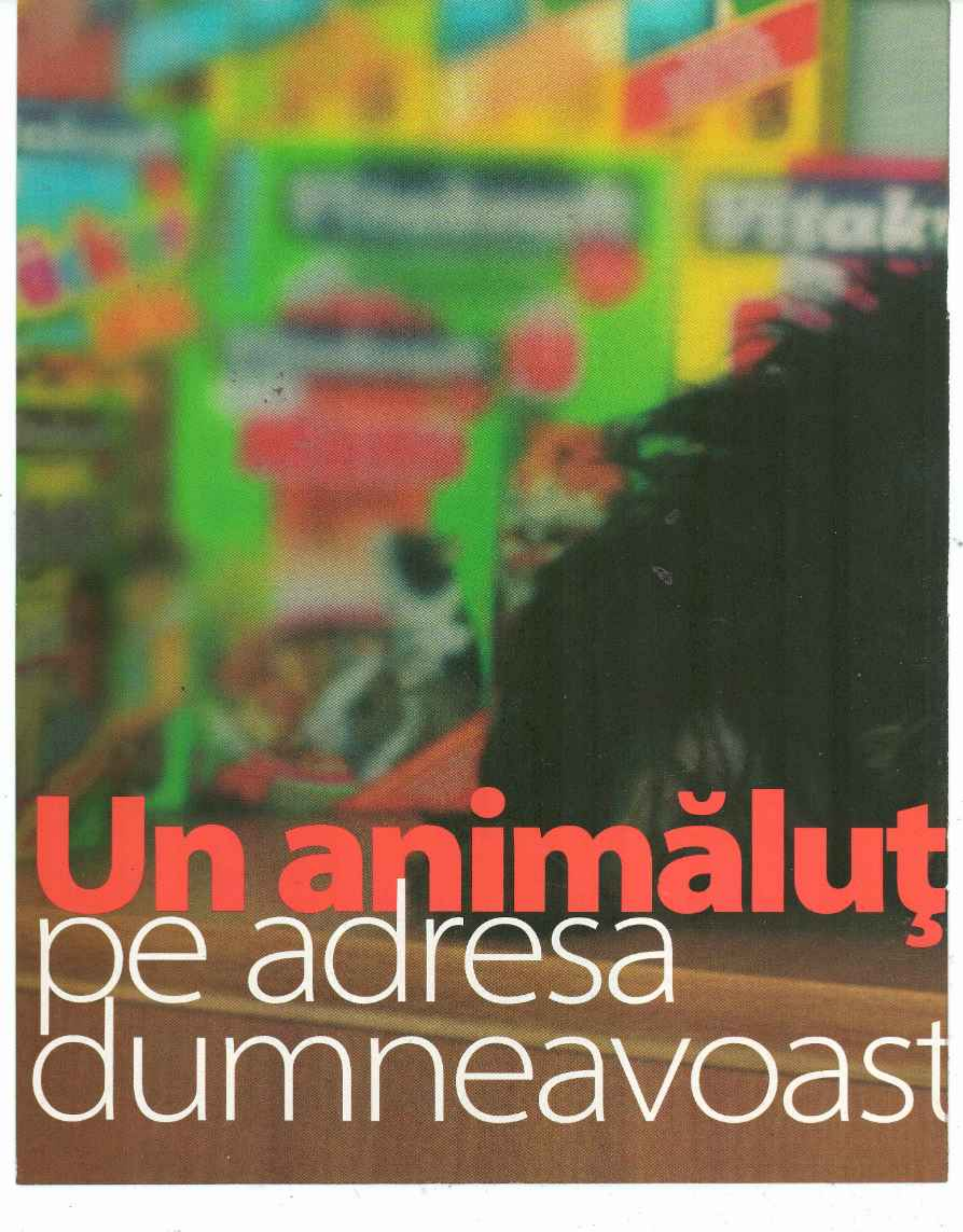

Maria va deveni, probabil, un biolog renumit. În timp ce alte fete de vârsta ei se luptă cu discotecile și barurile, ea se ocupă de descifrarea genomului uman.

Sorin este student în anul III la Relații Internaționale. Printre cei care l-au felicitat pentru bursa obținută la Sorbona s-au numărat Emma Nicholson, Nadia Comăneci și Ion Țiriac. Performanța lui este cu atât mai laudabilă cu cât a crescut într-o casă de copii încă de la naștere. Mama și-a cunoscut-o de-abia în urmă cu trei ani. Întâlnirea a fost foarte rece. I-a spus doar că poate sta liniștită, el se descurcă, n-are nevoie de nimic.

Mirele și mireasa au crescut într-o casă de copii. După nuntă s-au ales cu 60 de milioane de lei. Așa că au plecat în Spania, să-i înmulțească. Prin muncă cinstită. Și cu promisiunea că se vor întoarce la Roșiori, să-i ajute, la rândul lor, pe ceilalți.

Un animăluț
pe adresa
dumneavoastră

tră

Într-o țară în care multă lume se plânge tot mai tare că nu are bani de mâncare și de întreținere, două domenii comerciale prosperă în mod paradoxal: vânzările de autoturisme și *pet shop*-urile. Îți vine să crezi că primele griji ale românilor sunt să se plimbe cu mașina și să crească animăluțe.

Comerțul cu bla

Un câine, o pisică, un peștișor – sau mai multe din fiecare – au încetat de câțiva ani să fie singurele variante de viețuitoare pripășite în casa omului. Magazinele care au împânzit Bucureștiul (și nu numai) oferă papagali vorbitori (*Ara, Kakadu, Jeco*), „struți pul și adulți import Ungaria” (I – nu știam că vecinii noștri și-au schimbat clima), porcușori de Guineea, hamsteri, iepuri, iguane, broaște țestoase, canari, pești exotici, șerpi, șopârle *Geko* și *Anolis*, scorioni, tarantule (I – gusturile nu se discută), lepușori angora pitici, chinchilla, porumbei, bibilici, fazani, prepelețe japoneze, peruși, mierle japoneze și, firește, câini și pisici de orice rasă, cu tot cu pedigree.

În mod logic, a prosperat în paralel și vânzarea de accesorii pentru toate aceste lighioane: căsuțe pentru câini, colivii, acvarii,

Firma *Pet Product* a fost înființată în 1998. În august 2001 a deschis actualul magazin din strada Turda, *Animax*, pe lângă cel din strada Câmpia Libertății. Cel mai bine se vând alimentele pentru câini, pești, păsări, precum și acvariile, dar nu există produs sau animal care să nu fie solicitat, inclusiv iguanele, bunăoară. Vietățile sunt expuse la vedere pentru eventualii cumpărători. Dacă un animal nu este cumpărat în câteva luni, este returnat furnizorului, însă asta se întâmplă rareori.

Cristian Pop, patronul *Animax*, s-a lansat inițial în distribuția de animale și accesorii, dar apoi s-a gândit că în București, pe lângă puzderia de *pet shop*-uri mici, nu exista un supermarket de profil. L-a proiectat după pozele celor occidentale, căci la fața locului n-a avut ocazia să le vadă. Magazinul mergea

gânduri: „Poate îmi dă Dumnezeu un semn că nu asta trebuie să fac”. Între timp mai avusesse o cockerită, care l-a fost furată pe litoral. „Sora mea, care locuia cu mine, mi-a spus: «Vezi că plângi în somn după ea». Mi-a fost greu să accept, dar așa era”. Cum exploatarea de la Petrița Sud s-a închis, Tiberiu Popescu s-a decis să se lanseze în vânzarea de câini. Sursa principală (nu numai pentru el) este Ungaria. Aici prețurile sunt mai mici, calitatea este superioară, sunt garantate toate testele medicale, ba chiar și cele „de lucru”: de exemplu un câine de vânătoare este testat că e chiar de vânătoare. „Sunt cei mai buni producători de câini de rasă din Europa. Legile sunt foarte clare și cu greu poți face măgării”, spune Popescu. La noi se mai fac consangvinizări (împerecheri părinți cu copii), iar

filtre, medicamente, plante, piepteni, foarfeci, lese, vase pentru mâncare, zgârzi, cosmetice și, nu în ultimul rând, jucării și aparate de joacă.

Dacă veți căuta o jucărie de plastic sau cauciuc pentru un bebeluș, veți găsi foarte greu așa ceva, magazinele și raioanele de profil fiind pline de obiecte din pluș, care nu sunt recomandate micuților, din cauză că pot inhala puful acestora sau praful ascuns în țesătură. În schimb, oferta de jucării din cauciuc este extrem de bogată pentru câini și pisici! Totodată, puteți cumpăra din *pet shop*-uri sofisticate dispozitive de joacă, în care patrupedul dv. se poate cățăra și ascunde.

Cât despre hrana pentru animale, aceasta a depășit cu mult granițele magazinelor de specialitate, fiind de găsit aproape în fiecare butic.

În fine, există pensiuni complete pentru câini, saloane de frizerie, cabinete veterinare, școli de dresaj.

din ce în ce mai bine când a căzut ca o lovitură blocarea străzii din cauza lucrărilor la „metroul ușor”. Acum așteaptă cu sufletul la gură să se termine nebunia.

Povești cu patrupede

Tiberiu Popescu este un povestitor. Cu greu îl poți opri. E drept, are și ce povesti. De unde se trage ideea unui magazin care vinde câini? „Când eram copil, părinții n-au vrut să-mi cumpere unul. Prin '70, din primii bani câștigați, am luat unul de la Circ, un bichon havanez, dar pe-atunci i se spunea generic «baloancă». De fapt, a trebuit să iau doi, dintre care unul să-l fac cadou unui prieten, care să-i țină pe amândoi, pentru că ai mei tot nu erau de acord”. Actualul director al magazinului *Ham*, de pe strada pictor Sava Henția, a început Facultatea de mașini și instalații miniere din Petroșani, apoi a lucrat la exploatarea de la Livezeni, Petrița și Petrița Sud. Cele două accidente suferite l-au pus pe

testul de disprezie (o boală gravă a oaselor) nu prea se practică.

Afacerea a crescut cu cel puțin 25% după ce Tiberiu Popescu a descoperit Internetul. Acum, are clienți și furnizori de materiale descoperiți prin e-mail. Dar este nemulțumit, vrea să se dezvolte mult mai mult, spațiul nu-i mai ajunge. Pentru clienți din țară, procedura e standard: precontract trimis prin fax, semnat de client după eventuale modificări, plata în avans 50% prin mandat telefonic, în maximum două săptămâni câinele pleacă din magazin, „măncat, băut”, cu un autocar în sistem de transport rapid, când îți ajunge returnezi cușca, semnezi contractul și trimiți restul de bani.

Un câine cu pedigree face cel puțin 150 de dolari, iar transportul 200.000-400.000 de lei. Dacă, în următoarea perioadă, se întâmplă ceva cu patrupedul, firma îl înlocuiește, chiar dacă a fost vina clientului că n-a urmat sfaturile de îngrijire! Un detaliu: peste

nă, solzi și pene

jumătate dintre clienți sunt VIP-uri. Dar Tiberiu Popescu înțelege să păstreze confidențialitatea actului comercial, încât n-a vrut să ne dea nici un nume.

Nu vreți un piton?

În Pasajul Vilacross, vizavi de Poliția Capitalei, se vând iguane. Ei, nu chiar în fiecare zi, ci doar la comandă, din când în când. S-au vândut și pitoni. În rest, *Pyrania*, care funcționează aici din 1998, vinde cel mai bine peruși (între 150.000 și 190.000 de lei), colivii și pești mai ieftini și mai ușor de întreținut: gup, xifo, care fac 10.000-15.000

În vreme ce vizitam un pet shop, o femeie care intrase cu câinele în magazin ne-a explicat: „Nu știu ce să mă mai fac cu el, nu mai vrea să mănânce nimic, așa că-l plimb printre rafturi, poate l se face poftă de ceva!”

de lei, ori caras – 70.000-100.000 de lei. Ca și în alte părți, nu este vorba despre o afacere din care să-ți tragi viața, ci mai degrabă de o supraviețuire. Nu trebuie uitat că este o „industrie” în care pierderile pot fi însemnate: animalele mai și mor. Relu Iosif, patronul, povestește cum a început totul în 1996: cu trei oameni. Trei sunt și acum, „E de-ajuns”. Au avut magazin pe Șelari, apoi pe Șerban Vodă, acum sunt aici și visează să-și mai deschidă un pet shop și să facă o tentativă în domeniul acvarilor cu pești de corali. Asta deși puterea de cumpărare a românilor a scăzut – la început afacerea mergea mai bine. „Oferta e mai mare, rulajul e mai mic”. Și aici există vedete printre cumpărători, dar funcționează aceeași discreție.

Ar fi bine să știți

Contrar cu ceea ce s-ar putea crede, câinii femeie, și nu masculii, sunt paznicii ideali. Un mascul, oricât de bine dresat, poate fi „deturnat” cu o simplă cârpă trecută pe la spatele unei câțele în călduri. De altfel, din curtea unei vile de la Snagov au fost furati recent, prin această metodă, doi câini caucazieni. Ca rasă, rotweilerul rămâne cel mai bun câine de pază. Incluziunea lui (și a altora) pe o „listă neagră”, în urma unor grave incidente, este, spun cei din bransă, o prostie. „Legea trebuie să pedepsească stăpânii inconștienți, nu rasa! Orice câine poate fi crescut să fie agresiv sau nepericulos”.

Fostul târg de animale de la Obor a fost

desființat și s-a mutat în Plumbuita. Reprezentanții firmelor de profil trag disperate semnale de alarmă asupra riscurilor implicate de un asemenea bazar viu. Pe lângă faptul că habar n-ai ce cumperi (inclusiv, poate, un animal furat), dacă un singur patruped provine dintr-un cuib în care a existat virusul parvovirozei (popular cunoscută drept „boala jigodiei”), chiar dacă animalul nu este bolnav, un copil care-l mângâie în trecere va răspândi boala la toți ceilalți pe care îi atinge!

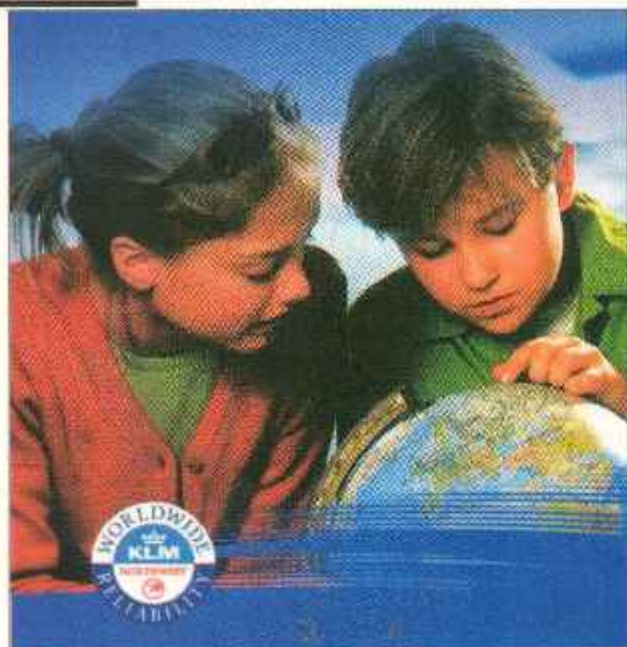
Pentru prietenii necuvântători

Unul dintre principalii distribuitori ai pet shop-urilor este *Profipet*. Așa cum spune Mariana Jalba, asistent manager, „mai mult decât un hobby, o pasiune, nevoia de a înțelege necesitățile prietenului necuvântător de lângă noi a dus la construirea pas cu pas a unei afaceri de succes”. *Profipet* colaborează cu cele mai renumite firme producătoare din lume: *Royal Canin*, *Hagen*, *Ferplast*, *Vitakraft*, *Tetra*, *Juwel*, *Oster*, *Sicce* și altele. Firma s-a înființat în 1995 și este o companie cu capital integral românesc, care are patru depozite en gros (la Ploiești – sediul central al firmei, Cluj, Lugoj și Iași) și o rețea de cinci magazine proprii. „Scopul nostru este de a-i face pe oameni să trăiască mai bine alături de prietenii lor, animalele de companie”, spune Mariana Jalba.

Text: Tudor Călin Zorojanu

Foto: Octavian Tibăr

Cu gândul la copii

Compania KLM pune la dispoziția pasagerilor săi o broșură cu instrucțiuni și idei dedicate călătoriei aeriene a copiilor – însoțiți sau neînsoțiți de adulți. Cum să-ți rezervi locurile din timp, ce trebuie să știi, transferul în aeroport, *baby room* și camera de joacă din aeroportul Amsterdam, mâncarea specială pentru copii, reguli care trebuie respectate la bord – sunt câteva dintre informațiile utile care trebuie citite înainte de a sui un copil în avion.

Profit

Eximbank, banca de import-export a României, a obținut, în primele zece luni ale anului, un profit brut de 1.85 de miliarde de lei, în creștere cu peste 100 de miliarde de lei față de aceeași perioadă din 2002. Conducerea băncii a anunțat de asemenea că firma de consultanță și audit *PricewaterhouseCoopers*, utilizând standardele internaționale de contabilitate, a constatat un profit brut al *Eximbank* de 30 de miliarde de lei în primul semestru din 2002.

Volumul total al creditelor acordate de bancă în perioada ianuarie-octombrie este de 3.014 miliarde de lei, dintre care 1.606 miliarde de lei altor bănci, iar restul clienților non-bancari. Rata dobânzii pentru creditele în lei acordate de *Eximbank* este cea mai mică de pe piața românească: 25,95%.

Patru

dintr-o lovitură

Confirmând ascensiunea sa, Banca *Țiriac* a lansat patru noi produse. *Contul central* permite ca beneficiarul să-și primească salariul în bancă. Astfel, el poate efectua plăți, transferuri de bani sau retrageri de sume fără a se percepe comision. *Contul de economii* oferă dobânzi avantajoase și, în plus, clientul poate retrage oricând bani până la limita minimă necesară. *Creditul Personal* poate fi de până la șase ori salariul lunar al beneficiarului și constituie o rezervă financiară constantă. În fine, *Creditul Auto* deschide calea spre o achiziție ușoară a unui autoturism.

Cine a făcut Banca Țiriac parcă m-a întrebat pe mine.

iVenit. iVăzut. iAles.

Pentru că vindem computere diferite, am învățat să fim alfel. Să fim simpli, eficienți, de încredere.

Alfel spus, am învățat să fim la înălțimea computerelor pe care le promovăm. Și la înălțimea așteptărilor clienților noștri.

Dacă vrei un calculator diferit, servicii deosebite sau pur și simplu o informație aparte, alege un dealer care gândește alfel.

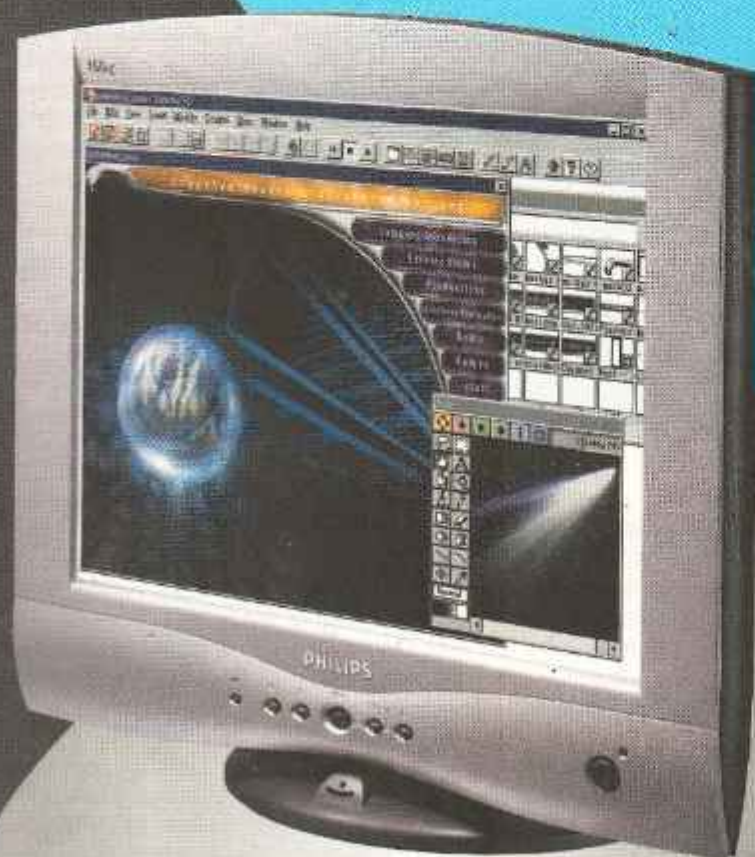
NouMax

Str. J.S. Bach, Nr. 1A, Sc. B, Ap. 20, București, Sector 2.
Tel: (4021) 230 7057, (4021) 231 0361,
Fax: (4021) 230 2704, E-mail: nmx@itnet.ro

Authorized Dealer
and Service Provider

Un univers de sunet si imagine

www.blueridge.ro

Let's make things better.

PHILIPS

Școala de manageri de elită

Au trecut nouă ani de când *Open University Business School (OUBS)* a inițiat în România unul dintre cele mai ample programe de perfecționare managerială, împreună cu partenerul român – CODECS (*Centre for Open Distance Education for a Civil Society*). După cum declară Cătălin Ionescu, președintele CODECS, este un program de elitizare a managerilor.

Anul trecut a absolvit prima promoție de MBA (*Master of Business Administration*) al *Open University*. Diplomele au aceeași valoare cu cele obținute în Marea Britanie, iar programul MBA-OUBS este singurul recunoscut internațional din România. Anul acesta alți 20 de cursanți MBA au absolvit și au primit diplomele. Alături de ei, 175 de studenți au obținut Diploma Profesională de Management.

A fost greu, a fost ușor? Duce Florin Oprea, absolvent MBA, ne-a răspuns: „Contrar așteptărilor, un MBA nu-ți face viața mai ușoară. Devii supercalificat. Dar abia când găsești mereu un răspuns la problemele firmei realizezi valoarea unui MBA. Asta înseamnă mai multe probleme. Nici cursurile nu au fost ușoare. Nu suntem puști de 20 de ani. Avem familii, responsabilități la serviciu. Dar am fost sprijiniți de toți cei apropiați. Acum este rândul nostru.”

Care este media de vârstă a studenților? Ne răspunde Renaldo Niță, directorul programului MBA: „Ne adresăm în principal managerilor. Studenții noștri au, în general, între 25 și 45 de ani. Avem și cursanți care au venit de la zero, cum se spune. Ne bucurăm că începe să se

aplice, ușor-ușor, și la noi, modelul american. Adică, după ani de zile într-o meserie, brusc întorci macazul și înveți o altă, în cazul nostru managementul, fără cunoștințe prealabile și fără experiență. Desigur, cei mai mulți dintre studenții noștri vin cu ceva experiență și cunoștințe. Majoritatea sunt deja manageri.”

Aveți studenți străini?

Cursanții sunt exclusiv români. Nu avem voie altfel. În protocolul pe care l-am încheiat cu OUBS, noi perfecționăm numai manageri români. OUBS are însă

firmei pentru toate cursurile noastre, ne-a făcut o vizită de curtoazie. El a venit la mine și m-a întrebat: «Ce le-ați făcut? Ce le-ați dat să mănânce? Parcă ar fi mâncat jar. Sunt alți oameni. Gândesc altfel. Îmi pun acum niște probleme, îmi găsesc niște soluții de răman de cele mai multe ori mut în fața lor». Înseamnă foarte mult o asemenea recunoaștere. Evident, noi știm care este valoarea programului. Este primul program MBA recunoscut pe plan mondial din Europa de Est. În lume sunt peste 1.000 de programe MBA, dar doar 130-140 dintre ele sunt recunoscute. Programul MBA al OUBS este unul dintre acestea.

În ceea ce privește viitorul acestei elite manageriale în România, cred că vor rămâne în țară, și vor avea succesul pe care-l așteaptă aici. Evident, nimeni nu se

poate opune plecării lor, dar sunt convins că vor prefera să stea aici. Cel care pleacă o fac probabil din alte motive decât cele profesionale. Economia noastră a demonstrat că poate absorbi această elită. Sunt firme gen *Billa* sau *Coca-Cola HBC*, care și-au pregătit la noi managerii pentru țara noastră. Bineînțeles că vor exista și promovări către posturi înalte la firmele-mamă, dar

parteneri în foarte multe țări.

Care este șansa ca acești absolvenți MBA să se realizeze în România? Câți dintre aceștia au ales Occidentul?

Îmbucurător pentru noi este că marea majoritate profesiază în România. Doar doi din promoția 2001 au ales să profeseze în străinătate. Un al treilea a fost ales să lucreze pentru Organizația Mondială a Sănătății, în Danemarca. Dar acesta are un contract pe o perioadă de timp, de doi ani, după care se va întoarce aici. Însă marea majoritate a managerilor sunt trimiși pentru MBA de către firme românești, care doresc să-și perfecționeze managementul. Este o investiție care își arată destul de repede roadele. Surpriza cea mai plăcută pe care am avut-o a fost când un director general, care și-a trimis în bloc tot compartimentul de management al

asta nu face decât să ne bucure. Pe de altă parte, este destul de greu să te impui de la zero în Occident dacă nu pleci acolo cu un contract. Acolo economia de piață și mecanismele ei funcționează de zeci de ani. De aceea cred că marea majoritate a lor va rămâne aici. Și sunt convins că se vor impune aici.

Ce urmează?

În scurt timp avem înscrieri pentru un nou ciclu de cursuri. În acești nouă ani numărul studenților a ajuns la 25.000. Deja ne gândim la promoția MBA de anul viitor. Ne modernizăm tot timpul. Suntem prima țară din sud-estul Europei unde *Open University* a decis să prezinte programa existentă acum în Anglia, a încheiat Renaldo Niță.

text: **Adrian Munteanu**

foto: **Robert Hanciores**

Hotel de **vară** pentru **iarnă**

V-ați întrebat vreodată ce se întâmplă la un hotel de pe litoral, adică de vară, în pragul iernii? Vasile Făgădău, directorul economic al SC Xenoti SRL, Complex Flora-Mamaia, are un răspuns foarte plastic: „Ne oblojim rănille. Adică remediem stricăciunile din vară, reparăm grupurile sanitare și sistemul de alimentare cu apă, mai aducem și ceva îmbunătățiri, pe unde se poate. Hotelul *Flora* este destul de vechi, din 1965, așa că ar avea nevoie de modernizări. Numai că sunt probleme cu banii. Mai avem de încasat sume mari, de ordinul sutelor de milioane, ceea ce ne ține pe loc. Nu știu de unde au luat sindicatele obiceiul ăsta, să te cazezi, bine-mersi, să mănânci și apoi să uiți să mai

„Cu unii dintre colaboratorii noștri, UPET Târgoviște, de pildă, am ajuns deja în instanță.”

plătești.”

Trei dintre etajele hotelului *Flora* sunt funcționale și iarna. Clienții vin, de regulă, în grupuri organizate, pentru tot felul de întâlniri tematice. Hotelul are o sală de conferințe superdotată și aparatură audio-video performantă. Perioada sărbătorilor de iarnă va fi, cu siguranță, destul de aglomerată. Pe lângă restaurantul cu specific românesc, la Complexul *Flora* se deschide, începând cu Moș Nicolae, un restaurant pescăresc de lux. Amenajarea lui a costat nu mai puțin de opt miliarde lei. Merită să dai o fugă până acolo. Chiar și iarna, marea are frumusețea ei.

CA SĂ TE BUCURI
DE ACESTE MOMENTE DE LINIȘTE,
EXISTĂ ASIROM

Bucură-te de fiecare clipă de viață și lasă în seama noastră grijile legate de viitor.
Este ceea ce se numește delegare de responsabilitate.
ASIROM știe cât de mult înseamnă, pentru tine, liniștea sufletească.

ASIROM
SOCIETATEA ROMÂNĂ DE ASIGURĂRI

Pentru liniștea familiei tale

Tu
cât de (in)dependent
poți fi?

ÎN FAMILIE
mă numesc
MONICA
MOLDOVAN

prima 20:00

Primul serial românesc

„Mă pot socoti
un om
împlinit“

Mihai Gherman
director general adjunct
Intrarom

„Sunt câteva lucruri pe care

▼ Domnule Mihai Gherman, prima oară v-am întâlnit într-un spațiu relativ modest. Astăzi purtăm dialogul într-un sediu care poate rivaliza cu sediile unor mari companii din Europa. Cum vi se pare saltul pe care l-a făcut INTRAROM – obișnuit sau spectaculos?

– Consider că acest salt ar trebui să fie normal pentru companiile care își desfășoară activitatea în telecomunicații și informatică. Un salt normal având în vedere sprijinul investitorului majoritar – INTRAKOM din Grecia. Pentru noi a fost o perioadă de muncă asiduă și eforturi imense ca să ajungem de la apartamentul din Capșa (unde aveam sediul în '93-'94) aici.

– Erați deosebit de tânăr când ne-am întâlnit prima oară și rămâneți în continuare un manager tânăr. Tineretea v-a ajutat în ceea ce ați întreprins la INTRAROM?

– INTRAROM este o companie tânără, cu angajați tineri. Diferența mică de vârstă dintre mine și cei mai tineri cât și față de cei mai „vârstnici” m-a ajutat în mod cert în menținerea echilibrului și a fost de bun augur în dezvoltarea companiei.

– Ce deosebire este între dl Mihai Gherman din anii aceia și cel de azi?

– Nouă ani care au trecut! Probabil că sunt mai circumspect, mi-am pierdut o parte din

vivacitatea și romantismul vremurilor acelea, câștigând experiență și echilibru.

– Cum s-au îngemănat experiența românească și cea a grecilor – acționarii majoritari la INTRAROM?

– Grecia este țara care a trecut relativ de curând prin ceea ce trece România astăzi, deci cunoaște mai bine decât alte țări experiența tranziției. De aceea, ei înțeleg mai bine România și pe români. În plus, aparținem aceluiași zone geografice, lucru care de asemenea contează mult în relațiile dintre oameni.

– Ne puteți spune cum l-ați cunoscut pe dl Constantin Tsoukalidis, directorul general al INTRAROM și reprezentantul INTRAKOM în compania unde sunteți director general adjunct?

– Ne-am cunoscut în 1993 când ei de abia deschiseseră reprezentanța. M-a invitat la Atena și am discutat, apoi am început să lucrăm împreună.

– Mediul în care și-a desfășurat activitatea INTRAROM poate fi socotit unul prielnic sau, uneori, chiar ostil?

– Mediul economic românesc este unul foarte complex; problema cea mai mare este imprevizibilitatea sa. INTRAROM a evoluat în acest mediu, ceea ce impune concluzia că el a fost prielnic; totuși, problemele rămân. Este

foarte greu să-ți faci un business-plan pe 5 ani în România; niciodată nu știi ce se poate întâmpla, ce idei le vin Guvernului, Parlamentului. Această inconstanță este problema cu care se confruntă toți.

– Ați amintit de planul conform căruia lucrează fiecare companie. Dv. pe ce perioadă ați putea să vă faceți acest plan, această prognoză?

– Ideală este perioada de 5 ani. Din păcate nu e posibil, așa că încercăm prognoza pe 3 ani.

– Cu siguranță că există deosebiri între un manager de aici și unul din străinătate. Care ar fi acestea?

– În primul rând este vorba despre mediul în care managerul a crescut, a fost educat și a învățat. Noi suntem manageri într-o țară practic redescoperită acum 12 ani. Un manager din Vest, născut și trăit acolo, a „prins” din copilărie regulile acelei societăți, ceea ce este altceva. Prima mare deosebire obiectivă este, deci, de educație și mentalitate.

– Se poate spune că în România s-a trecut, în momentul de față, de la managementul „amatoristic” la cel „profesionist”?

– Da, cred că da. De 3-4 ani sunt progrese clare, nu numai în domeniul nostru. Este management profesionist și se vede asta.

– În acești 12 ani care au trecut, progresul a fost încet și sigur, încet și nesigur sau...

– Progresul a fost mare atât în plan economic cât și politic, chiar dacă noi am fi vrut să se întâmple totul mai repede, aproape dintr-o dată. În această competiție am pornit de pe poziții diferite față de cehi, polonezi, unguri, sârbi. Vă dau un exemplu dintr-un alt domeniu: săptămâna trecută am fost în Iugoslavia cu echipa de polo „Rapid”; la Belgrad sunt 9 bazine de înot, acoperite. Aceste bazine au fost făcute pe vremea lui Titot Repet, toți cei menționați s-au confruntat cu problemele tranziției numai că startul a fost de pe poziții diferite. Au avut o infrastructură diferită; m-au uimit străzile din Belgrad, tot din vremea lui Tito. Ținând cont de aceste uriașe diferențe, eu susțin că România a progresat repede și mai spun că era firească ajungerea altora în NATO înaintea noastră. Dar sunt un optimist!

– Pe ce vă bazați în afara optimismului dv. caracteristic?

– Pe niște realități economice: PIB-ul crește, economia crește, fondurile venite de la FMI, Banca Mondială sau UE sunt tot mai mari, se pune accent pe infrastructură (mai bine mai târziu decât niciodată!). Sunt câteva lucruri despre care simt că merg mai repede.

– Ce surprize ne va rezerva INTRAROM în anii următori? Cel puțin în cei trei pe care-i prognozați.

le simt că merg mai bine"

- Vrem să punem un accent mai mare pe tehnologia informației și pe aplicații. În '94-'95, România ducea lipsă de infrastructură de comunicații, de rețele naționale, de fibră optică. Acum este un fel de inflație de rețele. Ce lipsește acum sunt aplicațiile și accesul local. Ne vom axa deci pe ele.

- **În ceea ce vă privește știu că sunteți un om generos; vă implicați în proiecte culturale, sportive etc. Este politica firmei sau ați introdus-o dumneavoastră?**

- Este politica firmei; același lucru îl face INTRAKOM în Grecia. Suntem o companie mare și orice companie de acest fel trăiește într-un mediu complex neputând fi indiferentă la ceea ce se întâmplă în societate.

- **Prin asta INTRAROM se dovedește deschisă către complexitatea vieții în general?**

- Așa este.

- **Cum mai este familia dumneavoastră? Cum a fost în familia dv. în toți acești ani?**

- Bine. După cum știți, am două fete, cea mare (de 8 ani) este în clasa a II-a, cea mică (de 4 ani) este la grădiniță și, recunosc, am fost destul de puțin lângă ele la început, dar acum, când compania este pe baze solide, am mai puține absențe la „catalogul” casei.

- **Cum vă conduceți familia? Sau nu o conduceți dv.?**

- Nu cred că se pune problema conducerii în familie, ci a echilibrului, a unei stări de bine și a ghidării copiilor spre viață. Soția mea și cu mine aplicăm cu fetele noastre exact ce ne-au învățat părinții pe noi; nu venim cu nimic nou, nu ne propunem să le găsim noi drumul, ci le vom sprijini ca să și-l găsească ele singure.

- **Tatăl dv. este, în momentul de față, ambasador la Paris. Cam de câte ori vorbiți cu dânsul?**

- În medie, vorbim la telefon de două ori pe săptămână.

- **Ce vă transmite?**

- Eu îl simt din voce; știu imediat dacă are probleme. Acum îl simt mulțumit. Din câte am înțeles, face lucruri foarte bune.

- **Revenind la cei trei ani de prognoză, proiectele legate de dv. personal care ar fi?**

- Următorii trei ani vor fi la fel cu ultimii șapte, o legătură strânsă între ceea ce fac și companie. Nu am niște proiecte imediate în viața personală. Îmi doresc un curs firesc al lucrurilor.

- **Mai ieșiți la baschet?**

- Am mai jucat, dar în ultimul timp joc mai mult tenis.

- **La spectacole mergeți?**

- Da și nu. Mai rar decât mi-aș dori!

În Craiova, unde m-am născut, eram foarte

legat de viața culturală, de viața Teatrului Național din Craiova, aveam prieteni actori, am făcut opt ani de muzică... Atunci când am venit în București mi-am spus că n-o să lipsesc de la spectacole, concerte, dar, din păcate, n-a fost tocmai așa.

- **Descrieți-mi puțin INTRAROM din clipa de față: câți angajați sunt, cum vă desfășurați activitatea?**

- Suntem cam 530 de oameni, organizați pe trei Direcții: Producție, Marketing și vânzări și Financiar. Avem trei clădiri în suprafață

totală de 19.000 mp de birouri și hale de producție, 25.000 mp de teren. Ca servicii în telecomunicații suntem axați pe instalarea de echipamente, iar ca producție pe echipamente electronice pentru telecomunicații - telefoane centrale; avem și un Departament de servicii, cu 90 de oameni care acoperă întreaga țară. Pe scurt, aceștia suntem noi.

- **Se va diminua personalul sau va crește ca număr?**

- Am avut o perioadă de scădere, la începutul anului 2001 eram în jur de 800 de angajați. Diminuarea s-a produs fără șocuri, dar s-a produs pentru că așa a evoluat piața de telecomunicații din lume; noi aveam jumătate din producție pentru export, or, căzând piața externă, am fost puternic afectați. Sper ca în viitor să aibă loc o creștere, având în vedere că în 2003 telefonii mobili se va liberaliza și o să avem tot mai mulți clienți, tot mai multe oportunități.

- **Politica vă interesează ca spectator sau îi resimțiți doar efectele, ca oricare dintre noi?**

- Și una și alta. Așa cum vă spuneam mai devreme, INTRAROM nu se poate despărți de viața cetății, deci nici de cea politică. O urmărim și o analizăm pentru că, în această zonă a tehnologiei informației și chiar a telecomunicațiilor, statul este clientul principal, deținând cea mai mare pondere în comenzi.

- **INTRAROM se poate socoti o companie pentru mileniul III?**

- Răspunsul meu este da. Îl vom confirma în următorii trei ani.

- **Vă mai e dor de Craiova?**

- Uneori. Mi-e dor mai ales de prietenii pe care-i am acolo. Astă vară am avut întâlnirea de 20 de ani și a fost extraordinar pentru că au venit aproape toți.

- **V-ați fi dorit o viață mai puțin tumultuoasă?**

- Nu, îmi place viața pe care o duc. De altfel, orice aș fi făcut sunt sigur că aș fi ajuns tot la un astfel de tumult.

- **Când aveți o clipă de răgaz, la ce visați?**

- Este o întrebare grea pentru faptul că, iată, și asta este o deosebire față de mine cel de acum 10 ani - visez mai puțin. Totuși, în clipele de răgaz îmi imaginez evoluțiile copiilor, ce-ar putea să facă, unde ar putea ajunge, cum vor arăta peste 15 ani sau cum voi arăta eu peste 15 ani.

- **Vă socotiți un om împlinit?**

- Fără discuție, mă pot socoti un om împlinit.

Interviu de **George Arion**

Foto: **Octavian Tîbăr**, **Robert Hancianec**

FUJITSU SERVICES — de 10 ani în România

„În 10 ani de când lucrez la Fujitsu Services nu am lăsat nici un proiect neterminat”, afirmă Adrian Mocanu, Projects Engineering Manager

Adrian Mocanu lucrează neîntrerupt de 10 ani în cadrul reprezentanței Fujitsu Services (ICL la început). În toată compania nu sunt decât doi angajați în această situație. E un fapt care nu poate trece neobservat.

În 1992 era cercetător științific la ITC, cu o vechime de 13 ani. Trecerea la Fujitsu Services a însemnat să înceapă o activitate cu totul nouă. N-a fost o decizie ușoară și a însemnat un moment de cumpănă. Firește că pregătirea de bază, aceea de electronist și toată experiența acumulată în anii de cercetare, l-au ajutat mult. Însă nu a fost suficient.

„La Fujitsu Services trebuie să înveți permanent, să te adaptezi cerințelor pe care ți le pune în față fiecare proiect nou, ceea ce înseamnă că acești 10 ani de când lucrez în cadrul reprezentanței au fost o provocare permanentă pentru mine”, afirmă Adrian Mocanu. S-a ocupat, încă de la început, de activități practice, coordonând colectivul de service și suport. Din 1997, a lucrat timp de doi ani în cadrul echipei care a implementat soluția de la Banca Română de Dezvoltare. Ulterior, începând din 1999, a fost implicat în proiectul CFR SA (IRIS). „Este, probabil, cel mai important proiect de informatizare implementat vreodată în

România. Oricum, printre proiectele de amploare realizate după 1989”, subliniază Adrian Mocanu.

„Fiecare proiect reprezintă un nou început. Este principalul motiv pentru care pot să afirm că mi-a plăcut să lucrez la Fujitsu Services de când există reprezentanța. Și îmi place în continuare. Fiecare proiect reprezintă o soluție obligatoriu originală. Ceea ce presupune să înveți tot timpul și să fii în alertă profesională.”

„Privind la ceea ce am făcut în anii de când lucrez la Fujitsu Services, cred că lucrul cel mai important pe care ar trebui să-l evidențiez este acela că toate proiectele la care am lucrat au fost finalizate. N-am lăsat nimic început și neterminat. Am reușit să ducem la capăt proiectele de care ne-am apucat. Iar proiectele au fost foarte dificile. Nu cred că sunt multe companii care au avut performanțe asemănătoare.”

„Am beneficiat de numeroase oportunități de perfecționare profesională. Am parcurs formule de training care m-au făcut să ajung la un nivel profesional care îmi permite să pot rezolva probleme dintre cele mai diverse și de o complexitate maximă.”

„Cheia succesului pe care Fujitsu Services îl înregistrează în România o reprezintă calitatea angajaților. Avem un colectiv echilibrat și o atmosferă colegială între noi, capabilă să creeze un cadru de lucru stimulant. Există în cadrul companiei o preocupare pentru asigurarea unui climat care să-i facă pe angajați să se simtă bine și să se dezvolte profesional. Aș spune că acest lucru reprezintă o parte a filosofiei organizaționale din Fujitsu Services.”

„Toate acestea mă fac să pot afirma cu toată convingerea că îmi place să lucrez la Fujitsu Services”.

„Fujitsu Services mi-a oferit șansa unei cariere deosebite”, afirmă Luminița Militaru, primul angajat al reprezentanței din România, în urmă cu 10 ani

„La aniversarea a 10 ani de când Fujitsu Services funcționează în România, este firesc să-i evidențiem, în primul rând, pe cei care lucrează, neîntrerupt, în cadrul firmei noastre.

Iar Luminița Militaru a fost chiar primul angajat”, afirmă Marian Popa, Director General al reprezentanței Fujitsu Services Limited Romania.

Luminița Militaru lucrea la ITC în 1992, atunci când un englez, Howard Johnson, a venit în România să prospecteze condițiile de deschidere a unei reprezentanțe a Fujitsu Services (ICL la acea dată). Și a fost primul angajat.

A făcut la început de toate în cadrul micului colectiv care a pornit la drum. Timp de opt ani a coordonat activitățile de logistică în cadrul firmei, iar în ultimii doi a devenit Project Control Officer, făcând parte din colectivul care asigură implementarea proiectului de la Transgaz.

I s-a împlinit visul de a putea participa direct la realizarea unuia dintre cele mai importante proiecte IT din România.

„Fujitsu Services mi-a oferit șansa unei cariere deosebite. Sunt filolog, deci am pornit la drum în situația unei distanțe față de domeniul tehnic.

La început nu am știut ce este un calculator. Însă m-am ambiționat să învăț și să-i descopăr tainele. A fost o provocare incitantă. Și este în continuare.

Am vrut să-mi demonstrez, în primul rând mie, că pot face și altceva”, a afirmat Luminița Militaru.

„Am găsit la Fujitsu Services un mediu care m-a stimulat să mă dezvolt permanent. Există în cadrul firmei un climat, care nu s-a schimbat în toți acești ani, care îți permite să înveți cât mai mult, să faci cât mai mult.

Ți se oferă condiții și posibilități efective de creștere. Ești lăsat, mai mult stimulat și încurajat, să arăți ce poți.

Sunt cu adevărat mândră că fac parte din echipa Fujitsu Services Romania”, a menționat Luminița Militaru.

„Cred că lucrul cel mai important la Fujitsu Services este munca în echipă. Este chiar elementul central al filosofiei organizaționale a corporației. Am colegi deosebiți, alături de care este mai ușor să treci peste greutăți și sacrificii. Pentru proiectul de la Transgaz stăm mai mult la Mediaș. Nu este ușor, însă am o familie la care am găsit înțelegerea necesară. Și la Mediaș am întâlnit oameni deschiși către schimbare. Pentru că Fujitsu Services înseamnă în primul rând tehnologie informațională într-o dinamică permanentă. La Mediaș mă ocup de gestionarea unui modul pentru salarii și resurse umane din cadrul aplicației dezvoltată pentru Transgaz.

Pentru mine este o provocare profesională pe care sper să mai am posibilitatea de a o repeta și în cadrul altor proiecte viitoare.”

AVANTAJELE CREDITULUI PEGAS

EXIMBANK
lansează

PEGAS

- În prezent, exportatorul plătește:
 - Cea mai scăzută rată a dobânzii pentru creditele în lei practicate în România, respectiv 25% pe an;
 - Cel mai scăzut comision de utilizare la creditele în lei practicate în România;
- Exportatorul încasează dobânda pentru depozitul colateral;
- Exportatorul nu plătește comision de neutilizare sau de analiză a cererii de credit.

EXIMBANK
ROMÂNIA

BANCA DE EXPORT - IMPORT A ROMÂNIEI - EXIMBANK S.A.

Solaiul Independenței nr. 15, Sector 5, București, România
Tel. +40 1 336 41 77; Fax: +40 1 336 61 85
E-mail: vanzari@eximbank.ro; WEB: www.eximbank.ro

PROGRAMUL
DE FINANȚĂRI
SPECIALE
PENTRU EXPORT

Doriți să fiți tratați decent și civilizat, așa cum meritați!

CITY CENTER – dealer autorizat Daewoo Automobile Romania vă invită să vizitați centrul de service și vânzări, situat în plin centrul Capitalei, pe Calea Dorobanților nr. 31-33.

Noi vă oferim întreaga gamă de autoturisme Daewoo la cele mai avantajoase prețuri precum și o gamă largă de facilități:

- sisteme de vânzare în rate;
- sisteme de vânzare în leasing;
- achiziționare imediată;
- discount-uri de flotă semnificative;
- alarme și accesorii auto.

CITY CENTER
e altceva!!!

Apelând la serviciile noastre beneficiați de calitatea lucrărilor la nivel european, aparatură de diagnosticare și reparații de ultimă oră, servicii complete de:

- mecanică;
- tinichigerie;
- electrică;
- vopsitorie;
- vulcanizare și echilibrare roți;
- stand de frânare;
- reparare și încărcare aer condiționat;
- linie inspecție tehnică periodică.

ATUNCI VĂ AȘTEPTĂM!

Calea Dorobanților nr. 31-33, Telefon: 210 36 76, 210 66 24, Fax: 212 27 01.

Bursa în spațiu virtual

O firmă românească de brokeraj a pus tranzacțiile cu acțiuni pe Internet. Urmarea: o întreagă lume de brokeri, traderi, speculanți, investitori serioși sau gură-cască s-a născut în jurul acestei piețe electronice.

Acțiunile se vând și pe Internet

tipă, precum în filmele despre Wall Street, se înșală. În România vânzarea și cumpăraus. Dar, chiar electronică, piața bursieră românească nu este mai puțin febrilă

11 octombrie. Ora 13,30, undeva pe World Wide Web. Clic: www.vanguard.ro. Acces direct în inima bursei. Acalmie totală. Schimburile de acțiuni lăncează. Clic: *Forum*. Acces pe „chat” unde „Fisherman” tocmai s-a lansat într-o perorație despre NATO. „Vleu” încearcă să spargă monotonia: „Cine dracu cumpără 30 acțiuni și 2 din ask?” „Andrei” pentru „Fisherman”: „În NATO intră România nu Bursa de Valori București”. „Vleu”, superior: „Hai mai bine să revedem «fundamentalele», dividende, eventuale exit-uri, majorări”. „Ștefan” îi ține isonul cu o glumă: „De fapt, dacă ne gândim, America e și ea în NATO și tot i-a scăzut Bursa”.

12 octombrie, ora 11,00. Același site. Bursa este agitată, acțiunile Băncii Române pentru Dezvoltare au urcat 4%. Toată lumea cumpără.

Cu ochii pe cotații. Deși totul se desfășoară electronic, Bursa poate arăta ca o piață vie.

Pe *Forum* agitație, nesiguranță, nehotărâre. Nimeni nu mai filosofează pe tema NATO. Forumul *Vanguard* arată ca un mușuroi peste care ai dat din greșală cu piciorul. Motivul: o informație publicată de *Ziarul Financiar*. BRD va da acțiuni gratuite posesorilor de acțiuni vechi. E momentul să cumperi? Trebuie să aștepti sau ar fi bine să vinzi? Întrebările curg, toată lumea explică și cere explicații. Între timp, pe fereastra de tranzacții, acțiunile BRD explodează trase în sus de speculanți, apoi se dezumflă la fel de repede... Intervine pe *Forum* administratorul site-ului care anunță primirea unui comunicat al bursei: informațiile se confirmă. Reacțiile nu întârzie. Lumea întreabă, dă răspuns, își dă cu presupusul. Deranjul este mare: nu pentru că informațiile i-ar nemulțumi pe jucătorii la Bursă, ci pentru că nu le-au aflat ei primii.

Conversațiile în *cyberspace* se poartă pe site-ul www.vanguard.ro. Cine are deschis un cont poate tranzacționa aici acțiuni la Bursă sau RASDAQ, dar la discuțiile ce se poartă pe *Forum* poate participa oricine accesează adresa de

Internet. Dar nu este unul dintre serviciile de „chat” indicate pentru cei care vor să piardă vremea. Pe cei de pe *Vanguard* îi leagă pasiunea pentru acțiuni. Se numesc între ei „bursieri” și le place să-și spună păreri despre ce se mai întâmplă pe „bursăria” lor.

Sunt interesați de politică, NATO, Uniunea Europeană doar în măsura în care aceste subiecte le-ar duce acțiunile în sus sau în jos. Mulți sunt speculatori de acțiuni, o profesie care a apărut odată cu bursa. Ei n-au nume ci „nickname-uri”, porecle cu care se apelează unul pe altul.

Cea care i-a adus pe pasionații Bursei împreună prin intermediul Internetului este *Vanguard*, o societate de valori mobiliare (SVM) sau casă de brokeraj, a cărei afacere principală este intermedierea tranzacțiilor cu acțiuni.

Serviciul de chat este pus gratuit la dispoziție. Forumiștii sunt la fel de importanți ca și oricare activ al său. „Am crescut împreună, suntem zilnic în contact ca și cum am fi colegi de serviciu”, spune Mihaela Biciu, directorul *Vanguard*.

La 28 de ani, Mihaela este probabil unul dintre cei mai tineri șefi ai unei case de brokeraj din România, iar întreaga echipă pe care o conduce are o medie de vârstă de 30 de ani. A preluat conducerea firmei anul trecut de la Ladislau Csorba, cel care a lansat site-ul de tranzacționare în 1999 când avea cam aceeași vârstă pe care o are acum Mihaela Biciu. Un pasionat de tehnologia informației, Csorba, acum director general la Electrotehnica, a intuit de pe atunci avantajele oferite de Internet celor ce doresc să tranzacționeze acțiuni la Bursă. A lansat serviciul *Startrade* prin care clienții societății pot vedea cotațiile acțiunilor în timp real (diferență de secunde față de sistemul Bursei) și, în același timp, au posibilitatea să dea ordine de vânzare și cumpărare on-line.

Un sistem revoluționar pentru piață. Sistemul obișnuit până atunci: ordin telefonic către broker care-l transmitea mai departe spre trader care-l introducea în piață.

Și totuși aceasta a fost și încă mai este modalitatea principală folosită pentru tranzacțiile cu acțiuni. Cele mai multe case de brokeraj au preferat să-și deschidă agenții pe tot cuprinsul țării. *Vanguard* a ales un drum diferit, având ca puncte de lucru cu publicul doar sediul din București și o agenție la Brașov. În rest totul se poate face prin Internet: deschideri de conturi, transferuri de bani, tranzacții cu acțiuni și chiar cu produse derivate (precum futures, un fel de

pariuri pe cursul dolarului.)

Dar *Startrade*, serviciul de tranzacționare on-line, n-a avut un succes fulminant de la început. Lansarea sa a corespuns cu o perioadă în care Bursa românească se afla în declin. După euforia din 1997 și căderea ce i-a urmat, nimeni nu mai dorea să audă de bursă. Dobânzile bancare și cele la titluri de stat sfidau orice concurență. În plus, internetul era mult mai puțin uzitat în România decât acum, și cu atât mai puțin văzut ca instrument sigur de tranzacționare. „Nu va avea nici o șansă”, s-au grăbit mulți să prevadă viitorul *Startrade*.

Chiar și pentru *Vanguard*, *Startrade* era copilul pe care sperai să te bazezi în viitor dar care în prezent mai mult consumă. În 2000, sub 5% dintre cei care jucau la bursă prin interme-

Bursier de profil

pentru cei a căror meserie este legată de o profesie, iar unii dintre ei, deși sub 30 de ani

Când acceptă un interviu, Mihaela Biciu, directorul *Vanguard*, are o singură condiție: să nu accentuăm faptul că firma este condusă de o femeie. „Nu vreau ceva de genul: *Vrăjitoarele de la Bursă care manevrează banii bărbatilor*, cum a apărut un material despre femeile broker într-o revistă, spune Mihaela.

Directorul *Vanguard*, deși ascuns sub un costum clasic de bancher, ar fi putut probabil avea succes și în modeling. În rest este un caz tipic de succes în carieră: este tânără, și a ajuns numărul unu în firmă pornind de la prima treaptă, „completând hârtii” în departamentul de *back office* pentru 100 dolari pe lună.

Dar Mihaelei Biciu i se pare mult mai important de semnalat caracterul deosebit al muncii pe care o face la o societate de brokeraj, una care anul trecut a fost pe locul întâi din peste 100 de societăți active pe piața tranzacționării cu acțiuni.

O poziție care nu-i asigură neapărat societății o notorietate dincolo de lumea destul de restrânsă a pieței de capital. „Am făcut o mică greșală de circulație, iar politistul care m-a oprit, m-a salutat și mi-a urât drum bun imediat ce a dat cu ochii în buletin de legitimație cu *Vanguard*. Am realizat apoi că el crezuse că sunt de la o firmă de protecție și pază”. Într-adevăr, Bursa este un domeniu nou și încă destul de

Cei care se gândesc că tranzacțiile la Bursă se fac într-un ring în care toată lumea ăraarea de acțiuni la bursă înseamnă rețele de calculatoare, ordine printr-un clic de și lipsită de patimi. Un site pe Internet i-a unit pe pasionații Bursei.

diul *Vanguard* aveau încredere să tranzacționeze direct pe Internet.

Dar începând cu anul trecut *Startrade* a început să crească. De la un volum de 8% din valoarea tranzacțiilor curente cu acțiuni realizate de *Vanguard* în ianuarie 2001, *Startrade* a reușit să atingă un maximum de 35% în luna septembrie 2001 și să încheie anul cu o medie de 22%.

Anul 2002: explozie a tranzacțiilor pe *Startrade*. La începutul anului 38% din valoarea ordinelor de tranzacționare către *Vanguard* veneau direct pe Internet și nu prin intermediul brokerilor, iar în octombrie, pentru prima dată de la lansarea *Startrade*, erau tranzacționate mai multe acțiuni direct on-line de către clienți decât pe varianta clasică client-broker-trader.

Creșterea *Startrade* a coincis cu creșterea

puternică a acțiunilor în acest an. Acțiuni precum Petrom, BRD, sau cele ale Societăților de Investiții Financiare au adus câștiguri de peste 100%, în dolari, și un val de noi investitori în piață. Cei mai mulți preferă să tranzacționeze singuri, arată statisticile *Vanguard*: în timp ce numărul clienților a crescut cu aproximativ 50% în acest an, numărul celor care tranzacționează pe *Startrade* a săltat cu peste 100%.

Și percepția firmei despre *Startrade* s-a schimbat. „Când un lucru începe să producă bani, îl privești altfel. *Startrade* este acum prioritatea numărul unu”, spune Mihaela Biciu.

În special tinerii par încântați de jocul la Bursă. Biciu: „Am semnat o mulțime de cereri de deschidere de cont pentru clienți născuți în anii '80.” Mirela Stoian, director de operațiuni, com-

pletează: „Și plini de bani. Alaltăieri un băiat de 21 de ani a venit cu trei mii de dolari pentru a cumpăra acțiuni”.

Dar nu toți cei care intră pe *Vanguard* pentru a urmări ce se întâmplă la Bursă sau, doar pentru a pălăvrăgi pe *Forum*, sunt jucători. Conform sondajelor de pe site, cei mai mulți dintre vizitatori n-au deschis încă un cont de acțiuni, deși intenționează să o facă în viitor. Mulți sunt clienți ai altor case de brokeraj, ziaristi în căutare de informații sau pur și simplu „pierde-vară” pe Internet. Internet-ul i-a pus pe toți împreună și a transformat tranzacțiile electronice într-o adevărată piață gălăgioasă. Chiar dacă nici un zgomot nu iese în afara calculatorului.

esie O nouă meserie s-a născut și cu ea o nouă generație. *Investment bankerii*, termenul consacrat atât de piața de capital, ar putea suna pompos în România. Totuși o serie de tineri au îmbrățișat această 0 de ani, au deja o vechime de aproape 7 ani la Bursă. Iată-i pe cei care stau în spatele sistemului *Startrade*:

Un trio feminin puternic: directorul executiv Mihaela Biciu (stânga) alături de secretara sa Adina Deaconu (centru) și directorul de operațiuni Mirela Stoian (dreapta).

bleme când își spune meseria: „Mulți mă privesc cu nedumerire și mă ntreabă ce am de vânzare”, spune el.

Cristian Matei, 35 de ani, este unul dintre cei trei brokeri ai *Vanguard*. Misiunea lui: să găsească clienți dornici de a-și plasa banii în acțiuni și să-i consilieze astfel încât aceștia să câștige bani.

Într-un fel Cristian concurează acum chiar cu sistemul *Startrade* prin care orice client poate tranzacționa direct pe Internet fără a mai fi nevoit să apeleze la broker. Cristian și mult mai tânără lui colegă, Anca Maria Ion (23), care a intrat în

bursă direct de pe băncile facultății, spun însă că nu văd o amenințare în creșterea popularității *Startrade*: „Oricând vor fi investitori în acțiuni care au nevoie de asistență specializată. Fie doar pentru faptul că n-au timp să stea cu ochii pe piață și să sesizeze cele mai bune oportunități.”

După creșterea de anul acesta a Bursei, te-ai aștepta ca brokerii să-și numere câștigurile. Nu-i chiar așa, avertizează Cristian: „Încă stau cu chirie”, spune fostul agent de comerț exterior

devenit broker, pentru a fi printre primii în această nouă branșă. În meseria lor este important să-i știe pe clienți fericiți. „Când câștigă este întotdeauna meritul clientului, când pierde este vina ta”, explică Cristian esența muncii de broker.

Din acest punct de vedere Mirela Stoian n-are nici o problemă. Prin fața ei conturile clienților se umplu și se golesc de miliarde de lei zilnic. La *Vanguard* ea ocupă poziția de director de operațiuni, dar este de asemenea trader. Spre deosebire de brokeri, traderii n-au contact direct cu clienții, treaba lor este doar de a introduce și executa ordinele date de aceștia, bune sau rele. Dar întrucât *Vanguard* oferă posibilitatea tranzacționării prin Internet, ordinele pe care le introduce Mirela Stoian în sistemul Bursei vin direct de la clienți. Ea este, de asemenea, persoana care ține direct legătura cu clienții de pe *Startrade* și intervine pe forumul de pe site-ul *Vanguard* oricând cineva dorește un răspuns din partea societății de brokeraj. Astfel, Mirela este o prezență zilnică în viața speculatorilor de pe bursă. „Am început în 1996 ca secretară și nu aveam prioritate printre ASE-iști”, își amintește Mirela. „Acum abia dacă mai văd altceva decât acțiuni în fața ochilor”.

text Dan Tornea

foto Octavian Tibăr

exotic în România, chiar dacă au trecut 6 ani de la primele tranzacții cu acțiuni, iar câteva milioane de români au fost împroprietăriti cu astfel de hârtii de valoare prin privatizarea în masă. „Sunt surprinsă să văd că abia acum oameni care lucrează în bănci pe poziții importante încep să se intereseze despre acțiuni, ca modalități de investiții”, spune Mihaela Biciu.

Colegul ei, Cristian Matei, (foto pagina 83) care lucrează ca broker de 4 ani, are și el pro-

Tudor Călin Zoroianu

Corupți, dar săraci

Atunci când președintele Ion Iliescu lansa sloganul „sărac, dar cinstit” (cu referire la propria sa persoană), el transmitea subliminal – cu sau fără voie – un mesaj extrem de periculos, conform căruia bogăția și cinstea nu fac casă bună.

Din nefericire, în mare măsură, timpul a părut să-i dea dreptate. Conform miilor de dezvăluiri ale presei, dar și multor comunicate și declarații oficiale ale tuturor organelor de anchetă (Curtea de Conturi, Garda Financiară, poliția, procuratura etc.), o importantă parte a averilor post-decembriste par să fi fost construite pe fraudă, motiv pentru care ziaristii au impus sintagma „miliardari de carton”.

Cu toate acestea, nu numai că în România funcționează totuși, cât de cât, prezumția de nevinovăție (iar caracterul licit al averilor este implicit, prin Constituție), dar există, totuși, numeroși oameni de afaceri, mai mari ori mai mici, și numeroase firme care s-au ridicat pe bune, prin forțe proprii, cu uriașe eforturi, fără mănării. A presupune, așa cum cred mulți dintre noi (urmăre a invidiei, dezinformării și manipulării), că oricine are mai mulți bani decât tine are stofă de escroc este nu doar incorect și imoral, ci și contraproductiv. Consolidându-se cu ideea că prosperitatea poate fi atinsă doar prin mijloace ilegale, românii se autodescurajează, mulțumindu-se cu puținul pe care îl au.

Pe de altă parte, în vâltoarea valurilor consecutive de campanie anticorupție, propagandistice și ineficiente în proporție de 99%, s-a insuflat și s-a perpetuat confuzia între corupție și escrocherie. Corupt nu poate fi decât funcționarul de stat, care primește mită fie pentru a acorda cuiva un avantaj la care acela nu are dreptul, fie –

mult mai frecvent – pentru a fi de acord (!) să-ți dea ceva care ți se cuvine. Plătit oricum din bani publici (adică din banii tăi), funcționarul îți cere bacșiș, pe lângă o groază de timp și de nervi – ceea ce este cu mult mai grav decât faptul că o firmă privată păcăleşte altă firmă sau un număr de cetățeni imprudenți, care nu știu să citească un contract. Pentru că relația ta cu un privat este opțională, în vreme ce jugul statului este nenegociabil.

Trăgând linie și având în minte „dealul” prezidențial de sărăcie cinstită, constatăm un fapt penibil: România este săracă, dar coruptă! Săracă în cea mai mare parte a ei, coruptă așijderea. Clasa oamenilor cu bani (cu un nivel de trai cel puțin decent) nu acoperă decât câteva procente necăjite din populația țării. În același timp, la corupție suntem aproape toți părtași, căci, să nu uităm, nu doar cel care ia șpagă este vinovat, ci și cel care dă – de altfel, legea îi sancționează (în principiu) pe amândoi.

Ar mai fi de adăugat ceva. Deși se bruftulesc din când în când la adresa corupției și a matrapazlăcurilor, oficialitățile nu uită să amintească, așa, în treacăt, că fenomene asemănătoare se petrec pe orice meridian al globului. Corect. Numai că nu este totuna dacă escrocheriile, mafia și corupția se manifestă într-un stat al cărui cetățeni, în majoritatea lor, trăiesc omenește, sau într-unul în care e foarte greu sau chiar imposibil să-ți plătești întreținerea locuinței! Într-o țară prosperă, corupția este supărătoare, dar suportabilă. Într-un stat pauper – este o palmă răsunătoare plesnită pe obrazul cetățeanului de rând. De fapt pe obraji tuturor, dar unii n-o simt de nici un fel.

Care-i Ponta?

Adrian Năstase a participat la lansarea volumului *Nicolae Titulescu*, semnat de George Potra (în imagine). Probabil, premierul și-a amintit cu nostalgie de vremea când era ministru de Externe. Cu câteva zile în urmă, la întâlnirea cu tinerii pesediști, el avusese revelația faptului că, din profil, Victor Ponta, șeful Corpului de control al prim-ministrului, ar semăna cu fostul președinte al Societății Națiunilor. Important ar fi să semene la prestanță, nu la profil – altfel, care-i po(ă)nta?

Dacă Victor Ponta seamănă cu Titulescu, cu cine seamănă Adrian Năstase?

Filmat, înregistrat, fugărit, se pare că Osama bin Laden se simte bine în continuare

Ossama dixit?

După mai multe casete video cu Osama bin Laden, a căror autenticitate a rămas discutabilă, iată că a apărut, mai modestă, și o înregistrare audio. În aceeași, liderul fostei (?) rețele teroriste al-Qaeda laudă acțiunile teroriste din Bali

(peste 190 de morți într-o discotecă, urmare a două explozii de bombe) și Moscova (mai mult de 100 de victime, după intervenția forțelor de ordine). De asemenea, personajul care n-a putut fi prins de americani amenință Occidentul în cazul în care Irakul va fi atacat. Chiar dacă nu e vocea lui, se potrivește...

Spre 2007-n zbor

Peter Scheider, președintele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a vizitat Bucureștiul la scurt timp după ce Uniunea Europeană ne-a dat de știre că mai avem de așteptat cu integrarea până-n 2007 sau chiar, Doamne ferește, după aceea. Noi și bulgarii. Vizita înaltului demnitar european a semănat cumva cu aceea a lui Bill Clinton care, după Madrid, a venit să ne consoleze că „porțile NATO rămân deschise” (lucru confirmat, de altfel, după cinci ani). Numai că noi, românii, avem o zicală cu poarta.

Matrioșa de la Beijing

În timpul istoricului Congres care a marcat înnoirea vârfurilor politice de la Beijing, în capitala chineză a putut fi admirată o adaptare a celebrilor matrioșe rusești la istoria recentă a poporului „un miliard și mai bine”. De la dreapta la stânga, Sun Yet-sen, Chang Kai-shek, Mao Tse-Tung, Deng Xiaoping și Jiang Zemin, cei care au succedat, după 1911, dinastiei Imperiale Qing.

Modelul nepalez

Un necunoscut a aruncat o bombă în fața reședinței din Katmandu a lui Keshar Jung Rayamajhi, președintele Consiliului de Stat nepalez, consilier apropiat al Regelui Gyanendra. Urmarea a fost că soldații l-au ucis imediat pe atentator. O reacție care ar fi utilă și la București (vezi cazul Liceului Jean Monnet). Cu o condiție: să-l prindă careva pe nebun.

Memoria sângelui

Indonezienii au ales un mijloc original și șocant de a comemora moartea unor studenți. La 13 noiembrie 1998, protestele din Jakarta s-au soldat cu morți și răniți. Patru ani mai târziu, „urmașii” lor s-au zvârcolit în bălți de vopsea roșie, sub ochii oarecui îngăduitori ai polițiștilor.

Bazil Ștefan

Atenție la antecedente

Ziua de 21 noiembrie 2002 s-a făcut intrarea triumfală în istoria României, ca dată a invitației adresate țării noastre de a adera la cea mai puternică și mai eficientă alianță și de revenire în lumea civilizată din care fuseserăm brutal eliminați. Prin noua extindere a NATO, care cuprinde și România, Europa spune adio laitei, iar românii, la adăpost de agresiuni acum, sub umbrela Alianței occidentale, pot exulta. Motto: „Pohta ce am pohtit”.

Apartenența la NATO nu va crea direct și automat prosperitate, dar va încuraja investițiile străine, oferindu-le perspectiva unei locații sigure. Dacă vom ameliora mediul de afaceri, vom extirpa corupția, vom continua reforma și vom stimula munca cinstită, se va împlini și al doilea vis, primirea în Uniunea Europeană, care ne poate apropia și mai rapid de ținta prosperității. Suntem în fața unei șanse cu adevărat istorice, pe care nu ar trebui să o ratăm din nou. Spun „din nou” fiindcă mi-e imposibil să-mi reprim gândul șanselor pierdute de România. Nici îmbrățișarea occidentală pe care o reprezintă invitația de la Praga, nici vizita lui George W. Bush la București nu au fost, în acest noiembrie 2002, o premieră. Chiar și în perioada comunistă România a beneficiat de gesturi occidentale, la fel de spectaculoase și bănoase pentru

acea lume a Războiului Rece. La un an de la intervenția Pactului de la Varșovia (minus România) împotriva Primăverii de la Praga, președintele american Richard Nixon sosea la București într-un gest interpretat la unison drept răsplătă pentru condamnarea de către România a ocupării Cehoslovaciei de către „Imperiul Răului”. Șase ani mai târziu, succesorul lui Nixon, Gerald Ford, experimenta și el aceeași extraordinară baie de simpatie publică – de care președinții americani aveau rareori parte atunci, ca și astăzi, din cauza celor care în acea vreme își ziceau antiimperialiști, iar acum antiglobaliști. Și mai important: între vizitele lui Nixon și Ford, România a devenit membru al FMI și al Băncii Mondiale (privilegiu unic pentru o țară a Pactului de la Varșovia), de la care a primit credite de miliarde și miliarde de dolari. La care s-au adăugat ajutoare masive după inundațiile din 1970-1975 și după marele cutremur din 1977, ca și investiții directe de capital prin întreprinderi mixte (altă premieră absolută în blocul estic) prin firme occidentale de renume – Control Data, RENK, Citroen etc. Ce s-a întâmplat după toate acestea este bine cunoscut celor care sunt astăzi la vârsta maturității. La începutul anilor '80, în loc să facă un salt decisiv spre prosperitate, grație infuziei masive de capital occidental,

România comunistă a intrat în încetare de plăți și într-un declin din care încearcă să-și mai revină și azi. Bref, mă văd îndemnat să atrag atenția asupra antecedentelor, deloc favorabile. Banca Mondială a anunțat deja câteva credite, însumând un miliard de dolari, pentru România, iar până în 2007 se vor rostogoli dinspre Uniunea Europeană, nota bene, ca fonduri nerambursabile, peste 5 miliarde de euro. Sunt bani mulți care, adăugați la ceea ce vom produce noi înșine, ne-ar putea propulsa pe o traiectorie înaltă spre ieșirea din sărăcie. Nu mă pot împiedica acum să gândesc la modul criminal în care au fost aruncate pe fe-reastră, pentru proiecte faraonice, dar total neproductive, miliardele de dolari occidentali primiți de România lui Ceaușescu. Astăzi, pericolul este altul: deversarea acestor fonduri în cine știe ce buzunare particulare, prin canalele corupției. Situație în care Occidentul, oripilat, ne-ar putea trânti în nas cea de-a doua ușă de intrare – a Uniunii Europene. Or, după cum se știe, din punct de vedere al obiectivului prosperității, aceasta este o ușă mai importantă decât a NATO, care oferă în primul rând securitate. De aceea nici o sarcină nu poate fi mai importantă pentru guvernanții de la București, orice culoare ar avea ei, decât extirparea tumorii corupției.

Marea trâncăneală

Euforia care i-a cuprins pe toți mai marii României, de îndată ce țara noastră a fost invitată să înceapă tratativele de aderare la NATO a declanșat redirectionarea marii trâncăneli naționale.

Dacă la începutul anilor '90 marea trâncăneală a adaptat la noul context temele standard ale propagandei de partid și de stat de dinainte de '89 (nu ne vindem țara, cultul salamului de soia, ura față de capitalism, setea de democrație originală, iubirea față de tatucul protector etc.), până în anul 2000 oportuniștii s-au reciclat la naționalism și și-au ajustat cauza la adorarea statului atotputernic, adoptând grija ipocrită de săraci și îngrijorarea interesată față de „capitalismul sălbatic”.

Dacă la început oportuniștii de stat păreau a nu putea trăi de grija ca avuția națională să nu intre pe mâini private, până la urmă s-a vădit că adevărata lor grijă era ca avuția națională să nu intre în alte mâini decât ale lor.

Ceea ce, datorită ingeniozității lor, ticăloșiei justiției și indolenței noastre s-a și realizat, numărul bogaților fără câpătâi sporind cu o vertiginoasă nerușinare, pe seama oamenilor rămași fără nimic la câpătâi. Oameni pentru care, de altfel, jură și-ar jertfi și viața.

Toate temele majore ale vieții noastre au fost bagatelizate de malaxorul marii trâncăneli. Orice temă ar atinge puternicii zilei, poți fi sigur că o vor compromite. Nu numai pentru că tot ce intră în mecanismul marii trâncăneli se usucă și moare, ci și pentru că persoanele care fac să trăiască acest mecanism sunt atât de respingătoare sub raport moral, încât orice cauză ar susține, aceasta e sigur condamnată.

De aceea marea lor grijă este să vorbească despre orice, oricând, la nesfârșit – monopolizând în acest mod agenda dezbaterei publice, potrivit principiului „eu am ridicat problema, eu o bagatelizez”. Redutabila limbă de lemn a activiștilor de ieri s-a transformat în irezistibilă logoree progresistă a oportuniștilor de azi, dovedindu-ne încă o dată că lichelismul conformismului nu cruță nimic și că orice cauză poate fi compromisă, oricât de înaltă ar fi. Nici măcar un moment de reală importanță istorică precum cel al invitării noastre în NATO nu a scăpat compromiterii lui prin trâncăneală.

Din acest motiv, mi se pare imperios necesar să interpretăm euforia care i-a cuprins pe mai marii zilei la auzul veștii că vom fi primiți în NATO în lumina a două afirmații. Prima îi aparține lui Ristea Pribol, care a fost acuzat de un participant la revolta de la Brașov din 1987 că, în calitate de ofițer de Securitate, a luat parte la torturile din timpul anchetei: Pribol a replicat că acuzațiile care i se aduc au fost făcute de cei „care nu vor ca România să intre în NATO”.

Altfel spus, cine îi acuză pe foștii securiști că au fost tortionari sunt împotriva intrării țării noastre în NATO – de unde rezultă că adevărații prieteni ai Alianței nord-atlantice nu pot fi decât securiștii. A doua afirmație aparține tot unui oficial, secretarului de stat Sorin Encuțescu.

La câteva minute după anunțul chemării noastre în NATO, oficialul de partid de stat a declarat că problema foștilor securiști „este un element de zgomot. Tocmai am văzut că nu ne-a afectat intrarea în NATO”. Afirmație care sugerează că oportuniștii democrației și ai statului de drept au conștiința că pot face ce vor: inclusiv să îi bage în NATO pe securiștii fără de care comunismul de ieri nu ar fi fost posibil, dar cu care viața decentă, în România de azi, se dovedește a fi imposibilă.

Terorismul în România

Dan Pavel

Panica opiniei publice de după atacul cu grenada de la liceul „Jean Monnet” din cartierul Primăverii arată fragilitatea echilibrului psihic al unei națiuni moderne. La doar câteva luni după 11 septembrie 2001, antiamericanismul european și românesc s-a reafirmat, în modalități abominabile. Unii oameni au uitat repede șocul produs de atacul împotriva SUA și de atunci încolo nu încetează să condamne campania dusă de americani împotriva terorismului și a sprijinitorilor acestora.

Este de așteptat ca antiamericanismul să capete forme chiar mai virulente, după integrarea României în NATO. Ei se bazează pe negarea dreptului unei națiuni de a face tot ceea ce trebuie pentru a-i pedepsi și preveni pe agresori să-i mai atace civilii nevinovați. Tocmai de aceea, panica stârnită de aruncarea unei simple grenade într-un spațiu public, care nu s-a soldat totuși cu victime omenești, ci, din fericire, doar cu răniți, este un semnal că țara noastră nu este pregătită să accepte consecințele propriilor opțiuni. Ipoteza teroriștilor pe teritoriul României a provocat în anumite cercuri regretul pentru integrarea euro-atlantică.

Terorismul este un fenomen politic global, care are deja o tradiție. În diferite momente istorice, el nu poate fi evitat și este greșit să credem că doar aderarea la NATO atrage teroriștii. În Europa Centrală și de Est, inclusiv în Rusia, terorismul a scris capitole istorice dramatice. Consecințele atentatului terorist de la Sarajevo, care a declanșat primul război mondial, nu s-au șters nici până în prezent. În România interbelică, terorismul a fost una dintre armele psihologice și politice preferate ale legionarilor. Iar dacă îl analizăm riguros, descoperim că regimul comunist totalitar a fost de fapt unul terorist, care a lăsat urme de neșters în mentalități, în cultura politică autohtonă. Vârful de lance al terorismului statului represiv împotriva propriilor cetățeni a fost poliția politică, Securitatea. Indiferent că este comis de autohtoni sau de străini, terorismul are efecte la fel de devastatoare. Ele pot fi diminuate considerabil, dacă autoritățile știu cum să lupte împotriva grupurilor de interese care apelează la asemenea procedee.

Subiectul terorismului va deveni tot mai prezent în viața noastră, indiferent de integrarea în NATO. Doar statele totalitare se pot păzi, pentru că doar acolo este posibilă supravegherea polițienească a populației și a străinilor. Unde există o urmă de libertate de mișcare, este imposibilă eliminarea totală a terorismului. Statele democratice și liberale au nevoie de a găsi noi modalități pentru a concilia drepturile individuale cu necesitatea colectivă a securității. Nevoia îi va împinge pe cetățenii obișnuiți și pe politicieni să găsească soluții. Acolo unde domnia legii și respectul autorității este puternic, terorismul va fi cel mai ușor de combătut.

Cel mai greu va fi în statele unde domnește haosul, dezordinea, unde legile nu sunt respectate, iar cetățenii nu au respect pentru lege și nici încredere în instituțiile democrației. Tocmai am descris pe scurt categoria căreia îi aparține și România.

De aici încolo, cititorul poate să deducă singur consecințele logice ale aserțiunilor făcute.

Istorie și promisiuni

Luna noiembrie din acest an are toate șansele să devină istorică pentru noi după ce am fost invitați să ne alăturăm *de jure* Alianței Nord-Atlantice la reuniunea de la Praga: pentru că înseamnă dreapta recunoaștere a comportamentului României *de facto* ca membru al Alianței; fireasca revenire a noastră în familia europeană din care am fost smulși în urmă cu peste o jumătate de veac; lărgirea spațiului valorilor democratice pe calea spre un continent mai coerent, mai stabil și – probabil – mai unit.

Și luna decembrie poate deveni istorică pentru noi: la reuniunea la nivel înalt de la Copenhaga vom auzi că 2007 este un termen acceptat și acceptabil al intrării noastre în Uniunea Europeană. Pregătirea înseamnă examinarea hotărârilor pe care le-au adoptat statele membre la Bruxelles, la sfârșitul lunii octombrie, și pe care le-au dezbătut, într-o pre-vizionare, liderii statelor candidate la Copenhaga imediat după aceea.

Și pentru alții luna noiembrie poate deveni istorică: Praga devine capitala în care deciziile NATO vor marca realizarea contiguității frontierelor pe care le au statele membre cu Rusia, prin Kaliningrad, și vor deplasa limita de răsărit pe malul Mării Negre; danezii sunt cei care gestionează, politic și, într-o măsură, instituțional, cea mai ambițioasă lărgire a UE în istoria comunitară; irlandezii, singura țară membră a Uniunii Europene care a votat o dată împotriva extinderii, vor fi îndreptățiți să se considere autori ai Marii Europe după referendumul care „a produs un suspin de ușurare în Europa”.

În toate sondajele pe subiectul integrării în NATO și UE opinia publică din România a înregistrat cele mai mari nivele de sprijin, pentru ambele organizații. Toate explicațiile acestei atitudini sunt valabile: de la cele sceptice și chiar cinice – „publicul românesc nu știe ce înseamnă NATO și UE în realitate, dar este atras de viața mai bună din țările membre ale acestora” – până la evaluările politice, uneori prețioase, fără a fi mai puțin adevărate, privind atașamentul față de valorile democratice promovate de către aceste organisme. În luna noiembrie, o parte din ceea ce am vrut am primit... aproape, pentru că urmează ratificarea documentelor de aderare a României la NATO într-o procedură care se încheie cândva în primăvara anului 2004. Așadar, membrii Senatului și ai Camerei reprezentanților, ai altor parlamente, se vor întreba dacă România înseamnă și altceva decât ceea ce vor fi aflat dintr-o „anumită parte a presei” și dacă acel altceva îi interesează pe ei – și pe alegătorii lor!

Aceștia din urmă trebuie să accepte că, dacă va fi nevoie, Doamne ferește!, Joe și Bob din trupele de *marines* să-și pună în aplicare arta de a lupta pentru nenea Alecu din colț și consoarta sa. Parlamentarii – și alegătorii lor, implicit! – se vor întreba dacă pot să conteze pe nepotul lui badea Ghiță (care va fi cătană cu simbră, ca orice funcționar) că va ști ce are de făcut dacă, Doamne ferește!, va fi musai să se bată cu cine știe cui îl va trece prin minte să atace vreunul dintre membrii Alianței... și vor afla – încă o dată! – parlamentarii – și, din nou, nu numai ei – că nepotul cu pricina, sau vreun verșor de-al lui, este unul dintre „Scorpionii roșii” care-l păzește pe Bob după ce se-ntoarce din misiune la aeroportul din Kandahar, din Afganistan.

La Praga a început o etapă, nu se termină un proces; în discuțiile nenumărate care au avut loc între diplomații români și cei din statele aliate, unul dintre cele mai importante mesaje pe care le-am primit a fost că „după Praga începe treaba cu adevărat”. Intrigantă expresie! De parcă toate măsurile, atitudinile, declarațiile, acțiunile și opțiunile „de până la Praga” ar deveni, brusc, simple convenții sau gesturi care... mda, sigur, sunt importante, dar...

Cred că lucrurile nu stau așa. Cred că „adevărul” în „treaba” care începe „după Praga” este pur și simplu verificarea capacității noastre de a ne ține de cuvânt. Și nădăjduiesc să se vadă că respectarea angajamentelor făcute față de alții înseamnă, în primul rând, a te ține de cuvântul pe care l-ai dat altor tăi.

Crize

Criza este, într-un fel, opusul normalității: vorbim de crize atunci când apar, în organismul uman, ca și în acela social, economic sau politic, tensiuni, conflicte sau rupturi. Crizele fac parte, în alt fel, din normalitate: nu se poate viață fără crize. O cronicitate eternă ar fi egală cu moartea.

Prima criză la care mă refer a avut loc în cadrul CNSAS. Este interesant să vedem la ce nivel s-a produs criza care a blocat funcționarea Consiliului. Nu la nivelul membrilor: șase contra cinci. Nu la nivelul „opoziție”-„putere”: membrii de rând contra conducerii. Criza adevărată s-a produs la nivelul cel mai profund, acolo unde Consiliul își merită sau nu existența, și anume în însuși scopul lui: aducerea la lumină a dosarelor de Securitate. Dl Onișoru și susținătorii săi au trădat rostul instituției pe care o dirijează. Dintr-un organism menit să dezvăluie, au făcut unul menit să ascundă.

Criza s-a ivit nu atunci când trebuiau publicate dosarele informatorilor (ne-au fost oferite, cu delicii, dosarele domnilor Amedeo Lăzărescu și Quintus), ci atunci când au venit la rând dosarele ofițerilor care strâneau informațiile și adoptau măsurile coercitive pe care le credeau necesare.

A doua criză, pur politică, survine între Președinție și Guvern. În cazul acesta, după părerea mea, lucrurile stau exact invers decât în cazul CNSAS. Acolo, o criză la nivel de persoane acoperea una la nivel de mecanism funcțional; aici o criză la nivel constituțional acoperă o criză de natură personală.

Dacă vom avea ori nu alegeri anticipate (în 2003) e, aparent, o problemă de Constituție și de principii de strategie politică. Dl Iliescu se opune anticipatelor, sub cuvânt că PSD și guvernul său trebuie să-și ducă mandatul până la capăt. Dl Năstase dorește anticipatele spre a netezi calea integrării în UE (și în NATO, căci la Praga s-a decis doar acceptarea *de jure*, nu și *de facto*, a celor șapte țări candidate) prin existența unui guvern stabil, nepericlitat, la jumătatea mandatului, de alegeri legislative ordinare. În fond însă, criza e personală. Alegerile eventuale din 2003 l-ar scoate complet pe dl Iliescu din scena politică: fiind Președinte în exercițiu, nu poate candida la Parlament, așa că, în 2004, când nu se va mai prezenta la prezidențiale, va deveni un simplu cetățean.

Dl Năstase, din contră, dorește anticipatele pentru a oferi dlui Iliescu o soluție de a rămâne în viața politică absolut convenabilă pentru actualul președinte al PSD: și anume ca președinte parlamentar al țării (modificarea Constituției ar putea permite dlui Iliescu să recandidateze, în noua formulă!) și nu ca președinte al PSD, singura cale prin care dl Iliescu, nici senator, nici președinte al țării, ar putea rămâne politic viu.

Ca să evite concurența în fruntea PSD, dl Năstase vrea alegeri în 2003.

În plus, dl Năstase își face socoteala că e mai sigur să fie prim-ministru, ales de un parlament majoritar PSD, același care-l va alege pe dl Iliescu președinte al României, decât să intre într-o riscantă campanie prezidențială, prin vot universal, împreună cu dnii Băsescu, Vadim și Stolojan.

CĂRȚILE LUNII

recomandate de **Alex. Ștefănescu**

Romeo și Julieta în lagăr

Petru Popescu, *Oaza*, roman, amintiri despre dragostea și supraviețuirea dintr-un lagăr de concentrare, trad. din engl. de Florin Sicoie, București, Ed. Mașina de scris, 2002. 272 pag.

Este vorba despre un roman cu caracter documentar, bazat pe ceea ce i-au povestit lui Petru Popescu (stabilit în prezent în SUA) părinții soției sale, Blanka și Mirek Friedman, care au reușit să rămână în viață după ce au stat închiși în lagărul de la Dachau. În atmosfera sumbră a lagărului, supuși, ca toți tovarășii lor de suferință, unui regim de exterminare, cei doi au trăit o mare dragoste, care le-a dat puterea să supraviețuiască, iubirea lor a fost o oază de speranță într-un spațiu al morții. Scris într-un stil alert și plin de dramatism, ca toate cărțile lui Petru Popescu, romanul este un best-seller internațional. Traducerea se ridică la nivelul originalului.

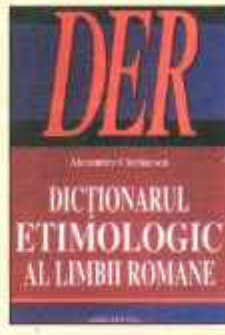
Spectacol gastronomic

Radu Anton Roman, *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*, ediție nouă, îndelung revăzută și mult adăugită, București, Ed. Paideia, 2002. 786 pag.

Din experiența lui Radu Anton Roman de explorator al tradițiilor culinare autohtone a rezultat o carte de 800 de pagini, *Bucate, vinuri și obiceiuri românești*. Nu este vorba de o simplă „carte de bucate”, ci de o enciclopedie-spectacol a unui stil de viață. Tehnologia propriu-zis de preparare a mâncărilor este descrisă cu mijloace epice și lirice, ajungând să semene uneori cu o epopee. În plus, există numeroase comentarii, istorice, sociologice, culturale și sentimentale. Nu lipsește umorul, astfel încât cartea îl poate cuceri, cu farmecul ei, chiar și pe cel mai posac bolnav de ulcer.

C.V.-urile cuvintelor românești

Al. Ciorănescu, *Dictionarul etimologic al limbii române*, ed. îngrijită și trad. din lb. spaniolă de Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin, București, Ed. Saeculum I.O., 2002. 1.056 pag.

A apărut, în sfârșit, în limba română o remarcabilă lucrare consacrată limbii române, operă a eruditului lingvist și scriitor Al. Ciorănescu, care a fost nevoit să-și petreacă aproape 50 de ani în exil din cauza comunismului. Este vorba de un dicționar etimologic al limbii române, rezultat al unor investigații lingvistice (și detectiviste) laborioase. Aflăm din paginile lui care este trecutul fiecărui cuvânt românesc: de unde provine, ce modificări a suferit de-a lungul timpului, în ce formă și cu ce înțeles este folosit în vremea noastră. Tudora Șandru Mehedinți și Magdalena Popescu Marin au făcut un adevărat tur de forță traducându-l din spaniolă.

Viața de azi, pe înțelesul copiilor

Stelian Țurlea, *Magicianul în Pădurea Uitării*, București, Ed. Fundației Pro, col. „Cartea copilăriei”, 2002. 120 pag.

Romancier, publicist, realizator TV, Stelian Țurlea este și autorul mai multor cărți „cu Daniel”: *Pasărea nopții*, 1998, *Cavalerul spațial*, 1999, *Călătorie fantastică în vreme de eclipsă*, 2000, *Virusul Mileniului*, 2000, *Daniel și Dracula*, 2001. Acestei serii i se adaugă acum și *Magicianul în Pădurea Uitării*, în care aventurile lui Daniel, un copil neastâmpărat și simpatic, nerăbdător să cunoască tot ce se poate cunoaște, ale unchiului său, Don Pedro, istoric, enciclopedist și cândva parlamentar, și altele altor personaje continuă. Într-un stil simplu și fermecător, Stelian Țurlea face inteligibilă pentru copii (și pentru maturi!) viața de azi.

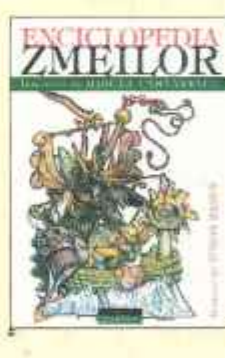
Sinceritate elaborată

Gabriel Liceanu, *Ușa interzisă*, București, Ed. Humanitas, 2002 (însemnări de jurnal referitoare la perioada 3 mai 2001 - 2 octombrie 2002). 252 pag.

Jurnalul lui Gabriel Liceanu este chiar un jurnal (ni-l imaginăm ca pe o suită de dizertații filosofice). Autorul scrie în mod declarat despre el însuși, despre ceea ce vede și simte, gândește și visează, într-o ordine impusă de viața lui sufletească și nu de un plan de construcție al cărții. Înregistrează și numeroase evenimente exterioare, dar numai în măsura în care ele reverberează în propria-i conștiință. Ierarhizarea lor nu este una filosofică, politică sau culturală, ci literară. Jurnalul creează și întreține o puternică impresie de sinceritate. Este vorba despre o *sinceritate elaborată*, ceea ce înseamnă radicală și neperturbată de cochetărie.

Joc literar și feerie tipografică

Enciclopedia zmeilor întocmită de Mircea Cărtărescu și ilustrată de Tudor Banuș, București, Ed. Humanitas, 2002. 170 pag.

La propunerea lui Gabriel Liceanu, Mircea Cărtărescu a întocmit pentru Editura Humanitas *Enciclopedia zmeilor*, carte rafinată, mai accesibilă copiilor decât maturilor (întrucât copiilor nu li se cere, ca s-o înțeleagă, decât să fie copii, în timp ce maturii trebuie să aibă o serioasă educație estetică). Desenele, de o frumusețe fastuoasă, barocă, seminate de Tudor Banuș, fac din volum o feerie tipografică. Sinteză de amintiri despre lumea basmelor, parodie prietenoasă (postmodernă) a stilului științific, dar și document oniric, glosat discret, cu un fin și irezistibil umor, *Enciclopedia zmeilor* va dispărea în mod sigur din librării, în ciuda prețului ei exorbitant.

istoricul de artă Petre Oprea și Bucur Papagheorghiu evaluând o sculptură a lui Victor Ion Popa, un bust-caricatură al regelui Ferdinand.

300 de licitații

Negustorii de artă nu prea au parte de momente aniversare. Pentru ei festivitățile sunt legate fie de vreo expoziție teribilă, cu vânzare serioasă, fie de „un tun” care le aduce în mod neașteptat o sumă de bani considerabilă. Sau mai este o mică sărbătoare, o dată la două săptămâni: licitația de artă de la Casa Alis. E un fel de club, al negustorilor și al colecționarilor de artă... Aproape pe nesimțite s-a ajuns la cea de-a 300-a licitație.

În lume, licitațiile de artă aduc bani mulți caselor renumite. În București, Alis a spart gheața și s-a menținut lider în această zonă. Colecționari și negustori, mai vechi sau mai noi îmbogățiți, descendenți din familii aristocrate care acum își îmbunătățesc pensia vânzând câte o piesă de colecție, toți se întâlnesc la Alis. La o licitație oamenii vin și pleacă anonimi. Îi reprezintă un număr. Oficial. Altfel, se cam știe cine și ce face pentru că fiecare se vede cu fiecare. Există o lege nescrisă a discreției în lumea licitației. O discreție limitată totuși. Cineva știe tot ce se întâmplă: patronii și angajații casei de licitații, experții care evaluează operele de artă. Multe știu și negustorii, oameni boemi care se întâlnesc duminică dimineață la o cafea, ca la club.

Câți bani aduce o licitație? Sumele nu pot fi ocolite pentru că prețul obiectelor este făcut public, comisiunile sunt fixe, impozitele la fel. În topul celor mai importante vânzări sunt pictorii, de la Nicolae Grigorescu la Ștefan Luchian, cu sume între 20.000 și 50.000 de dolari. Pe lună se rulează

multe zeci de mii de dolari, totul depinde de valoarea ofertei. Și de disponibilitatea cumpărătorilor. Ei sunt de fapt cei mai tensionați: cine cumpără? De ce? Pentru cine? Aici începe misterul, uneori neliniștea. Apar și cumpărători anonimi, care ridică un cartonaș în numele unei persoane care „se ferește” de ochii lumii. Și se știe că se cumpără pentru foști sau actuali demnitari, oameni de afaceri din țară sau străinătate, pentru ambasade, generali, doctori etc. Se vorbește și despre reprezentanții Cotroceniului, despre colecția primului-ministru... Sunt și cumpărători străini, colecționari sau negustori. Agitația începe atunci când prețul unui obiect crește, crește și doi, trei licitatori par să nu se mai oprească. Și e vorba de sume din ce în ce mai mari.

Scandaluri? Au fost. Falsuri? Și ele. Unele s-au vândut, puține. Majoritatea au fost deconspirate la timp. Trist, foarte trist este că nici o instituție de cultură din România nu are reprezentanți la licitații. Din cauza bugetelor mici, se spune. Nu se fac achiziții nici măcar atunci când se vând obiecte extrem de rare, cu o valoare considerabilă oriunde în lume. În Franța, de exemplu, instituțiile culturale naționale, muzee, teatre, biblioteci, au drept de preempțiune, nimeni nu poate licita peste oferta lor. În România nici nu se pune problema de așa ceva, pentru că statul nu cumpără nimic. Ori este sărăcie, ori banii sunt altfel dirijați.

text Remus Andrei Ion

Radu Ionescu

Cu schimbul la șevalet

Era pe la începutul anilor '58, ani urâți din toate punctele de vedere, ani de teamă, de incertitudine, de jefuire a oamenilor fără drept de replică și de apăsare morală fără precedent.

După abdicarea forțată a Regelui, oficialitatea, nejustificat cuprinsă de teamă, a luat o serie de măsuri apte să constrângă încă mai mult populația, luându-i multe din drepturile pe care era normal să le aibă. Astfel a fost interzisă mutarea cuiva dintr-un oraș în altul fiind însă dislocați, după anumite interese, vajnici membri de partid.

Am evocat, în altă parte, ridicarea lui Pallady din Cișmigiu unde, așezat pe o bancă, desena frunze. Dus la miliție a trebuit să dea o declarație explicând de ce desenează frunze și dacă aceasta nu are ceva ascuns. După interogatoriu a fost eliberat nu însă fără a-i fi provocat o traumă care nu avea să se șteargă ușor.

Cam în același timp mă aflu la Sinaia, făcând practică muzeografică și, în timpul liber, plimbându-mă cu nesaț în acele minunate locuri ale Peleșului. Într-o zi, aflându-mă în spre Stâna Regală, văd pe un drum, mult mai jos decât mă aflu eu, un bărbat la șevalet, pictând și, pe același drum, o femeie care se plimba. Nu i-am recunoscut și, ca să scurtez drumul către ei, am coborât abrupt printre copaci și tufișuri. La zgomotul făcut de mine, bărbatul a părăsit aproape în fugă șevaletul, trecându-i doamnei paleta și pensulele. Când am ajuns pe șosea, un bărbat se plimba agale iar o „pictoriță” surprindea frumusețile locului. Întâlnindu-ne am început toți trei să rădem iar ceilalți au răsuflat ușurați. Cine erau? Pictorul Dumitru Ghiță, socotit, la acea vreme, pictor decadent căruia îi era interzis să picteze în natură și să expună.

În schimb, soția sa, Aurelia Vasilescu-Ghiță, până la acel timp, profesoară de desen, reputată în zona artei decorative, avea dreptul de a picta în natură.

Peste câțiva ani, Dumitru Ghiță a primit permisul de a picta în natură și i s-a organizat o expoziție într-unul dintre cele două pavilioane izolate în Parcul Herăstrău. Să mai menționăm că, ceva mai târziu, paznic al acestor pavilioane era Vladimir Străinu, eliberat din detenție politică și bucuros că nu era muritor de foame.

Am ținut să evoc acest episod tragic întrebându-mă însă cât de uimiți și neîncredători vor fi eventualii cititori tineri ai acestor rânduri: cum adică să n-ai voie să pictezi o frunză? Ei, bine, nu!

CONCURS

ALIA

Premiu:
Cărți în valoare de:
500.000 lei

Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Căștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere
a scrisorilor dumneavoastră este **11 decembrie 2002**, data poștei

Concurs sponsorizat de EDITURA ALFA

ALFA

Binecuvântată fii, închisoare

Horia Pătrașcu

„Binecuvântată fii, închisoare” – România, 2002 – 90 minute
Distribuit de: ROMANIA FILM

Multora dintre noi, probabil că nu le va „pica bine” acest film...

Spectatorilor, în genere – preocupați mai ales de propria lor mizerie materială, năcuți de „impactul-video” totalmente diversionist dar perfect dirijat-culor și insinuant-liniștitor din ultimii ani, înnebuniți de grija zilei de mâine și de situația internațională mereu mai neliniștitoare – puțin le mai pasă de CEEA CE a fost, și DE CE am ajuns aici: pe de altă parte,

celor **cu adevărat vinovați** de halul în care a ajuns națiunea română (este drept: infinit mai puțini – dar la fel de feroce în violența și prostia ce-i caracterizează!), își vor întrerupe cu un sughiț rumegatul pensilor, sau salariilor, sau beneficiilor mafioate pe care le înghit cu nerușinare...

Acest film, semnat de regizorul și scenaristul **Nicolae Mărgineanu** (cred că este cel mai grav și cel mai bine încheiat din întreaga sa carieră de până acum!), pomenește de la romanul autobiografic omonim semnat de **Nicole Valery-Grossu** – fostă deținută în închisorile staliniste, apoi în mașina de tocat valorile naționale, a Canalului – roman apărut în 1967 în Franța, apoi retipărit în germană, engleză, italiană, norvegiană – iar după 1989 și în limba română.

Este un film greu de vizionat (chiar dacă atrocitățile terorii practicate de dictatura comunistă sunt înfățișate cu discreție – accentul rezistenței

morale a deținuților fiind piasat pe CREDINȚA acestora în Puterea Divină!), și spun: „greu de vizionat”, întrucât – repet! – astăzi, **altele** sunt preocupările românilor... (din nefericire, **uitarea** fiind una dintre cele mai importante!)... în cursa lor citadină **spre supraviețuire!**

Deși trenând în prima sa parte (sunt, aici, multe momente rezolvate cinematografic precum cele cu deținutele „comuniste” din închisorile „burgheze” – datele fiind doar schimbate între ele!), treptat filmul cucerește prin sinceritate, prin nobletea mesajului, prin reconstituirea surprinzătoare a veritabilului calvar istoric prin care a trecut România în acei ani blestemați.

Secvențele de la Canal – ce ocupă o bună parte din timpul proiecției – sunt realizate **magistral** (și cred că pentru întâia oară, atât din punct de vedere al **dirijării figurației**, cât și prin **imagine**: autor **Doru Mitrăn**).

Iar interpretarea **MARIEI PLOAE** – în rolul eroinei, Coleta – cu totul remarcabilă!

Ar fi un miracol – și m-aș bucura nespul – ca filmul să beneficieze de un meritat succes de public; pentru că, în Arhivele Valorice ale Cinematografiei Naționale – **va rămâne oricum!**

Dragonul roșu

„Red Dragon” – SUA, 2002 – 124 minute
Distribuit de: RO IMAGE 2000

Marele, inconfundabilul actor de origine engleză **Anthony Hopkins** („OSCAR” – 1991, pentru *Tăcerea mieilor*) revine pentru a treia oară pe ecranele noastre – ca și pe cele ale lumii! – în rolul ce l-a consacrat definitiv popularitatea: cel al doctorului de geniu, dar canibal, **Hannibal Lecter** (pentru a doua oară în același rol a apărut în filmul *Hannibal*).

Pesemne că succesul comercial obținut de producătorul Dino De Laurentis cu *Tăcerea mieilor* l-a făcut pe realizatori să comită și cea

de a treia serie a **trilogiei-horror** semnate de romancierul **Thomas Harris**, alegând de data asta **primul** roman al acestuia în care apare celebrul și maleficul personaj – astfel încât eroul din *Dragonul roșu* este, de fapt și de drept, cel care a existat... cu aproximativ un deceniu **înainte de Tăcerea mieilor!**

Toate bune și frumoase: Hopkins este **la fel de uluitor** (cu toate că vârsta l-a marcat chipul); lui îi dau replica actori de talia unor **Edward Norton** (*Scor final*), **Ralph Fiennes** (*Hamlet*) sau **Harvey Keitel** (*Taxi Driver* etc.); **teama și groaza** se instalează treptat, ca în orice „thriller” ce se respectă...! **Și totuși:**

Unu: ... unde e o interpretare feminină, **aducând** măcar a celei desfășurate de **Jodie Foster** în *Tăcerea...*?! **Și, doi:** de ce oare, „asasinul” din acest film, este **omorât violent**, în final, dar... **de două ori la rând?!**

Epoca de gheață

"Ice Age" – SUA, 2002, 82 minute
Distribuit de: INTERCOMFILM ROMANIA

Un film de animație realizat pe calculator (produs, în bună măsură, de către foști angajați ai studiourilor DISNEY!), care, folosind un pretext „preistoric” – glaciațiunea de acum 20.000 de ani – ne prezintă o poveste pe cât de comică, pe atât de îndulșitoare: câteva

animăluțe halioase, aflate într-un periplu plin de aventuri, ne sugerează pe rând, și mai ales convingător, că lumea asta a noastră este făcută pentru conviețuire și prietenie; că, uneori, sacrificiul de sine este necesar; că mișcarea ECOLOGICĂ este perfect justifi-

cată... iar dacă nu vom ține cont de toate astea – ne așteaptă prăpădul! (Iar în acest caz, uriașa valoare artistică a picturilor de la Altamira, de plidă – va însemna doar un biet și inutil bobârnac destinat Neantului)...!

Triplu X

"XXX" – SUA, 2002 – 120 minute)

Distribuit de:
INTERCOMFILM ROMANIA

Un film în care „joacă”: Vin Diesel (Salvați soldatul Ryan) și Samuel L. Jackson (Pulp Fiction); regia: Rob Cohen (care a mai „făcut” filmul cu Arnold Schwarzenegger, Mel Gibson, Goldie Hawn, Jack Nicholson, Meryl Streep ș.a.)...!

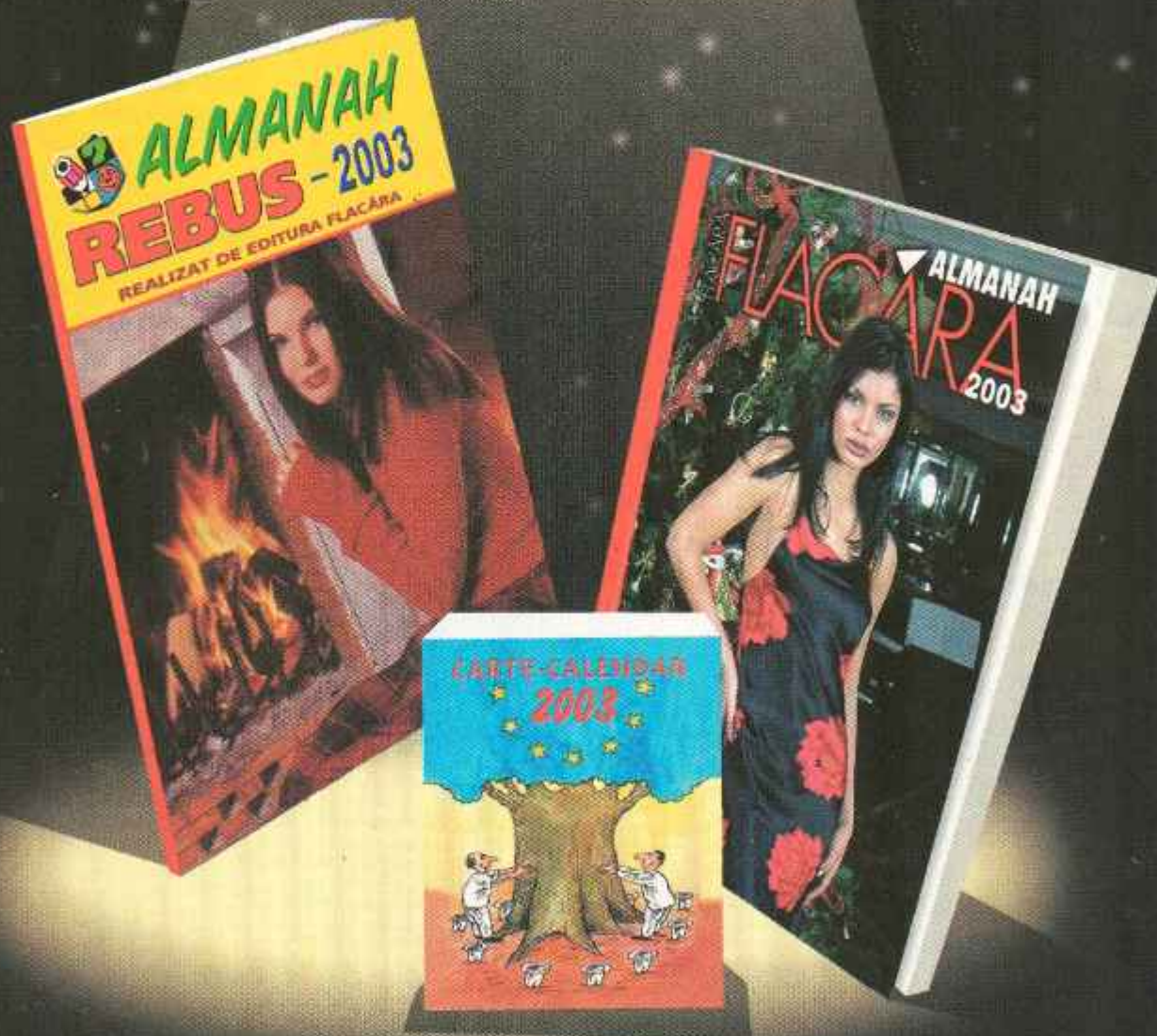
Așadar: trei NUME cel puțin impresionante, pe un generic care promite, nu-i așa...?! Ei, bine: un film penibil (dacă nu cretin de-a dreptul?!), în care cascadoriile se țin lanț – și n-au fost ușor de realizat! – dar conceput parcă, ostentativ, cu mintea unei rațe așezate definitiv pe un platou cu varză călțită...!?! Este absolut înimaginabil până unde poate ajunge filmul comercial – de cea mai abjectă „calitate”! – folosind un pretext „politic”, în îndobitocirea spectatorului...!!! Vorba aceea: „Să vezi și să nu crezi!” (sau, invers).

FLACĂRA

vă oferă

pachetul de sărbători

Economisiți comandând pachetul de sărbători **FLACĂRA**
(Almanah Flacăra 2003, Almanah Rebus 2003, Calendarul Norocului 2003, pe zile)
la prețul de numai 40.000 lei fiecare.

Plata la livrarea coletului (ramburs). Taxele postale vor fi suportate de redacție.

Comanda prin poștă la adresa: Publicațiile Flacăra, București, sectorul 1, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sau la telefon: 224.36.88; 222.67.38, fax: 224.37.13, e-mail: redactia@flacara21.ro

Un spectacol misterios

Mihai Măniuțiu a ocolit Capitala în ultimii ani, iar ultima sa producție... a venit de la Oradea. O piesă stranie, *Intrusa* lui Maeterlinck, un text al simbolismului deci, în viziunea unuia dintre cei mai ludici dintre regizorii importanți.

Am văzut un spectacol în alb și negru. Un spectacol destul de chinuitor prin mesaj: e vorba despre moarte, despre chin, despre neputință. Maurice Maeterlinck și-a decupat replicile din poezie, parcă, dar dintr-o poezie tristă, ascunsă prin „tenebre”. Măniuțiu duce la extrem parcă mesajul simbolist: scoate cuvintele și induce presiunea suferinței prin ritm, prin mișcare sacadată, prin repetarea obsedantă a unor propoziții, prin intonație apăsătoare. Nu e nimic de povestit. Doar coregrafia pare să aibă poveste, o mișcare deloc caldă imaginată de Vava Ștefănescu, cu scaune, cu lovituri, cu silabe strigate, cu gesturi iuți. Ansamblul scenic poate fi interesant ca exercițiu. Readuce parcă ambiții studențești de teribilism. Ciudat. Apăsător. Misterul de la început începe să devină presant. Nu brutal. Povestea suferinței se diluează total în ritmul mișcării. După acest spectacol nu poți decât să te gândești la misteriosul Maeterlinck: „Am, înainte de toate, un imens respect pentru tot ceea ce este inexprimabil într-o ființă, pentru tot ceea ce este tăcut într-un spirit, pentru tot ceea ce nu are glas într-un suflet, și îl plâng pe omul care nu are în el tenebre”...

Și totuși, Lolita...

Teatrul Mic nu a renunțat la spectacolul *Lolita*, o dramatizare a Cătălinei Buzoianu după celebrul roman al lui Nabokov. Vreo două luni trupa a fost tristă deoarece se aflase că pentru *Lolita* exista o interdicție de reprezentare teatrală. Spectacolul era ca și descompus, iar Ștefan Iordache era nevoit să renunțe la un rol care i se potrivește. Dar acum *Lolita* se repetă din nou, în luna decembrie vor fi câteva reprezentații gratuite, fără afiș, fără publicitate, iar din ianuarie spectacolul va deveni cartea de vizită a Teatrului Mic. Minunea s-a întâmplat: urmașii lui Nabokov au acceptat ca romanul să aibă la București o versiune scenică, începând cu 1 ianuarie 2003.

5 ani de... Luni

Unul dintre teatrele care s-a lansat cu perseverență în susținerea liniei underground împlinește pe 1 Decembrie cinci ani. Are un nume ciudat, *Teatrul Luni*, și este atașat unui pub de pe Calea Victoriei, *Green Hours*.

Aventura numită *Luni* a atras de la bun început nume teatrale de prestigiu. Stagionea s-a deschis cu un recital Maja Morgenstem, *Chantan au lait*, pe texte de Mircea Dinescu, Joshua Sobol și Ienăchiță Văcărescu. Au mai trecut pe la *Luni* Florin Piersic Jr., Mihaela Rădescu, Nicu Mihoc, Ada Milea etc. De ceva vreme, *Luni* are un „frate”, *Teatrul Act* patronat de Marcel Iureș, și împreună organizează de trei ani un festival independent, în paralel cu Festivalul Național de Teatru.

Reluare

Teatrul de Comedie ne aduce aminte de un actor-regizor care ne-a părăsit în ultimii ani: Dinu Manolache. Unul dintre ultimele spectacole de care și-a legat numele este *Descuț în parc*, care s-a jucat o vreme la Teatrul Mic. Acum, Ștefan Bănică Jr. și Emilia Popescu vor să reia seria de spectacole la Comedie. Mitică Popescu, Ileana Cernat și Petre Moraru completează galeria personajelor lui Neil Simon.

Comunismul din tunel

Gavril Pinte, un regizor liniștit, poate prea liniștit uneori, care ne-a obișnuit în ultimii ani mai ales cu spectacole de teatru radiofonic, s-a lăsat sedus de *Tunetul* lui Ernesto Sabato și a compus la Teatrul Act un spectacol în care vom vedea de această dată atitudinea lui Ernesto Sabato față de mizeriile comunismului. Distribuția îl are în prim-plan pe Zoltan Octavian Butuc, alături de Ana Calciu, Gabriel Spahiu și Orodol Oiaru.

text de Remus Andrei Ion

CONCURS

Premiu:

10 cărți acordate de

Librăria Humanitas din Fundul Curții

adresa: Calea Victoriei 120, București, tel. 01/2128821

Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1.

Căștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere a scrisorilor dumneavoastră este **11 decembrie 2002**, data poștei.

Concurs sponsorizat de EDITURA Humanitas

Leii struniți de Levintza și Puric

La mijlocul lunii noiembrie am văzut la București o parte din oferta culturală cu care România s-a prezentat la Expoziția Universală de la Hanovra: un spectacol realizat de Doina Levintza și Dan Puric. De ce așa de târziu? Pentru că nici o instituție nu a reușit să ofere în țară condițiile reluării spectacolului. Acum se pune problema preluării lui în repertoriul Teatrului Național, însă există o mare dilemă: cine plătește?

Doina Levintza și Dan Puric și-au intitulat spectacolul de la București *Hic sunt leones - Acolo sunt leii*. Este un spectacol de modă și teatru în general vorbind, dar cu mai mare precizie ar fi vorba despre costume și mișcare. Este o demonstrație de imaginație cochetă și sofisticată, de stăpânire nu a ansamblului cât mai ales a fiecărui gest și al celui mai mic detaliu. Ansamblul mai trebuie studiat, în special lumina, care altfel dă impresia de improvizatie.

Pe măsură ce se succed scenele ai din ce în ce mai puternic senzația că acest spectacol nu putea fi făcut în România decât de Doina Levintza. Acest lucru devine impresionant de evident în final când se ridică ultima cortină a scenei și în spate se vede „industria” de costume: un spațiu cel puțin la fel de mare ca și scena Teatrului Național plin cu oameni care mișună, zeci și zeci de costume așezate în standere, tot felul de obiecte de recuzită și accesorii. Atunci ai sentimentul că toți oamenii care au apărut pe scenă au făcut un efort colosal. Dacă așa ne-am prezentat la Hanovra, atunci e de toată lauda.

Protagoniștii: cinci, șase manechine superbe, o mână de actori tineri, echipa lui Puric, cum li se spune după ce au jucat ani de-a rândul *Pantomimia* și *Made in Romania*, un gropar convertit la dansator de step și pantomimă. Doina Levintza a adus manechinele, zecile de costume de teatru, rochiile de mireasă,

rochiile de seară etc., iar Dan Puric și-a dat drumul la imaginație, a compus gagurile, scenele de mișcare și... ne-a pus pe răs.

E mult de povestit, e un spectacol ca un album cu fotografii care mai de care mai atrăgătoare, amuzante, uimitoare. Am ales câteva imagini care pot deschide cheful oricui pentru un astfel de spectacol. Și mai e ceva, care pasionează direcția Teatrului Național: aplauzele! Parcă nu se mai terminau...

Text: Remus Andrei Ion
Foto: Zoltan Lorincz

NICHITA
STĂNESCU

Ingerul
cu o carte
în mână

CONCURS

Premiu:
Cărți în valoare de:

500.000 lei

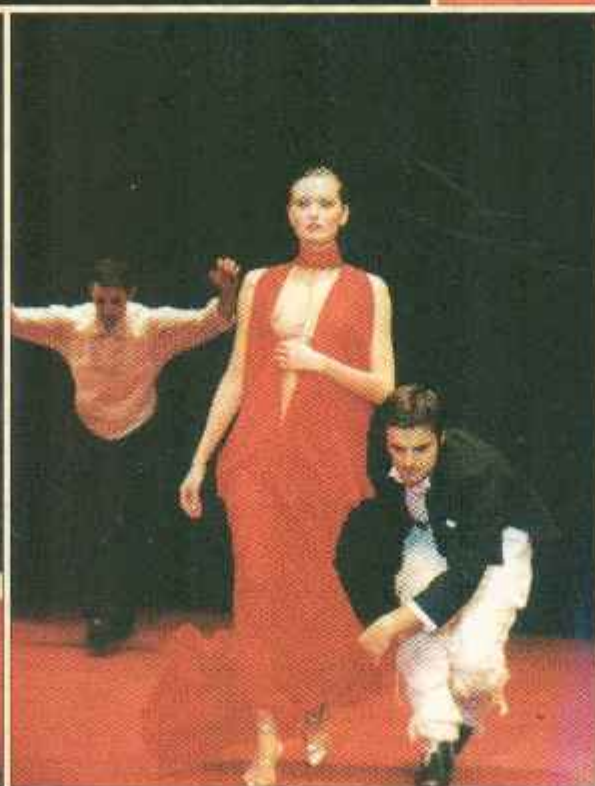
Decupați talonul și trimiteți-l pe adresa redacției:
București, Piața Prosei nr. 1, cod 71341, sectorul 1

Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere a scrisorilor
dumneavoastră este 11 decembrie 2002, data poștei

Editura „Mașina
de scris”

Concurs sponsorizat de EDITURA „MAȘINA DE SCRIS”

Români pe Everest

David Neacșu, împreună cu alți nouă alpiști români, organizează o expediție pe Everest în primăvara anului viitor. Astfel, România va deveni cea de-a 15-a țară care își trimite reprezentanți pe cel mai înalt munte din lume. Evenimentul are loc odată cu aniversarea a 50 de ani de la prima cucerire a Everestului, în 1953, de către Sir Edmund Percival Hillary (Noua Zeelandă) și Tenzing Norgay (Nepal). Guvernul a alocat 200.000 de dolari (adică jumătate din suma necesară expediției) din fondul pentru imaginea externă a României. Expediția se va desfășura în perioada 15 martie - 1 iunie 2003 și vor exista 4 tabere intermediare. Dar mai înainte, alpiștii se vor pregăti în decembrie, pe Mont Blanc, apoi în Argentina, pe Aconcagua. „Pe Everest, echipa va avea la dispoziție cel mai bun echipament, cea mai bună mâncare, cei mai buni șerpași și cea mai bună firmă de expediții care ne va ajuta. Pentru că trebuie să ne întoarcem întregi acasă!”, spune șeful expediției, David Neacșu. În expediție, alpiștii vor duce cu ei o scrisoare a lui Ion Iliescu pentru Majestatea Sa, Regele Nepalului. „Reușita noastră va fi reușita României”, susține David Neacșu. ■

Amintiri dureroase

Anaïs Nin, fosta amantă a lui Henry Miller, a reușit să șocheze multă lume scriind un jurnal în care relatează, cu numele reale ale personajelor, toate experiențele psihanalitico-sexuale prin care a trecut sau de care a avut știre. Drept care jurnalul nici n-a putut fi publicat decât după ce toți cei implicați au trecut la cele veșnice. În *Incest*, unul dintre volumele acestui jurnal, tradus în românește de Luana Schidu, autoarea povestește inclusiv cum a fost abuzată sexual, în copilărie, de tatăl ei, căruia totuși nu pare a avea să-i reproșeze mare lucru. Luana Schidu mărturisește: „Tot timpul traducerii am avut senzația zile în șir că nu sunt eu, după care ajungeam la niște fragmente în care spunea ceva foarte feminin, cald. E un amestec de monstruos amoral și totuși foarte feminin și plin de sentimentalism”. ■

Dan Doboș ABATIA

Evul Mediu SF

Civilizații tehnologice avansate conduse de ierarhii retrograde, trădând implacabila perpetuare în viitor a tarelor personalității umane, guvernanții sub semnul declinului sau al efemerului și eroul ca salvator de circumstanță, îmbinarea profetieiilor sau a textelor apocriefe cu derularea nemiloasă și diferită a realității - acestea sunt câteva dintre lucrurile pe care le veți găsi în *Abatia* lui Dan Doboș (Editura Nemira). Se pătrunde într-un viitor măiestrit conturat, cu fundal medieval și iz de saga, unde existența individului este sacrificată intereselor de grup sau se subordonează într-un mod straniu destinului cosmic. Veți fi părtași ai intrigilor de culise sau martori ai luptelor fâțișe, ca părți integrante ale dorinței de supremație a diferitelor organizații dinastice sau rebele, călăuzite de diferite comandanamente sociale și organizate sub diverse precepte religioase. ■

Câștigătorii concursurilor din revista **Flacăra** nr. 11, 2002

Concursul Humanitas: Zoița Carmen, str. Doi Grăniceri, Fălticeni;
Concursul Alfa: Marioara Călugăru, Dărmănești, județul Bacău;
Concursul Mașina de scris: Dorin Dărăban, str. Zenit, Satu Mare;
Concursul Sankt Petersburg: Lucian Ștefan Croitoru, Aleea Macului, Motru; Gheorghe Constantinescu, str. Mihai Viteazu, Moreni;
Traian-Victor Ionescu, Șos. Nordului, Ploiești, **Iulian Dominte**, str. Orhei, Piatra Neamț

Premianții

În topul întocmit de Guvern și Ministerul pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii, la categoria firmelor de turism, locul I pentru performanțele economico-financiare din perioada 2001-2002 a fost ocupat de J'Info Tours. Premiul a fost oferit lui Aurel Pavel, președintele firmei, de către premierul Adrian Năstase. Această recunoaștere a venit la doar o lună după ce Camera de Comerț și Industrie a Municipiului București acordase aceleiași companii locul I între firmele de turism din Capitală. De altfel, în ianuarie 2002, J'Info Tours obținuse și *Steaua de Aur pentru Calitate* și *Premiul de excelență* la Târgul de turism de la Madrid.

O bijuterie pe piața bancară românească

CARDUL DE CREDIT *Brilliant*

BRILIANT vă asigură:

- **utilizare națională și internațională** la orice ATM și POS având sigla VISA
- **dobândă zero** pentru creditul utilizat și rambursat în cursul lunii curente
- **credit** diferențiat, în funcție de venituri și de capacitatea de rambursare, până la un nivel maxim de 3.000USD echivalent lei
- **carduri de credit suplimentare**, emise altor persoane fizice desemnate de titular pentru utilizarea în comun a limitei sale de creditare

Cardul de credit BRILIANT:

- este destinat persoanelor fizice rezidente;
- are asociat unul dintre cardurile de debit emise de Banc Post (ULTRA sau MILLENIUM), pe baza căruia puteți beneficia și de avantajele pachetului de servicii "Contul Total"

BANC POST
O bancă a tuturor

Informații: la orice sucursală Banc Post sau la telefon: (01) 336: 9884

CIVIO
Reviste Specializate

Maier Racoteanu nr. 1 sector 3, Bucuresti
Tel.: 322.83.62, 322.83.97, 322.83.11, 322.83.53 E-mail: civio@v.ro

Rezervări la telefon
01.410.91.84
091.292.526

SILVIU'S

Adresa:
Str. Louis Pasteur,
nr. 44, Bucuresti

RESTAURANT

*Meniu cu specific
Internațional,
foarte diversificat,
ambianță muzicală.*

REDUCERI:
cu **20%**
de luni până vineri
între
11:00 și 16:00
și cu **50%**
sâmbătă și
duminică
între aceleași ore

PROGRAM:
zilnic
între orele
11:00 și 1:00

În România există cinci femei ninja! Ele se antrenează cu încăpățănare tipic japoneză și, deși unele sunt abia la început, deja stăpânesc tehnici de luptă ce ar face să urle de durere orice mascul mândru de pumnii lui. Nimeni n-ar bănuî duritatea de care sunt în stare aceste femei tinere, cu chip frumos.

Femeile ninja

Cu săbiile pregătite, fetele au

Arsenalul unui ninja este alcătuit din: Costumație (kimono, tricou, încălțări Ta (Ju); bici (Ben); evantai de ceremonial (Kan); sabie (ken); lanț (Ren); vargă de lână (Hato); săgeată aprinsă (Hiya)

Povestea începe, firește, cu bărbatul. Îl vedem dând indicații scurt. Fetele se apleacă, ușor: „Hai, sensei!” Privirea în pământ, în ascultare totală. Gestul care însoțește acest salut seamănă, în tradiție românească, cu sficiunea de față mare. Dar, aici, și băieții fac la fel. Fără îndoială, salutul vine dintr-un sentiment greu de înțeles de români: nu este umilință, nu este frică. E respect, apreciere. Elevul își urmează maestrul. Fără crâcnire. Aici, cel care adună respectul este *sensei* Cristian Ozon.

A început în 1987, cu karate, a continuat cu *kendo* și *iaido*. În 1991, fiind în Italia, și-a cumpărat două cărți de *ninjutsu*. În sfârșit, găsisse informații despre ceea ce-și dorea să facă de când începuse, practic, artele marțiale. A început să învețe din cărți. Au urmat contacte cu europeni (*sensei* Guy Aerts, din Belgia), dar și cu marele maestru (*Soke*) Shoto Tanemura, cel care practică *ninjutsu* de la vârsta de nouă ani, și care acum este președintele *Genbukan World Ninpo Bugei Federation*. Școala deschisă în 1995, la București, este acreditată de Tanemura.

Din când în când, *sensei* spune cuvinte de neînțeles. Denumirile tehnicilor sunt codificate: zdrobirea demonului, doborârea războinicului, trântirea stâncii, doborârea stâncii... Școlile *ninja* trebuiau să-și protejeze tehnicile în acest fel: foloseau o metaforă în locul descrierii unei

lovituri crunte. Poezie în locul durerii. Tipic japonez. Europeanii preiau acum aceste tehnici în felul în care au fost ele codificate atunci. Iată, fetele au învățat, în acest fel, și un pic de japoneză.

Un *ninja* este considerat un maestru al furișării și al deghizării (*shinobi*). Un expert în domeniul culegerii de informații. Între două indicații, *sensei* ne explică: „*Ninja* erau în Japonia spioni de elită. Câteodată erau excluși din comunitate și atunci deveneau asasin. De aici, greșit s-a înțeles că un *ninja* este un asasin. Nu este adevărat. Trăsăturile unui *ninja* sunt: cinstea, rezistența la efort în cele mai vitrege condiții, rezistența la durere și un ascuțit spirit de observație.” Fetele se mișcă ușor, cu abilitate.

Asistentul lui *sensei*, cel cu care demonstrează ele acum, are, uneori, chipul chinuit de durere. Bate cu palma în podea sau în aer, semn că durerea trebuie să înceteze. Mișcările se repetă de câteva ori, până când *sensei* se declară mulțumit. Tot de mai multe ori, Dumitru, *sensei*-ul profesorului, trebuie să suporte durerea. Fetele trebuie să învețe. Cu orice preț. „Unele lovituri pot fi mortale. Tehnicile trebuie învățate cu cea mai mare atenție.” Aici, concentrarea trebuie să fie maximă. Nu se vorbește în timpul antrenamentului. Din când în când,

Paula, Cristina, Anca, Irina și Gabriela sunt hotărâte să învețe tot ceea ce este de învățat pentru a deveni un *ninja* și să se mai găsească în cele mai destule situații în care o femeie e trebuit să se apere sau să intervină decisiv. Așa că, at

sticlirea unor feline pândind

oi, cu degetul mare despărțit de celelalte); lance cu dinți (Bo); ciocan de luptă (Tsui); arc (Kyu); arbaletă (Do); pușcă er pentru cai (Ka); secure de luptă (Fu); sulită cu doi dinți (Geki); baston (Bo); plug de luptă (Hatsu); prinzătoare de ; seceră (Kama); steluțe și lame (Shuriken); prafuri de aruncat (Metsubushi).

fetele se apleacă: „Hai, sensei!” E singurul semn că se comunică. Adevărata comunicare se face din priviri. „De la spirit la spirit.” Fetele mănui-esc cu ușurință săbiile. Nu e numai o mișcare din mână. Picioarele, aplecarea trunchiului, privirea, trupul întreg exprimă putere și rapiditate. Cum stau așa, cu săbiile pregătite, fetele au sticlirea unor feline pândind. Dintr-o fulgerare, ar putea omori, dacă sunt atacate, sau dacă acesta le e interesul. Acum sute de ani, cu aceeași zvâcnire țâșnea dintre tufișuri un *ninja* japonez. Nu se știa dacă era bărbat sau femeie. De obicei, fetele erau racolate de mici, dintre orfane. Se antrenau cot la cot cu băieții. Li se spunea *Kunoichi*, adică „nouă plus unu”. Nouă este o cifră magică în Japonia: o pisică are nouă vieți... Și în Japonia, arta se pierde, în timp. *Soke* Tanemura are marele merit de a nu fi lăsat arta să dispară, școlind și tineri europeni. Anul trecut, și *sensei* Ozon a organizat un stagiu de pregătire în România.

Dintre fete, PAULA (soția lui *sensei*), este cea mai veche practicantă. De fapt, ei se cunosc de mici, din clasa I. Apoi ea a făcut atletism, el arte marțiale. În momentul în care Ozon și-a deschis sala încă nu erau căsătoriți, dar ea a vrut să îl urmeze și aici. În sală, îl ascultă pe maestrul ei. Acasă, e armonie și înțelegere. Dar în sală, profesorul o atenționează mai des pe

eleva lui, pe Paula. „De la ea am pretenții mai mari. E și singura care are centură roșie, așa că nu vreau să greșescă. I-am spus și tatălui meu: dacă ai vrea să practici, în primul rând trebuie să respecti regulile. Să-mi vorbești cu «dumneavoastră» să mă saluți ca toți ceilalți. Codul nostru e foarte strict. Acestea sunt regulile din Japonia.”

IRINA, elevă în clasa a XI-a: „Îmi plac artele marțiale și *ninjutsu* este stilul care mi se potrivește sută la sută. Se potrivește și cu personalitatea, și cu posibilitățile mele fizice. Am venit din primăvara acestui an. Mi se pare firesc să fac asta. Nu vreau să mă gândesc cum ar fi viața mea fără *ninjutsu*. E ceva ce trebuia să fie. Părinții îmi spun: „Ești bolnavă cu capul!” La urma urmei, când au văzut că sunt disperată să ajung mereu la sală, au fost de acord. Încă n-am avut ocazia să folosesc în viața de zi cu zi ce învăț aici. Nu am venit aici pentru autoapărare, ci pur și simplu, pentru tradiție.”

CRISTINA, analist programator: „Am venit aici, în primul rând pentru apărare. Nu mi s-a întâmplat nimic, dar e bine să știu. Am venit împreună cu soțul meu, ne-am bucurat foarte tare când *sensei* ne-a primit. Primul antrenament a fost, într-adevăr, foarte dur. Apoi m-am obișnuit. Și acasă, cu soțul, mai exersăm, mai repetăm diverse tehnici. Chiar când el e răcit,

eu vin la antrenament și-i arăt acasă ce-am învățat. N-as renunța la ceea ce fac aici, nicio-dată. Trebuie, în schimb, să lucrez mult, ca să avansez. Eu vin de peste un an, și din punct de vedere psihic m-am schimbat foarte mult. E prima zonă în care simți transformarea. Sunt mai stăpână pe mine, mai curajoasă.”

ANCA, studentă: „Îmi place ceea ce fac, trebuia să fac asta, și pentru autoapărare, și pentru farmecul artei. Am făcut și alte arte marțiale, iar *ninjutsu* a venit ca o continuare. Vin de prea puțin timp ca să vorbesc de o transformare. Poate peste câțiva ani. Colegii mei nu prea știu cu ce mă ocup. Prefer să păstrez discreție.”

GABRIELA este consilier juridic și lucrează la o editură. Are o fetiță de 12 ani, Alexandra. Împreună cu ea a făcut arte marțiale cam doi ani: „Când l-am văzut pe *sensei* la televizor, am vrut să vin. Eu cred că ceva din personalitatea mea e asemănător cu cea a femeilor *ninja* din Japonia. Nu mă interesează misterul acestei arte. Am citit câte ceva, dar mie-mi place *ninjutsu* cel de acum. Bărbații, și la serviciu, se simt oarecum amenințați de o femeie care practică așa ceva. Eu sunt foarte pașnică, nu am făcut uz de aceste tehnici vreodată.” Acasă, pe lângă mămică și fetiță, trăiește o broscuță *ninja*.

text: **Gia Iova**

foto: **Robert Hancianec**

nja adevărat. Prima lecție: să suporti orice durere, să nu le fie teamă de nimic. Deși în România condițiile în care lupta pe vremuri un *ninja* încercat nu sunt înfrunite, entiei! Oricând, din umbră, poate să apară un *ninja*!

Misiune dificilă pentru „general”

Considerată la vremea respectivă drept un simplu și regretabil accident, ratarea calificării la „mondialul” asiatic tinde să-și arate în prezent consecințele neplăcute. La un an de zile după nefasta „dublă” cu Slovacia, echipa noastră națională se pare totuși că înregistrează un adevărat recul.

Aflat la cel de-al doilea mandat, selecționerul Anghel Iordănescu și-a propus nu numai obținerea dreptului de a fi prezent la turneul final al Campionatului European din Portugalia - 2004, ci și reconstrucția unei reprezentative care să revină între formațiile de top.

Din păcate pentru „general”, strategia jocurilor amicale fusese stabilită de predecesorii săi și astfel redebitul alături de „tricolori” s-a produs pe 13 martie, la Paris, împotriva campioanei lumii pe atunci și deținătoare a titlului european, meci câștigat de echipa Franței cu 2-1.

În alte partide de pregătire, pe 27 martie, România înțecea Ucraina cu 4-1 (la Constanța) și, pe 17 aprilie, Polonia cu 2-1 (în deplasare). În luna mai era prevăzut un turneu cu două meciuri, dar a căzut din diverse motive. Încă o întâlnire de verificare (0-1 cu Grecia, din nou la Constanța) și campania de toamnă din preliminariile Euro 2004 a bătut la ușă. Făcând o analiză a celor opt luni de când preluase echipa națională, Iordănescu se arată îngrijorat și în același timp nemulțumit de felul cum decursese campania de pregătire: „Niciodată nu am avut la dispoziție tot lotul valid și niciodată nu am putut efectua mai mult de două antrenamente la fiecare acțiune.” Trebuie să spunem că planurile generalului au fost stricate mai ales de repetatele accidentări din cadrul lotului (Iulian Filipescu, Tiberiu Ghioane, Cosmin Contra, Cristian Chivu, Paul Codrea, Daniel Pancu, Marius Niculae, Viorel Moldovan a vrut chiar să se retragă), iar Adrian Ilie a fost mult timp în căutarea unei echipe până a ajuns la Deportivo Alaves.

În fine, „deschiderea” a fost făcută cu un sec 3-0 în compania Bosniei-Herțegovina, pe 7 septembrie, în deplasare. A urmat însă o înfrângere (0-1 cu Norvegia, în condițiile unui teren imposibil pe Ghencea) și, din nou, alt

galop de sănătate (7-0 în Luxemburg). Sezonul s-a încheiat pe 20 noiembrie, mai mult ca să fie bifată o acțiune, cu „amicalul” de la Timișoara, considerat un fel de revanșă pentru „optimea” din Coupe du Monde '98. La fel ca atunci, însă, croații ne-au învins cu 1-0, ba încă prezentând o echipă cu patru debutanți. Parcă niciodată nu a fost mai pregnantă lipsa de angajament și de dăruire din partea „tricolorilor”, ca și eterogenitatea acestora sau frecvența supărătoare a greșelilor neprovocate. Jocul nostru nu a avut claritate și nimeni nu se impune ca lider al echipei sau în rolul de coordonator. Mai mult, în ultimele două întâlniri ne-am specializat să primim gol (al înfrângerii) din faze fixe, ceea ce denotă grave carente la capitolul atenție și plasament din partea compartimentului defensiv. Nici atacanții „de specialitate” nu se pot lăuda cu prea multe reușite în cele opt partide susținute în acest an: Ganea - 4 goluri, Pancu - 2, Moldovan - 2 (cu amatorii din Luxemburg!), Mutu - unul singur, în timp ce la Parma face furor.

Deși „la cald”, Iordănescu a sintetizat foarte bine concluziile ultimului test: „Au fost situații în care am fost (sic!) haotici!” De asemenea, legat probabil de faptul că tocmai tinerii i-au înșelat așteptările, selecționerul a făcut o prognoză sumbră: „O să mai mâncăm bătăi până când vom clădi o echipă competitivă.” Într-adevăr, bilanțul anului acesta - patru înfrângeri (din care trei „acasă”, consecutive) și tot atâtea victorii (două oficiale, e-adevărat, însă, în compania unor selecțio-

nate situate în ierarhia FIFA pe locurile 82 - Bosnia-Herțegovina și 148 - Luxemburg!) - constituie reale motive de îngrijorare.

De altfel, în clasamentul FIFA - Coca-Cola pe luna noiembrie, România a rămas pe locul 21 (ca și în luna precedentă), în vreme ce principalele contracandidate la ocuparea primului loc în grupa preliminară, Danemarca și Norvegia, ocupă pozițiile 13, respectiv 28.

În primăvară, după cum se știe, pe 29 martie 2003, reprezentativa noastră va întâlni Danemarca, posesoare a unui palmares foarte bun în ultimii trei ani și prezentă la ultimul C.M. În contextul actualei configurații a clasamentului celei de-a doua grupe preliminare, Norvegia are 7 puncte și România 6 (ambele din trei jocuri), iar Danemarca 4 (din două jocuri). Rezultă clar caracterul decisiv al confruntării respective, fiind obligatoriu să învingem, ca și în returul din 11 iunie, de la Oslo, cu Norvegia. Misiune dificilă pentru Anghel Iordănescu, în condițiile în care din campionatul intern nu mai apar jucători valoroși. Deocamdată, pentru primăvara viitoare, „naționala” are un program „subțire”: clasicul turneu în Cipru (în perioada 8-16 februarie) și pe 30 aprilie va întâlni Croația, în deplasare. Regretabil, n-au putut fi stabilite și alte partide amicale, întrucât federația din Franța a solicitat două milioane de euro, iar cea din Argentina - 500.000. Să sperăm măcar că vom avea parte de mai puține ghinioane legate de accidentări, starea terenului sau de adversitatea arbitrilor.

DRAGI Pompiliu L. Dumitrescu

CONCURS

Premiul:
Cărți în valoare de:
500.000 lei

Decupezi talonul și trimiți pe adresa redacției:
București, Piața Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Câștigătorul va fi desemnat prin tragere la sorți. Data limită de trimitere
a scrisorilor dumneavoastră este **11 decembrie 2002**, data poștei

Concurs sponsorizat de EDITURA NICULESCU

AUTOMOBIL CLUBUL ROMÂN

la 99 de ani de existență

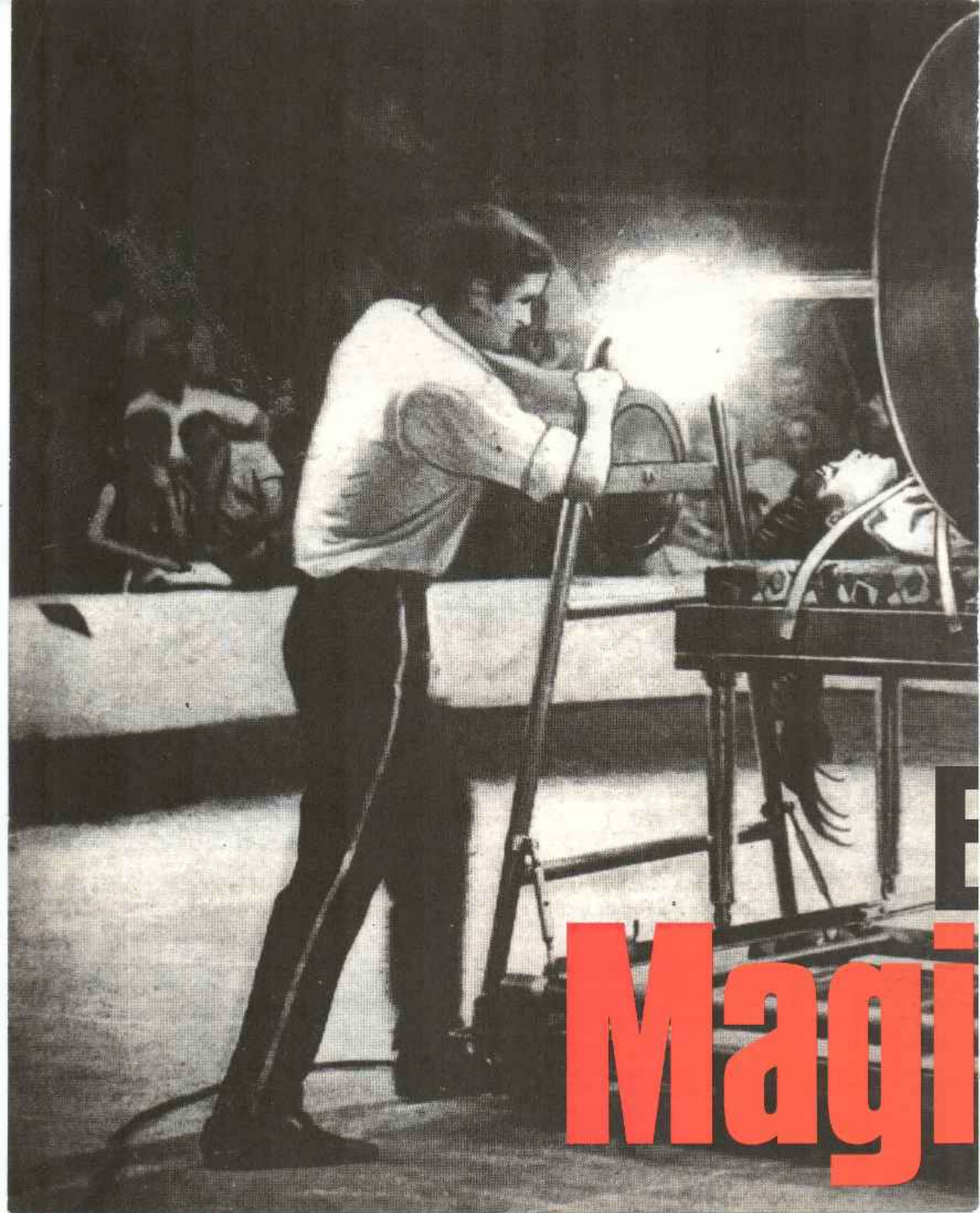
25 de motive pentru a deveni membru ACR

1. ASISTENȚĂ RUTIERĂ NON STOP pe toate șoselele din țară, cu autoturisme ACR specializate
2. ASISTENȚĂ RUTIERĂ NON STOP pe șoselele din alte țări, pe baza convenției dintre ACR și cluburile automobilistice partenerare
3. TREI DEPANĂRI GRATUITE ALE AUTOTURISMULUI pe distanțe de 16 kilometri (dus-întors) fiecare
4. O REMORCARE A AUTOTURISMULUI AVARIAT pe o distanță de 16 kilometri (dus-întors)
5. MEMBRII CU VECHIME DE MINIMUM 3 ANI BENEFICIAZĂ DE UN TRANSPORT GRATUIT AL AUTOTURISMULUI AVARIAT pe o distanță de 50 de kilometri (dus-întors)
6. SALVAREA CU ELICOPTERUL în cazul accidentelor grave de circulație
7. OPERAȚII MECANICE DE ÎNTREȚINERE ȘI REPARAȚII ale autoturismului
8. ÎNTREȚINEREA CURENTĂ A AUTOTURISMULUI, prin preluarea de la domiciliu sau locul de muncă, și returnarea de către mecanicul ACR
9. O VERIFICARE TEHNICĂ GENERALĂ a autoturismului
10. SPAȚII ADECVATE, în atelierele service, PENTRU LUCRĂRI DE ÎNTREȚINERE CURENTĂ A AUTOTURISMELOR de către proprietarii acestora
11. O VERIFICARE ȘI REGLARE A FARURILOR
12. FACILITĂȚI PENTRU EFECTUAREA INSPECȚIEI TEHNICE PERIODICE a autoturismului, cu tarif redus
13. CONSULTANȚĂ juridică, medicală și turistică
14. ASIGURĂRI de autoturisme (CASCO, RCA), bunuri imobile și de persoane
15. INSTRUIRE PENTRU OBTINEREA PERMISULUI DE CONDUCERE AUTO (elevii și studenții beneficiază de reduceri)
16. REVISTA „AUTOTURISM”, gratuit, cu trimitere la domiciliu
17. DOCUMENTE INTERNAȚIONALE DE CIRCULAȚIE RUTIERĂ necesare călătoriilor în străinătate
18. OBTINEREA PERMISULUI INTERNAȚIONAL DE CONDUCERE
19. OBTINEREA SCRIȘORII DE CREDIT, pentru călătoria în străinătate cu autoturismul
20. OBTINEREA CARNETULUI DE TRECERE PRIN VAMĂ
21. PRIORITATE PENTRU PROGRAMELE TURISTICE, în țară și în străinătate, ale ACR
22. VACANȚE ȘI EXCURSII pe flota nautică ACR din Delta Dunării
23. TABERE ȘCOLARE, la Motelul ACR Nehoiu (jud. Buzău), pentru copiii membrilor asociației, cursuri de mecanică și conducere a kart-ului
24. ORGANIZAREA DE REUNIUNI FAMILIALE SAU PROFESIONALE la motelurile-pensiune ACR
25. PARTICIPAREA LA CONCURSURILE DE AUTOMOBILISM ȘI KARTING pentru începători și avansați

Centrala de Alarmă și Informații

Telefoane: 021/2222222; 0745/382715, 0722/382715; Fax: 021/2221552
e-mail: acr@acr.ro alarmcenter@acr.ro; website: www.acr.ro

Profesor de iluzionism cu legitimație de maestru magician, așa cum alții au legitimație de piloți sau scafandri. Certificat oficial, de către Ordinul Iluzionistilor, din cadrul Asociației Franceze a Artiștilor Prestidigitatori, drept unul dintre primii cinci magicieni profesioniști din lume, în 1987. Comandor al Meritului Artistic și Social francez, „pentru devotamentul său în operele sociale și pentru aportul concursului său prețios la propagarea artelor”.

Femeia tăiată cu circularul. Spre deosebire de varianta clasică, nu există nici o cutie, totul e la vedere, drept care publicul este îngrozit.

Știați că Retas, unul dintre cei mai mari magicieni ai lumii, trăiește anonim, la București?

Este cianul

Cutia Magică Retas a fost un succes comercial uriaș înainte de 1989. Din păcate, artistul nu s-a ales cu nimic de pe urma vânzărilor. După revoluție, tentativa de a produce și vinde a treia versiune a *Cutiei* s-a soldat până la urmă cu un eșec.

IMMAGINE
CUTIA MAGICA RETAS

Când imposibilul devine posibil

„Suspensia cataleptică”,
un moment de magie în care
legea gravitației
este aruncată la gunoi.
Retas a acceptat să ne povestească
orice, dar nu și să ne explice vreunul
dintre numerele sale sau ale altor
iluzioniști.

Ieri – vedetă internațională a magiei, azi – un

Specializat în iluzionism, telepatie, hipnotism și sugestie în masă. Deținător al *Baghetei de aur* și al Premiului Mondial de originalitate, conferit de Congresul Mondial al Magicienilor. Membru de onoare al asociației *Amici della Magia*, al *Cercului Magic Robert Houdin*, al *All Indian Magician Circle Calcutta*, al *Sindicatului iluzioniștilor și artiștilor care prezintă atracții cu caracter științific* etc. Afișele spectacolelor din toată lumea l-au mai prezentat drept bibliofil, creator de aparate și accesorii magice, scriitor-scenarist, scenograf-regizor de trucaje, colecționar de cărți de magie, afișe, articole și fotografii ale confrăților. Acesta este Retas, magicianul de la București.

La 5 august 1941, în parcul Spitalului Elias, „fenomenalul artist magician Retas, copilul-minune”, susținea „Ora de mister”, în beneficiul aviatorilor răniți. Între altele, el împărțea fiecăruia ofiter rănit un desert pe care îl făcea să... apară misterios. Erau de față ministrul Apărării Naționale, gen. de armată Iosif Iacobici, atașatul militar al Japoniei, gen. S. Fudzitsuka, și reprezentantul la București al Germaniei, baronul Manfred von Killinger. Magia avea să se repete, în zilele următoare, la spitalele Moteanu, Saint Vincent de Paul și la cel al Societății Ortodoxe. În 16 august 1941 se deschidea oficial subscripția la

Împrumutul Reîntregirii, primul donator fiind același Retas, care dăruia 5.000 de lei din economiile sale. O făcuse, de altfel, și pentru dania destinată primului regiment românesc care a trecut Prutul.

La 22 august 1941, ceremonia înălțării lui Ion Antonescu la demnitatea de mareșal era urmată de un cocteil și de „Ora de mister” a micului Retas, cel mai tânăr iluzionist din lume. În 13 iunie 1942, „2 ore de uimire și mister, 2 ore de miracol și neverosimil” se desfășurau, sub patronajul MS Regina-Mamă Elena, în sala cinematografului *Phoenix*, cele două spectacole fiind organizate de Liceul Național, al cărui elev era micul magician care împlinea 13 ani în chiar aceea zi. Orfan de tată de la doi ani, Retas oferea integral încasările în folosul copiilor rămași fără părinți în urma războiului. Au urmat și alte spectacole de binefacere, iar performanțele scenice s-au diversificat: *Castelul chinezesc*, *Apariții și dispariții*, *Corpul plutitor*, *Evadarea enigmatică*, *Cabinetul negru*, *Fania indiană*.

Maria Tănase, Victor Eftimiu, Ion Iancovescu, Forj Etterle sau George Vrăca și-au așternut semnătura sub rânduri în care își mărturiseau admirația pentru Retas, care, spune Tudor Mușatescu, „te joacă pe degete”. Marele magician nu a părăsit niciodată România decât

pentru scurt timp. Ținea spectacole în felurite colțuri ale lumii, apoi revenea acasă. În anii '70, Retas plătea statului român un impozit lunar de 6.000 de franci, drept care în prezent are o pensie de... 1,1 milioane de lei. În același timp, o cooperativă meșteșugărească din Sibiu a trăit vreme de 14 ani vânzând 800.000 de exemplare din prima *Cutie magică Retas*. Artistul nu a primit nici un leu, pe motiv că nu era membru cooperatist! După 1989, a reușit să producă 3.500 de bucăți din *Cutia nr. 3*, dar majoritatea acestora au fost distruse de aurolacii care-și făcuseră hogeac în magazia respectivă.

Un bloc ciudat, construit în două etape, un corp peste altul. O curte labirintică, o intrare misterioasă, un lift greu de descoperit. Așa se ajunge la locuința magicianului Retas, un spațiu invadat de cărți, afișe, fotografii, diplome, obiecte misterioase. În pod și în pivniță se găsesc alte nenumărate lucruri, inclusiv aparatul de tăiat femei, cântărind 600 de kilograme.

Școala de mister

Pe vremea când avea cinci ani, un verișor al mamei lui, profesionist al magiei, l-a luat la Viena pentru un spectacol la *Ronacher Theater*. Numele arăta așa: spectatorilor le era prezentat un cap de copil făcut din hârtie creponată și

Retas „pescuiește” din zbor porumbei care nu trecuseră pe acolo și-i depune în colivii. Vezi foarte clar, nu înțelegi nimic.

pensionar uitat de lume

ceară; îl puteau pipăi; apoi, capul era pus pe o masă de pe scenă și începea să răspundă la întrebări; la urmă, era dus din nou în sală, la palpat.

Unchiul acela a revoluționat celebrul număr al femeii tăiate în două, desființând sertarul în care, de fapt, se ascundea o a doua femeie, și înlocuind fierăstrăul cu un circular de un metru! Tot el a brevetat un sistem prin care cutiile de cremă de ghetă și cele de cosmetice se pot deschide fără să te murdărești. Sămânța fusese aruncată. La 11 ani, după ce directorul Liceului Național din Iași îl „remarcase” ca participant la o sedință de spiritism, a început să urce pe scena unor spectacole de binefacere organizate pentru armată, fiind primul *one man show* din România.

La 14 ani îi este ucisă mama într-un bombardament. În același 1944, cu aprobarea Frontului II Ucrainean, înființează și organizează un serviciu poștal în patru județe, pentru a facilita corespondența românilor rămași sub ocupație, dincolo de linia de apărare Nămolosa-Strunga, cu rudele lor din restul țării. În 1946 este singurul român care reprezintă România în cadrul spectacolelor de gală dedicate victimelor de la Hiroshima și Nagasaki. Urcă pe scenă alături de Tino Rossi, Maurice Chevalier, Frank Sinatra...

De-atunci și până azi a uimit spectatori din toată lumea, a evoluat în fața soldaților din linia a doua a frontului, în fața capetelor încoronate și a șefilor de stat, a făcut turnee de câte șase luni prin toată România, a fost ani de-a rândul vicepreședintele Uniunii Mondiale a Artiștilor Magicieni Profesioniști. *Scala, Folies Bergères, Palladium, Casino de Montmartre, Eldorado* sunt doar câteva dintre scenele celebre pe care a urcat. La festivalurile și congresele mondiale de magie a mers pe banii lui. De altfel, ARIA îi oprea, în medie, 50% din sumele realizate „afară” prin contracte în valută.

Aluzii de iluzii

Unul dintre cele mai reușite numere a fost realizat involuntar! „La Dărăbani, am ieșit pe scenă, am spus «Bună seara» și am dispărut instantaneu. O trapă basculase, aruncându-mă sub scenă, unde era un grajd de porci! Eu eram în frac... Am ieșit în fugă, am ocolit clădirea și am revenit în sală. Delir! În seara următoare mi-au strigat să repet dispariția...”

Un alt număr, parțial ratat, a fost „recuperat” scripitor. O dispariție de cal alb, cu tot cu călăreț, a întâmpinat o mică problemă: a rămas două secunde coada la vedere. Spectatorii s-au agitat. A doua zi, Retas a făcut rost de o coadă de cal alb, a legat-o de o coadă de mătură și, la sfârșitul dispariției ecvestre, a scos la iveală alcătuirea, ca dovadă că așa era numărul...

Text: Tudor Călin Zarojanu
Foto: Robert Hancușec și arhiva Retas

Numărul cercurilor chinezești (care ba sunt, ba nu sunt intersectate) se bazează pe un singur inel trucat, ascuns prin mânecă. Dar cum poți ascunde un cerc cu diametrul de un metru?

Un număr clasic chinezesc, adus la perfecțiune: magicianul lansează în sală, la întâmplare, acul undiței, care se întoarce având agățat câte un peștișor viu și natural.

Omul care a vrăjit o lume întreagă trăiește anonim la București, cu o pensie puțin mai mare de un milion de lei.

Caracteristica lunii decembrie

Conjunctura astrală favorizează câștigurile din colaborări sau activități de parteneriat, dar și cheltuielile fără discernământ. Planurile pentru divertisment nu se vor putea concretiza în totalitate.

Cristina Vanea

Berbec (21.03. - 20.04)

Unele dintre planurile pe care vi le-ați făcut pentru timpul liber vor putea fi puse în practică. Șansa de a călători este foarte mare. Din punct de vedere social veți avea un succes mai puțin așteptat.

Leu (23.07 - 23.08)

Sunteți foarte agitat și nu aveți stare pentru nimic. Șansa este în continuare de partea dv., dar totuși imprudențele v-ar putea costa scump. O persoană mai în vârstă se va arăta încântată de calitățile dv.

Săgetător (23.11 - 21.12)

Acordați ceva mai multă atenție sănătății dv. Nu exagerați cu alcoolul, cafeaua sau tutunul. Comunicarea cu cei din jur se va îmbunătăți simțitor spre sfârșitul lunii. De pe alte meleaguri veți primi vești îmbucurătoare.

Taur (21.04 - 20.05)

Veți fi ceva mai agitat și ar fi de dorit să nu vă asumați nici un fel de risc. Relația cu partenerul de viață s-ar putea îmbunătăți în ciuda intervențiilor nefericite ale unei rude apropiate.

Fecioară (24.08 - 22.09)

Este posibil să călătoriți, dar în acest caz atenție, căci veți avea cheltuieli peste nivelul așteptărilor. N-ar fi exclus nici să vi se fure portofelul. Activitățile de divertisment vă vor da posibilitatea să uitați neplăcerile cotidiene.

Capricorn (22.12 - 20.01)

Aveți spor la treabă și tot ceea ce începeți veți finaliza cu ușurință. Popularitatea dv. este în creștere așa că vă veți putea lărgi cercul de prieteni sau vă veți putea face noi relații. Nu mizați pe o rezolvare în domeniul serviciului.

Gemeni (21.05 - 21.06)

Pe cât posibil evitați să vă suprasolicitați, căci starea dv. fizică nu va fi dintre cele mai bune. La serviciu va trebui să munciți din greu, dar nu trebuie să intrați în panică dacă realizările vor mai întârzia. Pe cât posibil, nu apelați la sprijinul colegilor.

Balanță (23.09 - 23.10)

Chiar dacă veți avea parte de unele câștiguri, toți banii se vor duce pentru a vă satisface mofturile. Pe acasă ați putea face unele schimbări care se vor bucura de aprecierile celorlalți membri ai familiei.

Vărsător (21.01 - 18.02)

Puteți miza pe sprijinul familiei în ceea ce privește punerea în practică a planurilor dv. secrete. Calitățile dv. vă vor da ocazia să obțineți aprecieri favorabile din partea unor persoane cu funcție. Propunerile pe care vi le vor face aceștia vă vor entuziasma în mod special.

Rac (22.06 - 22.07)

Nu tot ceea ce v-ați propus se va putea concretiza. Încercați să vă adaptați la situația existentă și nu vă cramponați de planurile făcute cu mai mult timp în urmă. Pe la jumătatea lunii veți primi propuneri interesante de colaborare.

Scorpion (24.10 - 22.11)

Sunteți dinamic, plin de inițiativă, dar și cam neatent, așa că puteți greși cu ușurință. Eforturile pe care le-ați făcut până acum în domeniul serviciului își vor arăta roadele. În a doua jumătate a lunii sunt șanse mari de a călători.

Pești (19.02. - 20.03)

Dacă aveți de gând să plecați la drum verificați-vă din timp autoturismul, deoarece n-ar fi exclus să vă facă o surpriză mai puțin plăcută. Cheltuielile pe care le veți avea de făcut vă vor ridica ceva probleme, căci vor fi peste nivelul așteptărilor.

CONCURS

Nume:
 Prenume:
 Vârstă:
 Profesie:
 Stare civilă:
 Adresa:
 Telefon:

4 PREMII „SANKT PETERSBURG” PE ADRESA DUMNEAVOASTRĂ!

Citiți cu atenție articolele din acest număr al revistei și veți reuși, într-un mod plăcut să vă încălziți inima. Răspundeți corect la întrebarea de mai jos, și puteți câștiga unul din cele 4 premii:

- * 1 bax vodka „SANKT PETERSBURG” 0.7 l.
- * 1 bax gin „SANKT PETERSBURG” 0.7 l.
- * 1 bax lichior „SANKT PETERSBURG” 0.5 l.
- * 1 bax gin tonic

Completați talonul și expediați-l, până pe data de 11 decembrie 2002, împreună cu răspunsul pe adresa: Publicațiile Fincara, București, sectorul 1, Piața Presel nr. 1, cod 71341.

ÎNTREBARE:
 Cum se numește
 marele magician român?

RĂSPUNS:

.....

CFR-MARFA

URCĂ-ȚI MAȘINA ÎN TREN

Pentru că: nu plătești taxa de drum
nu pierzi timpul în frontieră
scade uzura camionului
șoferii au vagoane de dormit moderne
poți circula în week-end

pleacă marți, joi, sâmbătă de la GLOGOVĂI (ARAD)
ajunge miercuri, vineri, duminică la WELS (AUSTRIA)

Tel: 021-224.93.36

NITA'S EUROPEAN BAKERY

Cofetăria Niță din New-York

*vă așteaptă s-o vizitați
când aveți ocazia
și să faceți cunoștință
cu produsele tradiționale românești*

40-10 Greenpoint Ave. Sunnyside, L.I.C., N.Y. 11104

Tel: 718-784-4047

ascultă ce mică e lumea!

"Altfel Spus"

știri de ultimă oră la prima oră

08:20

07:45 și 08:45

07:50 și 09:45

06:50 și 09:20

07:23 și 08:50

06:43 și 09:15

reportajul zilei,
revista presii europene,
invitatul dimineții,
sport,
rubrica economică,
cronica internațională.

"Altfel Spus" îți aduce lumea mai aproape!
În fiecare dimineață, între **6:30 și 10:00**,
Constantin Drăgan duce vorba de la București la
Paris ca să ai informații românești și internaționale.
Ești în direct cu Mircea Iorgulescu, Matei Visniec,
Dinu Flămând, Sorin Pamfil și două redacții Radio
France Internationale.

delta rfi 93.5 fm

www.deltarfi.ro

Moș Nick

ASIBAN S.A.

ASIGURARE - REASIGURARE

vă oferă

ASIGURAREA OBLIGATORIE

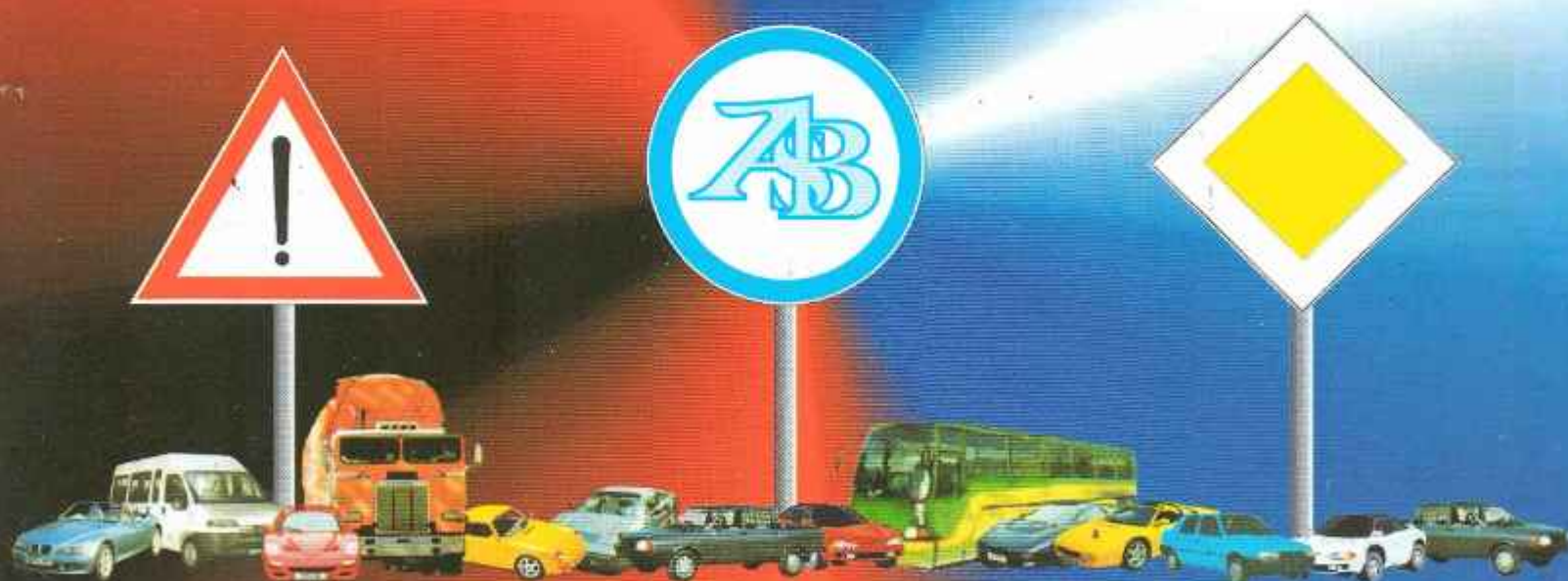
RCA 2003

Atenție!

Caută-i pe reprezentanții ASIBAN din județul tău!

Ai prioritate!

Drum bun!

ASIGURAREA DE CARE AVEȚI NEVOIE!

Societate fondată și administrată de:

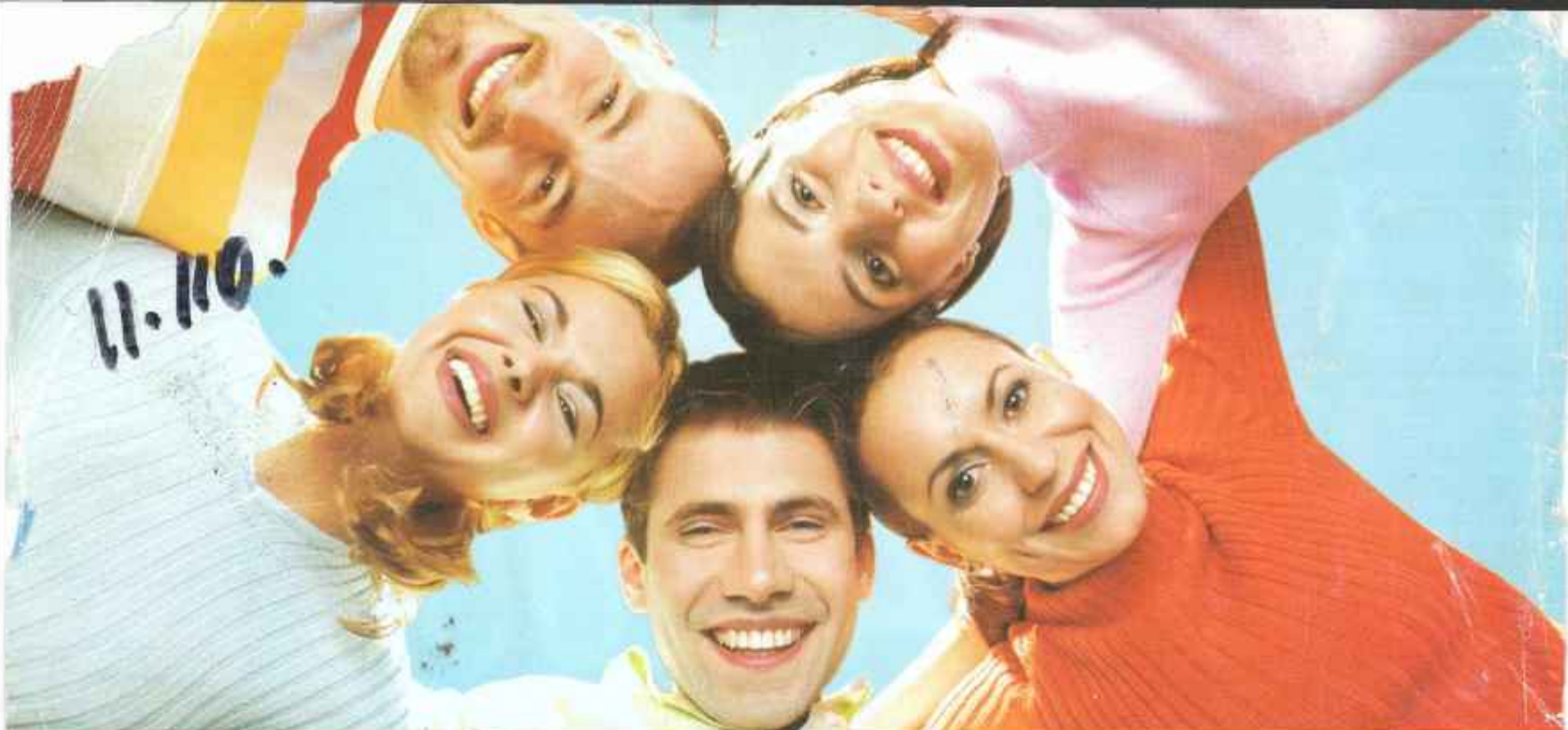
BCR, BRD-GSG, CEC, Banca Transilvania, SC ISAF SA

ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ:

Str. Mihai Eminescu nr. 45, sector 1, București, 71147

Tel: 021-210.12.87, 021-210.18.60; Fax: 021-210.21.59, 021.210.29.86

E-mail: asiban.sa@asiban.ro - <http://www.asiban.ro>

E ușor să alegi cu cine vorbești.

vorbești cu toți

până la 31 decembrie, ai abonamentul promoțional de Crăciun:

50%

reducere la apeluri către 3 numere din orice altă rețea națională

240

de minute în rețea:

- vorbești cu 3 prieteni la orice oră
- apelezi orice număr de luni până vineri de la 7 seara la 7 dimineața și oricând în weekend

tarif

- 14 cenți/minut în rețea
 - 26 cenți/minut în afara rețelei
- prețul abonamentului este de 10 USD/lună

poți să te abonezi numai până la 31 decembrie

prețurile nu includ TVA

www.orange.ro

orange